

AID EL-KARNI

NA KAPIJI
OBJAVE

AID EL-KARNI
Na kapiji OBJAVE

Prijevod djela: *Abdurrahman Kuduzović*

Izdavač: *Bookline*

Za izdavača: *Edin Bećirović*

Urednik: *Haris Grabus*

Recenzent: *Dr. Zubdija Hasanović*

Lektor: *Omer Resulović*

Korektor: *Dr. Zubdija Hasanović*

Tehnički urednik
i dizajn: *Subejb Djemali*

Štampa: *Dobra knjiga, Sarajevo*

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

28-254

al-QARNI, Aid
Na kapiji objave / Aid el-Karni ; [prijevod djela Abdurrahman Kuduzović]. - Sarajevo : Bookline,
2013. - 136 str. ; 20 cm

Izv. stv. nasl. na arap. jeziku.

ISBN 978-9958-694-68-4
I el-Karni, Aid vidi al-Qarni, Aid

COBISSBH-ID 20399622

AID EL-KARNI

NA KAPIJI
OBJAVE

Sarajevo, 2013.

Mudžiza vječna

Zahvaljujem Ti se, Svevišnji Allahu, priznajem da imaš vlast nad svime i polažeš pravo na robovanje, Tebi se približavam pomoću Tvojih lijepih imena. Ti si Prvi, i prije Tebe ništa nije bilo! Ti si Posljednji, i poslije Tebe ništa neće biti! Ti si Vidljivi, i ništa iznad Tebe nema! Ti si Nevidljivi, i mimo Tebe ništa nema! Ti si Živi i Vječni, Koji nećeš umrijeti, a ljudi i džini smrtnici su! Svjedočim da si Ti Allah, pored Koga nema drugog boga, Jedan, Jedini, Utočište svakom, Koji nije rodio i Koji nije rođen i Kome niko ravan nije. I svjedočim da je Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, Tvoj odabrani poslanik.

Časni je Kur'an Resulullahova, sallallahu alejhi ve sellem, vječna mudžiza s kojom je poslat, ona će trajati sve dok je svijeta i vijeka. Upravo zato što je Allahov govor i objava, Kur'an je iznad toga da mu treba pohvala ljudska. I čovjek je zacijelo najsretniji onda kad svoje vrijeme provodi ponizno čitajući Kur'an i razmišljajući o njegovim ajetima.

Islamski su se učenjaci mnogo trudili da objasne značenje časnog Kur'ana. Neki su od njih Kur'an tumačili s jezičke strane, idući u tome do u detalje. Neki su, opet, više pažnje obraćali na kazivanja i pripovijesti o prijašnjim narodima. A bilo je i onih koji su iz kur'anskih ajeta izvlačili pouke te ih zapisivali, a Allah, dželle šanuhu, nadahnjivao ih je u tome.

Isto tako, ljudi se razlikuju u pristupu Kur'anu. Nekima se dopada jedan način čitanja i razmišljanja, a drugima se dopada drugi način... I svaka će studija o Kur'anu imati svoje simpatizere koji će je odobravati.

Tražeci pomoć od Uzvišenog Allaha, a uslijed čitanja i razmišljanja o ajetima, zapisao sam neka njihova značenja i poruke. I da sam iz toga izvukao

samo jednu korist – razmišljanje o Kur'anu, njegovim kazivanjima i poukama, bilo bi dovoljno.

Nastojao sam da svaki odjeljak ove knjige bude pouka i odgojna smjernica onome ko ga pročita i o njemu razmisli. No, izbjegavao sam detalje kojima se bave komentatori Kur'ana, kao, naprimjer, jezičke i gramatičke finese, pravna pitanja i predanja. Trudio sam se olakšati poimanje određenih ajeta, povezujući njihovo značenje sa svakodnevnim životom. Pa ipak, ponekad sam govorio nešto opširnije, utoliko jer sam smatrao za shodnim da tako trebam učiniti.

Redove koje sam napisao možeš smatrati književno-odgojnim tefsiirom koji se oslanja na metod izravnog obraćanja. I njime će se, ako Bog da, moći poslužiti hatib s minbera, vaiz na predavanju, učitelj u učionici... Nadam se da će onaj ko je iole upućen u arapski jezik, odnosno onaj ko ima imalo znanja razumjeti ovu moju knjigu. Kako je Šerijat u većini slučajeva upućen običnom svijetu, ja sam ovu knjigu prilagodio i uputio upravo običnom svijetu, pa sam stoga izbjegavao posezanje za nepoznatim tumačenjima i navođenje razilaženja među mufesirima. Islamski su učenjaci o tome već stručno pisali i dovoljno naveli; mnogo je napisanih stručnih djela. U nama je potrebno probuditi emocije, potaknuti ambicije i oživiti vrijednosti u vremenu kad materija i ljubav spram ovog svijeta mogu sve nadvladati, kad su ljudi odani strastima, čine zabranjeno, odustaju od stjecanja šerijatskog znanja.

Eto, zato je od velike važnosti pisati sadržajne, odgojne poslanice, tj. poslanice o značenju kur'anskih ajeta ili o porukama Poslanikovih, sallallahu alejhi ve sellem, hadisa.

Molim Allaha Njegovim najuzvišenijim imenom, a On se odaziva na molbu u kojoj se čovjek pozove na to ime, da ovo moje djelo primi i da se njime okoristim prvenstveno ja, a zatim svi oni koji ga budu čitali ili slušali njegovo čitanje. A moj Gospodar sve može!

﴿وَمَا عَلَّمْنَاهُ الشِّعْرَ وَمَا يَنْبَغِي لَهُ﴾

﴿**Mi Poslanika nismo pjesništvu učili,
to mu ne priliči.**﴾

Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, nije bio obdaren pjesništvom, niti je to bio njegov stil. On nije imao vremena za besposlice kojima se često bave pjesnici i književnici, jer nije imao bujnu maštu, poput njih. Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, donio je poslanicu, Objavu, u kojoj je svako dobro. On nije bio pjesnik koji je nastojao da se njegova poezija rimuje, niti je bio književnik koji je sanjario po dolinama mašte. Bio je vjerovjesnik bezgrešni. Svaka je njegova riječ dio vjere, svaka je njegova uputa sunnet, utoliko jer je poslan da unaprijedi i spasi svijet, a ne da se, poput pjesnikâ, poigrava s emocijama i osjećajima, niti da sastavlja poeziju, pa uveseljava svijet. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, poslan je s ozbiljnom zadaćom i visokim ciljem:

﴿إِنَّهُ لَقَوْلٌ فَضْلٌ وَمَا هُوَ بِالْهَزْلِ﴾

“Kur’an je, doista, govor koji rastavlja istinu od neistine, lakrdija nikakva on nije!” (Et-Tarik, 13, 14)

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije imao nikakve veze s pjesništvom, koje nije utemeljeno na stvarnosti, niti na dokazu, već na mašti, uobrazilji, zaljubljenosti i lažima, a Svevišnji je Allah zaštitio Resulullahu, sallallahu alejhi ve sellem, od toga.

Ne priliči da Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, bude pjesnik koji će pisati poeziju u pohvalu vladarima i zemljama, koji će sastavljati žalopojke

zbog nekog događaja u prošlosti... Allah je Poslanika (žrtvovao bih se za njega) poslao radi čišćenja duše od grijehâ i idolopoklonstva, tj. poslan je da svemir oživi imanom. Svaki je njegov uzdah bio zlata vrijedan jer se njegova misija nije mogla odložiti za neko drugo vrijeme, i zato što je donio poruku: “Nema boga osim Allaha, i Muhammed je Allahov poslanik.” Stoga bi se ta njegova vječna poslanica obezvrijedila i lišila važne i jasne poruke da mu se nametnulo pjesništvo, koje, kako rekosmo, potiče emocije, ili nešto slično tome, a što je dio naše svakodnevnice.

Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, dobio je Kur’an, koji je ljepši od pjesništva i sadržajniji od proze. Kur’an, vječna mudžiza i knjiga ljepša od svake ljepote, ušutkao je pjesnike i književnike, a zadivio učene i Arape, velike poznavaoce jezika.

Pjesnik zapisa: “Kad se čovjek predano nečemu posveti, on se s užitkom u to utopi.”

﴿نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ أَحْسَنَ الْقَصَصِ بِمَا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ هَذَا الْقُرْآنَ وَإِنْ كُنْتَ مِنْ قَبْلِهِ لَمِنَ الْغَافِلِينَ﴾

«Objavljujući ti ovaj Kur'an, Mi tebi o najljepšim događajima kazujemo iako prije njega nisi doista ništa znao...»

Tebi, Poslaniče, Mi kazujemo, zato se kloni svih drugih pripovjedača jer je Naše kazivanje istinito, jasno i nosi vjerodostojne informacije. Kur'anska kazivanja obasjavaju svjetlošću dušu i upućuju na ispravan put. Ona nisu poput ljudskih kazivanja, koja su često krivo prenesena, ili neprihvatljivo čudna, ili izmišljena, ili oprečna navikama i ponašanju ljudi.

U nekim predanjima zabilježeno je da su se ashabi obratili Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem: “Božiji Poslaniče, kazuj nam!”, pa je Allah, dželle šanuhu, objavio:

﴿نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ أَحْسَنَ الْقَصَصِ بِمَا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ هَذَا الْقُرْآنَ وَإِنْ كُنْتَ مِنْ قَبْلِهِ لَمِنَ الْغَافِلِينَ﴾

“Objavljujući ti ovaj Kur'an, Mi tebi o najljepšim događajima kazujemo...” (Jusuf, 3). Zatim su rekli: “Govori nam!”, pa je Svevišnji Allah objavio:

﴿اللَّهُ تَزَلَّ أَحْسَنَ الْحَدِيثِ﴾

“Allah objavljuje najljepši govor...” (Ez-Zumer, 23). I naposljetku rekoše: “Allahov Poslaniče, opomeni nas!”, na šta je Allah, dželle šanuhu, objavio:

﴿رَأَيْتُمَا النَّاسَ قَدْ جَاءَتْكُمْ مَوْعِظَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ﴾

“O ljudi, već vam je stigla poruka od Gospodara vašeg...” (Junus, 57)

Kad govorimo o svijetu informacija, danas je prisutno na stotine hiljada raznovrsnih pripovijetki, na različitim jezicima, ali su podložne neistinitosti, dodavanju i oduzimanju, te nisu kategoričan dokaz, niti su precizno prenesene, a usto su uveličane i napisane s izvještačenošću i prekomjernom sentimentalnošću. Naime, ima pripovijetki koje su čista uobrazilja književnika, ima i onih koje u osnovi govore o istinitom događaju, ali je na njih dodano toliko da se dio istine u njima izobličio, a ima i onih pripovijetki koje govore o istinitom događaju, ali su napisane na sasvim nedoličan i manjkav način.

No, kad se radi o kazivanju u suri Jusuf i o drugim kur'anskim kazivanjima, dovoljno je to što njih kazuje Sveznajući Allah Svom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem.

Allahove riječi:

﴿أَخْبُرْنَا نَفْسٌ عَلَيْكَ أَحْسَنَ الْقَصَصِ﴾

“...**Mi tebi o najljepšim događajima kazujemo...**” (Jusuf, 3) ukazuju na to da se pripazi na izvor informacija na osnovu kojih čovjek poima i zaključuje. Musliman znanje i naobrazbu uzima iz časnog Kur'ana, knjige koju je objavio Mudri i Hvaljeni, a kojoj je laž strana s bilo koje strane. I nije mi jasno kako će umet napredovati dok se bavi pripovijetkama zasnovanim na raznim spletkama, prevari i nemoralu, a koje pišu književnici nevjernici koji su uvelike odstupili od urođene prirode i čak od vlastitih principa.

Navedeni ajet znači: Mi ti nećemo kazivati samo o događajima, već ćemo ti kazivati o najljepšim događajima. Neki učenjaci smatraju da se sintagma “najljepši događaji” odnosi na cijeli Kur'an, jer on o događajima, u odnosu na druge izvore, kazuje na najljepši, najpotpuniji i najpouzdaniji način. A ima i onih učenjaka koji kažu da se ova sintagma odnosi na kazivanje o Jusufu, alejhis-selam, jer je ono spomenuto u prethodnom kontekstu i na njega je skrenuta pažnja.

Kazivanje o Jusufu, alejhis-selam, najljepše je kazivanje u odnosu na kazivanja koja imaju isti cilj, svrhu i značenje. Štaviše, svako kur'ansko kazivanje najljepše je u odnosu na slična kazivanja koja se ne nalaze u Kur'anu. Čovjek ne može opisati koliko sura Jusuf nosi tajni, upute, popravlja ljude i upućuje ih na dobro.

To je tako, jer kazivanja koja su produkt ljudi u sebi nose poruku o bes-pogovornoj, bezgraničnoj osveti, ili poruku o ljubavi i slijeđenju strasti, a ne potiču na utvrđivanje svijesti o Bogu, sustezanje od zabranjenog i čednost...

Za razliku od takvih kazivanja, u suri Jusuf nalazimo odgojne poruke pomoću kojih se musliman penje stepenicama vrijednosti i potpunosti. Iz ove sure saznat ćemo kakav je kraj onoga ko vjeruje u Allaha, ko je iskren prema Njemu, trpi Njega radi, poziva u vjeru, bori se na Njegovu putu... Ona nam govori gdje će završiti podlost i spletkarenje te zavist koje uništavaju društvo... Također, govori nam o nadi u izlaz od Svevišnjeg Allaha, lijepom mišljenju o Njemu, optimizmu, pouzdavanju u Njegovo obećanje, zadovoljstvu sudbino-m, tj. kombinacijom koju nam Gospodar dâ, a sve što je od Njega savršeno je.

Sura Jusuf pripovijeda nam o vrijednosti bogobojaznih, čistoti čednih, potrebi da se ima svijest o Allahu, preferiranju Njegova hatara nad dušom koja navodi na zlo pomoću prohtjeva i mladosti.

Govori o tumačenju snova i navodi primjere. U njoj se govori o trima košuljama: o košulji koja je natopljena krvlju, o košulji koja je pocijepana straga i o košulji koja je bačena na lice slijepog starca koji je uslijed toga progledao.

U njoj se kazuje o čovjeku koji je optužen za pokušaj preljube sa ženom, o čovjeku koji je optužen za krađu, o djetetu za koje se kazalo da ga je vuk po-jeo, a to se dijete kasnije nosilo sa životnim izazovima, braći koju je pobijedila zavist, ocu koji je neprestano volio svoje izgubljeno dijete, bunaru u koji je bačeno dijete, karavanu koji je prodavao robove, kralju koji je zapostavio palaču, ženi koja se predala prohtjevu, tamnici u kojoj je nastao daija, oronulom starcu koji je obnevidio uslijed plakanja, karavanu koji je jezdio pustinjom

radi nafake, nestanku čaše na kraljevu dvorcu, suđenju i svjedocima, sasvim neočekivanim iznenađenjima... a svaki se događaj povoljno završio i u svemu je bila i ostala pouka.

Sura Jusuf pripovijeda o bolu i suzama, optužbama i stvarnosti, podlostima i spletkama, padovima i pobjedama, usamljenosti, tuzi zbog odvojenosti od voljenih, radosti uslijed susreta s dragim osobama, nedaći zbog siromaštva, smirenoj duši i onoj koja navodi na zlo, poslanstvu i vlasti, slobodi i ropstvu, ženama i slugama, komornicima i savjetnicima, omladini i starcima, kupoprodaji...

Sura Jusuf govori o o odjeći, pa spominje košulju; o životinjama, pa spominje krave i vuka; o posuđu, pa spominje čašu.

Dijete odvojeno od porodice, uslijed spletke braće i rastužen otac – prizor je koji će na tebe ostaviti dubok, istinski dojam ma gdje se ti nalazio. Zatim, to isto dijete bude prodato na pijaci robova pa postane kraljev sluga na dvoru te dopadne tamnice, a onda bude počašćeno vlašću i naposljetku doživi sastanak cijele porodice – ostvarenje svoje želje, a na koncu i umru.

﴿ إِذْ قَالَ يُوسُفُ لِأَبِيهِ يَا أَبَتِ إِنِّي رَأَيْتُ أَحَدَ عَشَرَ كَوْكَبًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ
رَأَيْتُهُمْ لِي سَاجِدِينَ ﴾

﴿ **Kad Jusuf reče ocu svom: "O oče moj, sanjao sam jedanaest zvijezda, i Sunce i Mjesec, i u snu sam ih vidio kako mi se pokloniše".** ﴾

Ovom je ajetu prethodio kratak, sadržajan uvod u kojem je skrenuta pažnja na kazivanje koje slijedi, tj. kazivanje izloženo na najljepši mogući način, bez otežavajućih, dosadnih detalja.

Dok je bio dijete, Jusuf je usnio čudan san i ispričao ga vjerovjesniku Jakubu, alejhisselam. Sanjao je da mu se poklonilo jedanaest zvijezda, Sunce i Mjesec. Jakub, alejhisselam, odmah je znao tumačenje tog njegova sna, jer je bio obasjan svjetlom poslanstva, ali sinu Jusufu nije obznanio to tumačenje, smatrao je da je u tome korist; savjetovao mu je da svoj san ne kazuje braći svojoj jer bi to, rekao mu je, moglo imati za rezultat da se probudi dotad nepostojeća zavist, pa bi to imalo za posljedicu neprijateljstvo i osvetu.

Na početku sure Jusuf Allah, dželle šanuhu, govori o očevoj blagosti i brižnosti prema sinu koga je uputio na korisno i upozorio na izvjesnu opasnost ako se povjeri braći. Iz tih se ajeta ima zaključiti pronicljivost i dubokoumnost dječaka Jusufa, potreba za izlaganjem sna učenom čovjeku i poželjnost njegova tumačenja ako san ukazuje na radosnu vijest, ali i sustezanja od tumačenja ako to korist nalaže, te tajenje sna ako bi njegovo obznanjivanje donijelo štetu. U skladu s tim jeste sljedeći Poslanikov, sallallahu alehhi ve sellem, hadis: "Pomozite sebi šutnjom o vlastitim poduhvatima, jer ljudi zavide svakome kome je data neka blagodat."

Ovdje, također, nalazimo upozorenje na opasnost od savremenikâ, nepokazivanje blagodati iz straha od neprijateljstva zbog toga, da snoviđenje Sunca, Mjeseca i zvijezda ukazuje na veličnu, počast i liderstvo, da ostvarenje protumačenog sna može zakasni pa se, Allahovom voljom, dogoditi nekoliko godina kasnije.

Jusuf je rekao da je vidio jedanaest zvijezda, i Sunce i Mjesec kako mu se pokloniše, pa je upotrijebio izraz "sadžidin", a on se upotrebljava za živa bića, a ne izraz "sadžidat", koji se upotrebljava za materiju, utoliko prije jer je spomenutim nebeskim tijelima pripisao činjenje sedžde-pozdrava, a nju mogu učiniti samo razumna bića. Ovaj je san bio znak da Jusufa čeka blistava budućnost, da će ga historija zapamtiti i da će imati vlast na Zemlji, te da će se ostvariti očevo tumačenje onog sna, premda će put to toga biti težak, trnovit, protkan neprijatnostima, bolovima, suzama, odvojenošću od voljenih, spletkama, potvorom, tamnicom, iskušenjima, ispitom strpljivosti, kao što kaže pjesnik Ebu-Tajjib: "Blagoslovio Allah put do tebe, iako je težak bio, on mi se sasvim isplatio."

San koji je Jusuf sanjao obistinit će se jasno poput zore, ali put do toga neće biti popločan zlatom jer se do visokih stupnjeva i vrijednosti može dospjeti samo pomoću velikog truda, nadljudskih napora, goleme žrtve. To je tako, jer zakon koji je Allah postavio u svemiru tako iziskuje, a i mudrost nalaže da tako bude, pa je i uspjeh slađi, dar vredniji, a cijena viša.

Pjesnik je spjevao: "Slavu će samo promućurni prvak steći, ako ono što je ljudima teško bude radio./Da napora nije, svi bi ljudi velikani bili, jer darežljivost i hrabrost ubitačni su."

Sveznajući Allah objavio je:

﴿أَحْسِبَ النَّاسُ أَنْ يَتْرَكُوا أَنْ يَقُولُوا ءَامَنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ﴾

"Misle li ljudi da će biti ostavljeni na miru ako kažu: 'Mi vjerujemo!' i da u iskušenje neće biti dovedeni?" (El-Ankebut, 2);

﴿أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تُدْخِلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَأْتِكُمْ مَثَلُ الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِكُمْ مَسَّهُمُ النَّبَأُ وَالضَّرَاءُ
وَزُلْزِلُوا حَتَّى يَقُولَ الرَّسُولُ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا مَعَهُ ، مَتَى نَصُرَ اللَّهُ أَلَا إِنَّ نَصْرَ اللَّهِ قَرِيبٌ﴾

“Zar vi mislite da ćete ući u Džennet, a još niste iskusili ono što su iskusili oni koji su prije vas bili i nestali? Njih su satirale neimaština i bolest, i toliko su bili uznemiravani da bi i poslanik, i oni koji su s njim vjerovali – uzviknuli: ‘Kad će već jednom Allahova pomoć!?’ Eto, Allahova je pomoć zaista blizu!” (El-Bekara, 214)

Zbilja, čovjek neće steći vlast na Zemlji, niti će ostvariti najveću sreću, niti će biti pravi, iskreni Allahov rob bez uloženog truda, prolivenog znoja, žrtve, pretrpljenog napada zavidnikâ, pokušaja da se skrnavi njegov ugled, nesnosnih muka, željnog iščekivanja rješenja, strahota zbog kojih bi i djeca osijedjela... A nakon toga dolaze pobjeda, slava, nagrada, i plodovi truda zasluženo se dobijaju.

Pogledajmo kako Adem, alejhis-selam, ubere i pojede plod sa zabranjenog drveta pa bude spušten na Zemlju, gdje se iskreno pokaje, te ga Allah odabere i počasti...

Nuh, alejhis-selam, žali se na neposlušnost djeteta, otuđenost žene, neprijateljstvo naroda...

Musa, alejhis-selam, od svog naroda doživi mnoge neprijatnosti, potvoru, napade, okretanje od istine, tvrdokornost, ali izdrži ono što ne bi ni planina izdržala.

Ibrahim, alejhis-selam, cijeli svoj život provede u borbi na Allahovu putu, a njegov otac, koji mu u tome treba pomoći, poriče njegovo poslanstvo. Bude mu zapovijedeno da žrtvuje svog sina... Njegov se narod na njega okomi i baci ga u ogromnu vatru... Nesreće i problemi...

Isa, alejhis-selam, bude žestoko potvoren i vlastiti ga narod ciljano uznemirava, živi siromašno...

Naposlijetku se pojavi pečat svih poslanika i vjerovjesnika, Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, pa doživi sva iskušenja koja su doživljavali prijašnji poslanici pojedinačno, da bude najvredniji i da ima najveći udio u nagradi.

Hronološki, otac mu umre prije nego što se on rodi, zatim mu umre djed Abdulmuttalib a on još nejak, pa poslije toga umre njegov amidža Ebu Talib, i to u razdoblju slabosti islama, te zatim preseli i Hatidža, radijallahu anha, koja mu je uvelike pomagala. U Meki doživi pogrde, raznorazne uvrede, bacanje kamilje iznutrice na glavu, optužbe da je luđak, čarobnjak, vrač, pjesnik, lažac, neprijateljstvo... Potom bude prognan iz Meke u drugi grad, zatim doživi pogibiju mnogih svojih drugova, smrt djece, bude potvorena njegova supruga Aiša, radijallahu anha, trpi smicalice Jevreja, poricanje kršćana, borbu protiv mnogobožaca, iščekivanje zla od dvoličnjakâ, otuđenost beduinâ, lutanje kraljeva, oholost bogatašâ, gorčinu siromaštva, težinu gladi, dvostruku bolest u odnosu na druge ljude, rane na glavi i izbijen zub... Ali je Svemogući Allah bio uz Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, pa je uspio i zaslužio najviše stupnjeve.

Isto tako, Jusufove kušnje počinju ovim snoviđenjem, čeka ga dug i mukotrpan put, da bi se san neumitno ostvario.

Stoga, pročitajmo šta je život donio Jusufu, alejhis-selam, kako su se događaji razvijali i šta se na koncu dogodilo.

﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ﴾

﴿Samo Tebi robujemo i samo od Tebe pomoć tražimo.﴾

Ovo je dogovor i ugovor između čovjeka i Gospodara da će čovjek sve ibadete upućivati samo Allahu, da Mu neće nikoga pripisivati kao saučesnika i da će samo od Njega tražiti pomoć. Na čovjeku je da čini ibadet, moli i traži, a na Allahu je da pruži pomoć i podrži. U vezi s ovim ajetom, Svevišnji Allah rekao je u hadisi-kudsiju: “Ovo je između Mene i roba Moga, i robu Mome pripada ono što traži.” Smisao ovog ajeta okosnica je poziva svih vjerovjesnika i poslanika.

Sve su kur’anske poruke sadržane u ajetu: “Samo Tebi robujemo i samo od Tebe pomoć tražimo.” Svevišnji je Allah stvorenja zadužio da Mu robuju nikoga Mu ne smatrajući ravnim, a Sebi je stavio u obavezu da ih neće kazniti ako tako učine.

Traženi ibadet jeste činjenje svega što su stavili u obavezu Allah i Njegov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, tj. izgovaranje riječi i činjenje djela, javnih i tajnih, sustezanje od svega što su Gospodar i Njegov Poslanik zabranili. U predmetnom ajetu Allah spominje traženje pomoći, i misli se na traženje pomoći u onome što ne može dati stvorenje, već samo Stvoritelj. Otuda je Vjerovjesnik, *sallallahu alejhi ve sellem*, rekao Ibn Abbasu: “...kad moliš, moli od Allaha; kad tražiš pomoć, traži od Allaha...”

Riječi: “Samo Tebi robujemo i samo od Tebe pomoć tražimo” sveti su ugovor koji musliman ponavlja na svakom rekatu namaza, obaveznog ili dobrovoljnog, da bi uvijek imao važnost ugovora zbog kojeg je stvoren, zbog

kojeg su poslani poslanici, objavljene knjige, stvoreni Džennet i Džehennem, tj. zbog kojeg će biti postavljena sirat-čuprija, vaga, proživljena stvorenja, izaći na vidjelo sve što grudi kriju, data čovjeku knjiga njegovih djela, dovedeni svjedoci među ljudima samim...

Ove nas riječi upućuju na značenje izričaja svjedočenja la ilahe illallah, zbog njih se sukobljavaju muslimani i mnogobošci, zbog njih ratuju Allahovi štićenici protiv Božijih neprijatelja, zbog njih ratuju oni koji su na Allahovoj strani protiv onih koji su na šejtanovoj strani.

Jesu li poslanici poslani zbog nečeg drugog, a ne zbog toga da se samo Allah iskreno obožava?! I je li šehidska krv potekla zbog nečeg drugog, a ne zbog toga da se samo Allahu iskreno obraća?!

Odanost principu: "Samo Tebi robujemo i samo od Tebe pomoć tražimo" uzrok je vječne sreće i spasa poslije kojeg nema užasa, pomoću njega ostvaruje se dobrota, olakšavaju poslovi i odagnava zlo. Bez ovog principa ne mogu se zaslužiti Allahovo zadovoljstvo, milost, oprost, uputa, podrška. Samo su njegovi pripadnici obasuti istinskim blagodatima i sačuvani svakojakih nesreća, kušnji i užasa. Onaj ko živi u skladu s ovim principom zaštićen je od vjerskog i idejnog posrnuća, neispravnih djela i moralne krize. To je tako, jer onaj ko čvrsto vjeruje u princip iskrenog obožavanja Allaha i traženja pomoći od Njega osjeti Božiju brigu i zaštitu, snagu imana i blagoslov Kur'ana.

Pomoću riječi: "Samo Tebi robujemo i samo od Tebe pomoć tražimo" čovjek ostvaruje najveći uspjeh, bude sačuvan i pošteđen ovosvjetskih previranja, zablude, poniženja i bespuća, bude izabran među ostalim ljudima, te se vine do najvećih visina i stupnjeva idući svom Gospodaru, a to je, zaista, najveća slava i počast. Također, onaj ko čvrsto vjeruje u ove riječi ne osjeti sklonost niti pridaje pažnju ovozemaljskoj, prolaznoj slavi, položaju, ugledu, imetku, porodu... Ove riječi čovjeku ulijevaju ponos, snagu, živost, smiraj, širokogrudost, raspoloženje, dalekovidnost, utoliko više jer je u stalnoj vezi s Allahom, zato što je sluga Jedinom, Jedinom, zato što se stavio pod Njegovu zaštitu.

Riječi: "Samo Tebi robujemo i samo od Tebe pomoć tražimo" oličenje su veze između neba i Zemlje, slabosti i snage, siromaštva i bogatstva, prolaznosti i vječnosti, tj. oličenje veze između nemoćnog prolaznog roba i Allaha, Jakog i Bogatog, Živog i Vječnog. Pomoću ovih riječi čovjek se oslobađa od taguta, svega čemu ljudi robuju mimo Allaha, obožavanja materije, slijeđenja strasti, prljavštine i bezdana zablude. Pomoću njih čovjek sapire nečistoću širka, džahilijeta, nevjerstva i grijehâ. Pomoću njih čisti dušu od porokâ, srce od dvoličnjaštva, djela od pokazivanja pred svijetom, govor od laži, oči od izdajničkog pogleda, dušu od nepravde...

Iskreno izgovarajući: "Samo Tebi robujemo i samo od Tebe pomoć tražimo" čovjek očituje svoje iskreno robovanje Allahu i odricanje od širka i bezboštva, te se, usto, osigurava od šejtana, strasti i sumnji.

﴿ اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ﴾
﴿Uputi nas na Pravi put!﴾

Kako je čovjeku potrebno traženje upute od Allaha! Ako ga Svevišnji Allah ne uputi na Pravi put, nije u stanju krenuti putem upute, on to ne umije, nesposoban je također razlikovati dobra od zla, istinu od neistine, to samo Allah, dželle šanuhu, daje. I niko ne može uputiti onoga koga Allah odvede u zabludu, a niti iko može odvesti u zabludu onoga kome On na Pravi put ukaže. Sveznajući Allah upućuje onoga koga hoće, iz Svoje milosti i dobrote, a u zabludu odvodi koga hoće, čineći da se ostvari sudbina i Njegovo iskonsko znanje u vezi s određenim čovjekom koji neće biti na Pravom putu. Eto zbog čega čovjek mora na svakom rekatu ponavljati riječi: “Uputi nas na Pravi put”, stalno obnavljati u sebi potrebu za uputom, uvijek je imati pred očima i uvijek se sjećati najveće Allahove blagodati i počasti koja može biti ukazana čovjeku. Biti upućen znači spoznati istinu koju je donio Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, raditi sukladno toj istini, boriti se da ona bude iznad ostalih ideja, te umrijeti na toj istoj istini.

Pravi put zapravo je Allahov jasni put, čije slijeđenje čovjeku osigurava oprost i Džennet. Njega je Sveznajući Allah objasnio, u njega su pozivali poslanici, objavljene knjige potvrdile su njegovu trajnost, prihvatila ga je ljudska priroda, na njemu su istrajavali Allahovi štićenici, radi njega su ginuli iskreni vjernici, šehidi... Pravi je put jedan, jedini, drugog pravog puta nema, jedinstven je, pa mu nijedan put nije sličan, jedini je način da se čovjek spasi i ostvari sigurnost na oba svijeta. Svi su drugi putevi stranputice i pogrešni načini. Tim, Pravim putem, na koji upućuje samo Allah, kako rekosmo, i kojem pozivaju samo poslanici i njihovi sljedbenici, krenut će isključivo onaj kome

je u praiskonu određeno da će biti sretan, a od njega će odstupiti samo onaj kome su određeni zabluda i prokletstvo, koga su grijesi sa svih strana stigli i koga su upropastili šejtan i slijeđenje prohtjeva.

Slijeđenje Pravoga puta može biti na dva načina. Jednoj kategoriji ljudi je Allah dao opću uputu, pa ona slijedi dobro želeći se spasiti kazne i zaslužiti Božije zadovoljstvo. A druga je kategorija ona koja dosljedno primjenjuje sve islamske propise, ulaže imetak i život radi pobjede Allahove riječi, cijeli svoj život podredi obožavanju Allaha, iskreno i dosljedno obavlja namaz, posti, izdvaja zekat, obavlja hadž, kaje se Allahu, boji Ga se i nada Mu se, a usto prakticira Resulullahov, sallallahu alejhi ve sellem, sunnet, nastoji se za njim povesti u lijepom ponašanju i u manirima.

Stupnjevi i znakovi Pravog puta objašnjeni su u Kur'anu i Hadisu. Štaviše, cjelokupno poslanstvo svojevrsno je objašnjenje tog puta. Cijela Objava, njen početak i kraj, bavi se Pravim putem. Allah poziva u Pravi put, Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, daje smjernice glede Pravog puta, časní Kur'an, nadnaravna knjiga, poziva na Pravi put.

Riječi: "Uputi nas na Pravi put" zapravo su temelj Šerijata, jedno od pravića imana i osnova islama. Zbog ovog ajeta, o čijem značenju govorimo, El-Fatiha ima značaj koji ima, pa je – sura čijih se sedam ajeta ponavlja, glavni dio Kur'ana, svakome dovoljna, prva sura u Kur'anu, ona koja se mora pročitati u namazu, u njoj je objedinjen islam i ona je, Allahovom voljom, lijek od bolesti.

Mnogi su se izliječili od šejtanskog dodira učeći suru El-Fatiha, mnogi su krenuli Pravim putem čitajući je...

Allahu, uputi nas na Pravi put kako bismo izašli pred Tebe, a Ti bio nama zadovoljan, pa nam učinio dobro i uveo nas u Džennet! Bože, zaista samo Ti upućuješ na Pravi put!

﴿ إِنَّ شَانِكَ ﴾

﴿...onaj koji tebe mrzi...﴾

U ovom ajetu Allah, dželle šanuhu, obraća se vjernicima na lijep i pitak način, ali strogo prijeti onima koji mrze Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem, i brani njegov visoki položaj. Zaštitnik je Svemogućí Allah, i Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, radovao se Njegovoj zaštiti i pobjedi koju mu je Allah dao.

Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, mrzi samo prezreni nevjernik buntovni, utoliko jer mu je već predodređeno da će biti nesretnik poniženi, ostavljen bez milosti. To je tako, a tradicija i razum nalažu da se Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, voli i poštuje. Kad bi se čistota i vrijednost mogli predstaviti pomoću tijela, onda bi Poslanikovo, sallallahu alejhi ve sellem, tijelo bilo oličenje te čistote i vrijednosti. Draži mi je od oca i majke, Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, dostigao je vrhunac u lijepim manirima i zaslužio visoke stupnjeve, najbolje mjesto u Džennetu. Onaj ko poštuje sebe kao čovjeka i ko ima imalo svjetla u srcu mora voljeti Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, zbog vrijednosti i vrlina koje je Allah u njemu objedinio. Kako su nesretni i poniženi nerazumni, zabludjeli, nemoralni ljudi koji se izjašnjavaju kao Resulullahovi neprijatelji, iako je on bio najsavršeniji i najbolji čovjek! Kao da se na njih odnose stihovi: “Neprijatelj sam ti, a prijatelj bih trebao biti; i kad se smirim, moje misli bez dozvole moje lutaju”; “Ako su manjkavosti vrline moje kojima ti se nastojim umiliti, onda mi kaži kako ću ti se izviniti.”

﴿هُوَ الْأَبْتَرُ﴾

﴿...sigurno će on bez spomena ostati.﴾

Poslaniče, onaj ko tebe mrzi ostat će bez ikakvog blagoslova i traga. Nikakva dobra nema u onome ko je tebi, Vjerovjesniče, neprijatelj, takav nikakvu korist iza sebe neće ostaviti. A ti si blagoslovljen ma kuda se zaputio, sve ti ide naruku, prati te sreća, zadovoljan si i smiren, milost, uputa i svjetlo uvijek te okružuju.

Resulullahovi, sallallahu alejhi ve sellem, neprijatelji govorili su: “Muhammed će ostati bez spomena jer nema muških potomaka!”, pa je Allah, dželle šanuhu, objavio suru El-Kevser da ih ušutka i nadasve ponizi.

Kao da im veli: “Je li moguće da Poslanik ostane bez spomena, a Allah je pomoću njega uputio mnoge narode, izbavio ih iz tmina na svjetlo?!”

Kako će ostati bez spomena, a cijeli se svijet obradovao, zablistao i živnuo njegovom pojavom?!

Je li moguće da on ostane bez spomena, a u džamijama se uče ajeti koje je on donio, kazuju hadisi koje je on izgovorio, na munarama se njegovo ime spominje, s minbera se o njegovom naučavanju govori, na univerzitetima se o njegovoj vjeri uči?!

Kako će ostati bez spomena onaj za čijim su se uputama povodili pravedni vladari: Ebu Bekr, Omer, Osman i Alija, radijallahu anhum?!

Može li ostati bez spomena čovjek koji je svojom hrabrošću ulijevao odvažnost u borbe na Allahovu putu, pa su ginuli?!

Je li prihvatljivo da ostane bez spomena čovjek s čijeg izvora crpe učeni, čovjek čije svjetlo slijede Allahovi šticenici?!

Kako će ostati bez spomena čovjek čiji su ostavština i poziv preplavili i uzdrмали Zemlju, čije su riječi sveprisutne, čije se dobrote ne mogu pobrojati i kome se ništa ne može zamjeriti?!

I naposljetku, je li moguće da ostane bez spomena čovjek koji ima istovjetnu nagradu za učenje Kur'ana, ma ko ga i ma gdje učio, jer je prenio Kur'an?, i koji ima istovjetnu nagradu za obavljeni namaz, ma ko ga i ma gdje obavio, jer nas je on naučio kako trebamo klanjati rekavši: "Klanjajte onako kako mene vidite da klanjam!", i koji ima istovjetnu nagradu svakog čovjeka koji obavi hadž, utoliko istovjetnu jer nas je on poučio kako ćemo obaviti hadž, a rekao je: "Usvojite od mene način obavljanja obredâ!"

Ne! Bez spomena će zacijelo ostati onaj ko se suprotstavi Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, ko zapostavi njegov sunnet i okrene leđa njegovoj uputi. Takvom Allah, dželle šanuhu, neće dati nikakav blagoslov, niti svjetlost, već će zapečatiti njegovo srce, rastrojiti njegove misli, osramotiti ga, pa će njegove riječi biti beskorisne i glupe, a djela će mu odbijena biti, te će propasti sve u što trud uloži.

Uoči da je svako ko se suprotstavi Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, ili okrene leđa njegovu vjerazakonu, ili zapostavi bilo šta što je on donio – ostavljen, prezren, izložen Božijoj srdžbi, u onoj mjeri u kojoj se ogriješio prema Poslaniku!

Bezbožniku je oduzeta volja za životom i moć razlikovanja dobra od zla, pa luta napušten; novotar ne nalazi puta, pa i on tumara po mraku; grešniku je grijeh zastro srce, te i on krivim putem hodi...

Razmisli o tome da Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem, i sljedbenike njegova sunneta čekaju slava vječna i prebivalište najljepše! Oni će biti na sigurnom mjestu, kod Vladara, Moćnog, na visokim stupnjevima u Džennetu.

Nasuprot njima, razmisli o kajanju i tuzi onih koji se povode za razumom pa odstupe od sunneta! Kako će se oni žestoko kajati zbog života koji su protraćili u "čula-kazala" i u kojekakvim drugim besposlicama! Još na ovom svijetu oni su u velikim sumnjama, nedoumici, nemiru, rastrojenosti...

Imajmo na umu da je spas u slijeđenju Božijeg Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Njegov je sunnet poput Nuhove, alejhis-selam, lađe: spasili su se oni koji su se u nju ukrkali, a nastradali su oni koji to nisu učinili. Poslanik je uvijek u pravu, bez obzira o čemu se radilo. Njegove su riječi dokaz protiv svih ljudi, a ničije riječi nisu dokaz protiv njega, utoliko jer se od ljudi može i ne mora prihvatiti, ali se od njega mora sve uzeti zato što nije govorio po svom hiru, već je samo prenosio Objavu, koja mu se objavljuje. Prema njegovim riječima vrednuju se riječi drugih ljudi, njegova su djela mjerodavna u ocjenjivanju djela ostalih ljudi... Svevišnji Allah zaštitio je njegovo čulo sluha, čulo vida i srce, sačuvao ga je od zablude, slijeđenja prohtjeva, nastranosti, smutnje, grešaka, nedostataka, činjenja nepravde, djela koja bi mogla izazvati i najmanju sumnju... Na gubitku je svaki čovjek koji se ne povede za njegovim svjetlom, nesretni su stanovnici svake oblasti do koje nije doprlo sunce njegova poslanstva, a prokleta je svaka duša koja nije izrazila dobrodošlicu njegovoj uputi.

Sura El-Kevser ima tri ajeta. Prvi govori o Allahovom, dželle šanuhu, davanju Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem. Drugi govori o Poslanikovoj dužnosti spram toga davanja, a to su obavljanje namaza i klanje kurbana. I, treći, posljednji, ajet, prijatna je Resulullahovim neprijateljima da će oni ostati bez spomena, blagoslova i da će oni biti na šteti, a u tome je Poslaniku zaštita.

U ovoj suri Sveznajući Allah potvrđuje da će Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, na Sudnjem danu imati svoje vrelo, a o tome postoji i mnogo vjerodostojnih hadisa. Iz posljednjeg ajeta ove sure ima se razumjeti da je dopušteno zaprijetiti nevjerniku i ukoriti ga kako bi se prošao svojih nedjela.

﴿ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ حَسْبُكَ اللَّهُ ﴾

﴿O Vjerovjesniče, Allah je dovoljan tebi!﴾

Poslaniče, Allah je tebi dovoljan, i čuvat će te od svega što te brine, bit će na tvojoj strani u kušnjama, pa se ne boj, ne tuguj i ne dopusti da osjetiš nemir! Koga ćeš se bojati ako smo Mi uz tebe, od koga ćeš strijepiti ako te Mi pomožemo i ponosnim te činimo?!

Allah je tebi dovoljan, i on će ti pomoći protiv svih neprijatelja, podržat će te u svim poslovima, dat će ti ako od Njega zatražiš, oprostit će ti grijeha ako doneseš istigfar, povećat će Svoju blagodat spram tebe ako zahvališ, spomenut će te ako ti Njega spomeneš, nadahnut će te u suđenju među ljudima...

Vjerovjesniče, Allah je tebi dovoljan, pa će te uzvisiti premda tvoja rod-bina ne stoji iza tebe, dat će ti bogatstvo bez imetka, sigurnost bez zaštitnikâ.

Zato što je tebi Allah dovoljan, bit ćeš iznad svih svjetova, bit ćeš na ispravnome, nećeš se bojati zavidnikâ, niti spletkarošâ, niti nevjernikâ, niti grešnikâ, na tebe neće negativno djelovati neistina koju čuješ, poziv u zlo, prijetnja Jevreja, moguće zlo od dvoličnjakâ, zluradost zavidnikâ...

Zato što je tebi Allah dovoljan, strpi se u kušnji, u neprijatnosti koju ćeš doživjeti od ljudi, kad ti tvoj bližnji okrene leđa, kad oslabiš, kad se odulji čekanje izlaza...

Zato što je tebi Allah dovoljan, strpi se, budi postojan i ne obaziri se na ljude, ne obraćaj se nikome od ljudi, samo se Allahu obrati.

Razboliš li se, ili se prezadužiš, ili te pogodi siromaštvo, ili se osjetiš potrebitim, ne tuguj, Allah je tebi dovoljan.

Nemoj se uznemiravati ako Allahova pomoć ne dođe onda kad ti to želiš i ne brini se ako osjetiš težinu života! Znaj da je Allah tebi dovoljan i da On tebe čuva i pazi očima Svojim, jer si Njegov prisni prijatelj i poslanik odabrani.

Poslaniče, Allah je tebi dovoljan, On je tvoje grudi prostranim učinio, i tereta te oslobodio, i spomen na tebe visoko uzdigao, i u svemu ti pomogao, i dao ti bogatstvo duše, i uputio te, i dao ti sigurnost nakon straha, i ponos nakon poniženja, i snagu nakon slabosti.

Vjerovjesniče, Allah je tebi dovoljan, On te sačuvao u Pećini, pomogao na Bedru, učvrstio na Uhudu, omogućio ti oslobađanje Meke, u svakoj nemiljoj situaciji bio je na tvojoj strani.

﴿ لَا تَحْزَنْ إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا ﴾

﴿Ne brini se, Allah je s nama!﴾

Ovim lijepim, umirujućim riječima obratio se Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, svom drugu Ebu Bekru, radijallahu anhu, u Pećini, kad su ih bili okružili nevjernici. "Ne brini se, Allah je s nama!", rekao mu je odlučno, glasom koji je u Ebu Bekra ulio pouzdanje u Allaha. Zašto se brinuti, a Allah je s nama, zašto strahovati?! Smiri se, Ebu Bekre, i budi postojan.

Nećemo biti pobijedeni, niti ćemo zalutati, niti ćemo biti upropašteni, niti ima razloga za očaj jer je Allah s nama. On će nas pomoći i dat će da uspijemo u ovoj misiji.

Kad bi cijeli svijet stao protiv nas, kad bi se svi ljudi okomili na nas, ne brini se, Allah je s nama. Ko je duševno snažniji od nas, ko je na ispravnijem putu od našeg, čiji su principi postojaniji od naših, ko je kod Allaha bolji od nas...

Zato što je Allah s nama, naši su neprijatelji nemoćni, prezreni i ponižene kukavice, i nećemo se obratiti ljudima za pomoć, niti ćemo strahovati od njih.

Allah je s nama, pa smo hrabriji, bit ćemo snažniji, naoružaniji, ponosniji, počašćeniji i brojem veći.

Ebu Bekre, oslobodi se straha, brige i tuge, Allah je s nama, ne očajavaj! Podigni glavu visoko i olakšaj sebi!

Ebu Bekre, raduj se zbog pobjede i izlaza jer je Allah s nama! Uskoro će naša misija doživjeti vrhunac, za naš će se poziv daleko čuti, naša će riječ biti gornja. Uskoro će se Zemljom čuti poziv na namaz i Allahov govor. Uskoro ćemo osloboditi čovječanstvo iz okova neznaboštva i mnogoboštva.

“Ne brini se, Allah je s nama!” riječi su kojima se Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, obratio Ebu Bekru kad im je od nevjernikâ smrt prijela sa svih strana, kad su svi izlazi bili nemogući, osim jednog izlaza; kad su sve veze bile pokidane, osim jedne veze; kad bi svaki prijatelj ili rođak bio dobrodošao; kad nije mogla pomoći ni porodica ni pleme, već je ostalo samo da se obrati Jednom, Jedinom, pa je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, i rekao Ebu Bekru: “Ne brini se, Allah je s nama!”

Ebu Bekre, s nama je Allah, sa snagom koju niko ne može nadvladati, s ponosom koji niko ne može oskrnaviti.

Ebu Bekre, uz nas je Allah, Snažni i Silni, a oni, nevjernici, nemoćni su i poniženi, a mi, u tom slučaju, ne trebamo očajavati zbog malobrojnosti, neopremljenosti, siromaštva, nepostojanja pomagača.

Allah je s nama, i to je dovoljno. On će se zbog nas osvetiti i na našoj će strani biti. Zato ne brini ako se neko pozove na moć i snagu svog gospodara, čovjeka, pa mu se ljudi povinuju, već razmisli o moći i snazi Gospodara ljudi.

“Ne brini se, Allah je s nama!” najljepše su riječi utjehe u tegobi, iskušnje i užasu. O kako su to samo divne riječi! A tajna je u njihovom značenju. Naime, izgovarajući ove riječi, čovjek se podsjeća da je s njime Allah, u Čijoj je ruci vlast nad svim stvarima, vlast nad svim ljudima, da On određuje i sve živo opskrbljuje.

I ne samo to! Vrijeme i teške okolnosti u kojima su ove riječi izgovorene daju im poseban značaj, slast i smisao. Nevjernici, din-dušmani, opkolili su Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, najboljeg čovjeka, htijući ga ubiti, pa u čemu se izlaz nahodio?! U prepuštanju cijele te zamršene situacije Gospodaru, Koji se iznad Arša uzvisio, da On u tome presudi onako kako hoće. Premda Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije posumnjao u izlaz i spas, iz samilosti koja ga je krasila, uputio je svome drugu u Pećini poruku da se ne brine, i tuga se preinačila u radost, briga u optimizam, bezizilazan položaj u očito rješenje, poraz u veliku pobjedu.

Pjesnik zapisa sljedeće stihove: “Neki kažu da golub na ulazu u Pećinu nije svio gnijezdo, a niti je pauk ispleo mrežu./Allahova je pažnja prema Poslaniku i Ebu Bekru bila velika, pa im druga zaštita nije trebala.”

“Ne brini se, Allah je s nama!” riječi su koje trebaju svim muslimanima i u svim prilikama. Pomoću njih, ako se srcem izgovore, čovjek će se osloboditi neprijatnosti.

﴿وَأِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ﴾
 ﴿...jer ti si, zaista, najljepše čudi.﴾

Tako mi Allaha, Poslaniče, ti se najljepše ponašaš, ti imaš najuzvišenije osobine i manire, ti si najstidniji, ti si najosjećajniji, tvoje su grudi najčistije, ti si najponosniji, ti najčasnije živiš, ti si najplemenitiji, ti si najveći dobročinitelj, u svemu si najbolji i u svemu si dostigao vrhunac koji se uopće može dostići.

Neprijatelji ti čine nasilje, a ti im opraštaš; uznemiravaju te, a ti preko toga prelaziš; vređaju te i grubo se prema tebi odnose, a ti prema njima blago postupaš; daješ i onima koji tebi uskraćuju; održavaš rodbinske veze i s onima koji te odbacuju...

Vole te vladari i podanici, djeca i odrasli, muškarci i žene, bogati i siromašni, prisutni i odsutni, jer si pridobio njihova srca svojom blagošću, dobrotom, plemenitošću, darežljivošću...

Tebe odgaja Objava, poučava Džirbil, alejhis-selam, upućuje na ispravno Svevišnji Allah, On te svagda pazi i daje da najrazboritije postupiš.

Tvoja pojava izaziva osmijeh i radost, na tvom je čelu svjetlost, u tebi je svaki blagoslov, i uspjeh je na tvojoj strani.

“Ko tebe posjeti neprestano će govoriti o dobroti tvojoj./Govorit će da je dobro vidio, dobro čuo i dobro osjetio”, veli pjesnik.

Ti ne bi iznio neistinu ni po cijenu života, niti bi nekoga prevario radi svih ovozemaljskih dobara, niti bi iznevjerio radi vlasti na Zemlji, jer si vjеровjesnik bezgrešni, vođa i uzor, najbolji poslanik.

Budi iskren, makar te to koštalo, budi hrabar, makar se borio protiv najhrabrijih ratnika, budi darežljiv, makar od tebe bilo zatraženo sve što posjedeš, utoliko prije jer si ti primjer svijetli za kojim se ljudi povode.

Sve si ljude pretekao u pobožnosti, emanetu, čistoti, dostojanstvu, znanju, blagosti, plemenitosti, hrabrosti, požrtvovanosti, strpljivosti, dobrim djelima.

Odišeš čistotom, istinu govoriš, u istinu pozivaš, po pravdi sudiš, po uputi se vladaš. Opet ću kazati: kad bi se čistota i vrijednost mogli predstaviti pomoću tijela, onda bi Poslanikovo, sallallahu alejhi ve sellem, tijelo bilo oličenje te čistote i vrijednosti.

Uzmemiravali su te, Poslaniče, draži si mi od oca i majke, prognali su te iz tvog grada i u laž utjerali, a ti si zamolio: "Moj Allahu, oprosti mojim sunarodnicima jer su oni neznalice!" Nanijali su ti zatim ozljede na tijelu, na nogama, razbili ti glavu, izbili zube, ubijali tvoje drugove, a ti si im naposljetku rekao: "Idite, slobodni ste!"

"Ako sam ikoga, poslije Allaha, među svim ljudima, Arapima i nearapima, kao tebe, Poslaniče, zavolio,/nek ne osjetim zadovoljstvo dok budem u lijepo gledao i ispravno slušao."

﴿ مَا أَنْتَ بِنِعْمَةٍ رَبِّكَ بِمَجْنُونٍ ﴾

﴿...ti nisi, milošću Gospodara svog, lud.﴾

Poslaniče, ti nisi lud, a to govore tvoji neprijatelji, naprotiv, ti možeš pomoći luđacima da se izliječe. Ludi su, zabludjeli, nerazumni, bezvrijedni, ahmaci i ostavljeni na cjedilu svi oni koji se tebi suprotstavljaju i prema tebi se kako ne treba odnose; nastradat će svako onaj ko se opredijeli za neki drugi, a ne za tvoj put.

Kako je moguće da ti budeš lud, a ti si najrazboritiji, najumniji, najmudriji, najispravniji i najuvidavniji prosuđuješ?!

Je li moguće da ti, Poslaniče, budeš lud, a donio si ljudima Objavu, pomoću koje se razaznaje istina od neistine, pa se neistina u potpunosti onemogućuje; Objavu pomoću koje se potire neznanje, unapređuje um i osvjetljava put.

Ti nisi lud jer slijediš uputu i svjetlo od svog Gospodara, slijediš pouzdani pravac, ispravnu vjeru, pozivaš u razboritost, Allah te sačuvao od ludosti. Naprotiv, slijedeći tebe, Pravim putem upućuju se razumni, tvojom se mudročću koriste mudraci, za tobom se povode pravovjerni, upućeni.

“Kad na put krenemo a ti si vođa puta, nikakva nam poputbina ne treba, dovoljno je to što ćeš ti s nama biti”, zapisa pjesnik.

Laže i izmišlja onaj ko tvrdi da si ti, Poslaniče, lud! Mudrost, pravda, uređenost – sve govori da ti nisi onakav kakvim te opisuju.

Je li moguće da Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, najmudriji i najplemenitiji, bude lud, a svijetu je donio najkrasnije što postoji na Zemlji, najbolju uputu, najveću blagoslov, poslanicu za koju se dotad nije znalo.

“Poslaniče, tvoj brat Isa pozvao bi umrlag, i on bi mu se odazvao i ustao, a ti si mnoge generacije od smrti spasio”, spjevao je neki pjesnik.

﴿وَأِنَّكَ لَتَهْدِي إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ﴾
﴿A ti, zaista, upućuješ na Pravi put.﴾

Vjerovjesniče, tvoja se misija sastoji u tome da upućuješ na Pravi put, da ukazuješ na dobro i popravljaš. Ti, zaista, upućuješ na spas, otklanjaš sumnje, potireš zabludu, pozivaš u istinu i pravdu.

﴿وَأِنَّكَ لَتَهْدِي إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ﴾

“A ti, zaista, upućuješ na Pravi put” (Eš-Šura, 52), i zato neka te slijede oni koji žele sreću, neka se u tebe ugledaju oni koji žele uspjeh, neka tvoju uputu slijede oni koji žele spas na oba svijeta.

Tvoj je namaz najpotpuniji, tvoj post najsavršeniji, tvoj hadž najvredniji, tvoja milostinja najiskrenija, tvoje spominjanje Allaha najodanije...

Bit će spašen svako ko se ukrca u “lađu” tvoju, bit će siguran svako ko uđe u “kuću” u koju pozivaš ti, bit će sačuvan svako ko se uhvati za užu poslanice tvoje; a nemoguće je da bude na stranputici i ponižen onaj ko tebe slijedi.

Ti upućuješ na ispravno jer si donio lahku potpunu savršenu vjeru, koja u potpunosti odgovara urođenoj prirodi, i zbog toga što pozivaš u duševnu čistotu, u oslobađanje od sumnje, prevare, i zbog toga što si oslobodio umet tmina i spasio ga robovanju tagutima.

Poslaniče, tvoje riječi i djela sadrže uputu, ti sve ljude pozivaš Allahu, zoveš ih da budu stanovnici Dženneta.

﴿ يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ ﴾
**«O Poslaniče, kazuj ono što ti se objavljuje od
 Gospodara tvog...»**

Vjerovjesniče, dostavi poslanicu u potpunosti, onako kako si je primio, ništa od nje nemoj oduzeti, ni jednu jedinu rečenicu, pa čak ni jedno jedino slovo.

Dostavi ono što ti Allah objavljuje, to je emanet za koji ćeš biti pozvan na odgovornost.

Dostavi ajete Kur'ana veličanstvenog, pozivaj na Pravi put, Šerijat savršeni, jer ti samo dostavljaš, bez dodavanja ili oduzimanja; eto, to je tvoja obaveza.

Ti kazuj ono šta ti se objavljuje, neki će se odazvati, neki te neće prepoznati kao poslanika i prihvatiti, a neki će se okrenuti...

Kazuj sve šta ti Mi objavljujemo, savjetuj velikane i potlačene, gospodu i robove, ljude i džine, muškarce i žene, bogate i siromašne, odrasle i djecu.

Dostavi časni Kur'an ne bojeći se neprijateljâ, ne strahujući od nevjernikâ, neka te od toga nipošto ne odvrati na tebe isukana sablja, u tebe upereno koplje, očita smrt, brojne vojske, poduzeti pohodi...

Kazuj ono što ti Mi objavljujemo, i nemoj dopustiti da te neko obmane imetkom, niti poklonom, niti položajem, niti ugledom, i nemoj se osjećati neprijatno dostavljajući Objavu.

“Stasao je na uputi i dobru, okružen svjetlom i iskrama./U ruci njegovoj žeravica upute, a kroz krv mu uvjerenje teče koje svakog silnika izaziva./U crtama lica njegova obećanje je, a u grudima odlučnost koju mu je Stvoritelj Svevišnji ulio.”

﴿ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ ﴾
 ﴿...ako ne učiniš, onda nisi
 dostavio poslanicu Njegovu...﴾

Poslaniče, ako ne dostaviš poslanicu u potpunosti, kao da ništa nisi dostavio; ako ne dostaviš Objavu onako kako ti je data, nisi se prema njoj odnosio kako se treba odnositi. Dogodi li se da, Vjerovjesniče, izostaviš ili zanemariš makar jedan detalj od poslanice, tad je nisi dostavio, niti si izvršio povjereni ti emanet. Od tebe, Poslaniče, tražimo da Naše riječi dostaviš ljudima onako kako ih je tebi, od Nas, prenio Džibril, alejhis-salam, onako kako ih je usvojilo tvoje srce.

﴿ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ ﴾

﴿...a Allah će te od ljudi štititi.﴾

Poslaniče, kazuj ono šta ti se objavljuje i ne strahuj ni od koga, nemaš razloga strahovati jer smo Mi uz tebe, čuvamo te i pazimo.

Niko te neće moći ubiti i niko neće moći tvoje svjetlo utrnuti jer tebe Allah štiti od ljudi.

Zato što tebe Allah štiti od ljudi, niko neće moći tvoj poziv uništiti, pa glasno i smjelo pozivaj Nama. I zbog toga svaka tvoja riječ odiše snagom i hrabrošću. Ne vodi brigu o ljudima, od njih te Allah štiti.

Nijedna ti sila na Zemlji ne može nauditi, niti te ijedan silnik može poraziti zbog toga što će te Allah uvijek štititi.

﴿ أَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ ﴾

﴿Zar grudi tvoje nismo prostranim učinili...﴾

Zar nismo učinili da tvoje grudi, Poslaniče, budu prostrane, pa ne osjećaš ni tugu ni brigu niti te išta drugo tišti, već smo u njih ulili svjetlo, veliku radost, mudrost, samilost, iman, želju za dobroćinstvom...

Tvoje smo grudi prostranim učinili, pa možeš podnijeti ponašanje raznih kategorija ljudi, opraštati im kad podbace, preći preko njihovih grešaka kad pogriješe, sakriti njihove nedostatke, ne pridavati pažnju bezumnicima i nezalicama, biti milostiv prema slabima...

Zato što smo tvoje grudi prostranim učinili, ti si izuzetno darežljiv, blag, daješ onima koji traže, iskazuješ počast onima koji su je dostojni, susretljiv si prema potrebitima, svojom blagošću potireš ružnu riječ, a onaj koji ju je izgovorio odmah se pokaje i povuče.

Zbog toga što smo tvoje grudi prostranim učinili, ti si strpljiv kad beduini prema tebi hrđavo postupe, kad te bezumnici napadnu, kad se silnici protiv tebe dignu, kad ti oholi leđa okrenu, kad zavidnici zavist pokažu, kad se rod-bina prema tebi ružno ponese...

Tvoje smo grudi prostranim učinili, pa kušnje i nedaće s osmijehom i radošću smireno i postojano dočekuješ, tvoje srce i duša živi su.

Zbog toga što smo tvoje grudi prostranim učinili, ti nisi grub ni osor, već si samilostan i prema svakom blag.

﴿ وَصَغْنَا عَنْكَ وَزْرَكَ ﴾

﴿...i breme tvoje s tebe skinuli...﴾

Mi smo s tebe skinuli breme grijeha, očistili smo te od posljedica grijeha, pa smo ti oprostili i prošle i buduće grijeha. Zato nemaš nijednog grijeha, a usto tvoj će se trud isplatiti, tvoje je djelo blagoslovljeno, zbog svega ćeš biti nagrađen. I neka ti je ugodno zbog toga, blago tebi!

﴿الَّذِي أَنْقَضَ ظَهْرَكَ﴾
﴿...koje je pleća tvoja tištilo...﴾

Ono je breme tebe tištilo, skoro pa te savladalo, ali smo sad skinuli breme, pa budi zbog toga radostan, to je tebi radosna vijest, raduj se ovom Našem daru i osjećaj se sretnim jer smo te odlikovali nad drugim ljudima.

﴿وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ﴾

﴿...i spomen na tebe visoko uzdigli.﴾

Poslaniče, želiš li veću čast od toga da se tvoje ime spominje zajedno s Mojim imenom, prilikom ezana, na hutbama, na predavanjima?!

Tebe spominje svaki klanjač, na sjedenju, zajedno s Mojim imenom, i svako ko čini zikr, i svaki hadžijski, i govornik, pa tražiš li veću slavu od te?!

Spomenut si, štaviše, u Tevratu i Indžilu, na tebe je ukazano u listovima davnašnjim, tvoje se ime spominje na svim mjestima, tamo gdje se ljudi sastaju, u gradovima i na selima, na veseljima, u raznim prilikama.

Mi smo na tebe spomen visoko uzdigli, pa se tvoje ime pronosi Zemljom brzinom vjetrova, brzinom svjetla, na svako mjesto do kojeg sunce dopire, poznat si u svim gradovima, stanovnici svih sela raspituju se o tebi.

Zato što smo na tebe spomen visoko uzdigli, ti si glavna tema o kojoj se razgovara, noću i danju, na sijelima, ti si najveća vijest u životu.

Zbog toga što smo na tebe spomen visoko uzdigli, ti nećeš biti zaboravljen s prolaskom vremena, niti će tvoje ime biti izbrisano iz historije, tebe velikani nikad neće zanemariti, svako ko među Našim robovima zasluži slavu i spomen zaslužio je to jer je tebe slijedio i za tobom se povodio.

Postojahu mnoga carstva, ali njihovi tragovi nestaju, a tvoj je trag ostao. Vladahu mnogi sultani, pa se na njih zaboravilo, a tebe niko nije zaboravio, ostao si i ostat ćeš završiti.

Eto zato niko nema prostranije grudi od tebe, i niko nema viši spomen od tebe, i niko nije vredniji od tebe, i ničije ne traje dugo kao tvoje. To su blagodati Naše, budi Nam na njima zahvalan.

﴿ فَإِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ﴾ ﴿ إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ﴾

**﴿Ta, zaista, s mukom je i last,
zaista, s mukom je i last.﴾**

Kad ti bude teško i kad dopadneš nemogućeg položaja, znaj da je izlaz blizu i da će ti biti lakše, jer poslije siromaštva dolazi bogatstvo, poslije bolesti izlječenje, poslije kušnje udobnost, poslije poteškoće olakšica; ti, Poslaniče, i tvoji sljedbenici bit ćete opskrbljeni i pomognuti.

Zakon koji se ne mijenja glasi: poslije poteškoće dolazi olakšica, poslije noći nastupa zora, iza brda slijedi ravnica, iza pustinje pojavljuje se zelenilo, poslije gladi dolazi sitost, nakon žeđi napojenost, poslije brige nastupa veselje... Allah će poslije muke last dati.

Ova je sura Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, objavljena dok je bio u vrlo teškom položaju, kad su se protiv njega digli svi neprijatelji, svijet ga odbacivao, kad protiv spletke spletkarošâ nije postojalo pomagačâ.

Ovim je riječima Allah ohrabrio Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem, ulio mu samopouzdanje, olakšao mu, ali i njegovim sljedbenicima, do Kijametskog dana. One su kao istinito obećanje, radosna vijest i nagrada koju ne treba odbiti.

“Ma koliko kušnja potrajala, izlaz se mora pojaviti, i neće dugo potrajati, a nesreća koju je kušnja donijela mora nestati.”

﴿ فَإِذَا فَرَغْتَ فَانصَبْ ﴾

﴿A kad završiš, molitvi se predaj...﴾

Kad završiš svoje ovozemaljske poslove i privatne potrebe, predaj se ibadetu, Nama budi poslušan, mnogo Nas spominji i moli.

Nakon što udovoljiš potrebama ljudi i odgovoriš na njihove zahtjeve, stani pred Nas, pokucaj na vrata Naše milosti, približi se Nama, stavi svoje čelo u prašinu u ime Nas, da bi uspio i sigurnost ostvario.

Nakon što udovoljiš potrebama svojih supruuga, djece, rodbine i drugova, odvoji za Nas vrijeme, moli Nas, spomeni Nam svoju potrebu, uporno, slavi Nas, zahvaljui na blagodatima i traži od Nas oprost.

Kad završiš sa suđenjem među ljudima, vazom, poučavanjem, upućivanjem na dobro, borbom, savjetovanjem, tad se Nama obrati kako bismo ti dali od Svoje snage, i pomoć, i nafaku, i moć zapažanja. Mi smo tebi preči od sebe samog, preče je da Nama posvetiš svoje slobodno vrijeme.

Divnog li savjeta Resulullahu, sallallahu alejhi ve sellem, i njegovim sljedbenicima – da slobodno vrijeme iskoriste u ibadetu, zikru i zahvaljivanju Svevišnjem Allahu, da bi bili zadovoljni i smireni, da bi im Gospodar ukazao na izlaz, dao lijep završetak, imetak koji ih neće odvratiti od ahireta, a koji će im biti od koristi na dunjaluku.

﴿وَالِى رَّبِّكَ فَارْغَب﴾

﴿...i samo se Gospodaru svom obraćaj.﴾

Poslaniče, samo se Allahu obraćaj, samo se na Njega osloni, Njemu se nada, jer se samo Allaha boji i Njemu se nada, ta on je Taj Koji nagrađuje za dobro djelo i kažnjava za grijeh.

Samo Allah, dželle šanuhu, može ispuniti čovjekove želje, u Njega su ključevi svih riznica i vlast, On zaslužuje da Mu se obraća molbom.

﴿وَالِى رَّبِّكَ فَارْغَب﴾

“Samo se Tebi, dragi Bože, putuje, samo se u Tebe uzda./Samo se od Tebe olakšica očekuje, i samo se o Tebi istina kazuje.”

Ovaj posljednji ajet sure El-Inširah, objavljen je kao uputstvo kako treba postupati u izuzetno teškim prilikama, kao, naprimjer, u prilikama na koje je nailazio Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem.

﴿ إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُّبِينًا ﴾

﴿ **Mi ćemo ti dati sigurnu pobjedu.** ﴾

Vjerovjesniče, Mi ćemo otvoriti ljudska srca prema tebi, pa ćeš u njih usaditi vjerovanje, istinu, vrijednosti.

Mi ćemo ti dati, pa ćeš na Zemlji uputu proširiti, u detalje ćeš znanja i uspjeha proniknuti, pomoću tvoje poslanice otvorili smo zapečaćena srca, dali da progledaju slijepe oči, da čuju gluhe uši, da za tebe saznaju ljudi i džini.

Dat ćemo da se od tebe korisno znanje širi, da iz tvog srca uputa odiše, da tvoja ruka darežljivošću zrači.

Dat ćemo, pa ćeš riznice osvojiti te ih podijeliti. I otvorit ćemo ti zato riznice znanja, iako ne znaš ni čitati ni pisati, pa će se s tvog izvora učenjaci napajati:

﴿ وَعَلَّمَكَ مَا لَمْ تَكُن تَعْلَمُ وَكَانَ فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ عَظِيمًا ﴾

“...i uči te onome što nisi znao; velika je Allahova blagodat prema tebi!” (En-Nisa, 113)

Dat ćemo ti, iz Naše dobrote, plemenitosti i bogatstva, razne mogućnosti za činjenje dobra, pa ćeš održavati rodbinske veze, davati nepoznatima, hraniti gladne, oblačiti one koji nemaju šta obući, pomagati siromašnima i potrebitima.

Dat ćemo da osvojiš utvrde, gradove, sela, u kojima će se tvoja vjera ispo- vijedati, tvoja zastava vihoriti, tvoj poziv podržavati, imat ćeš na raspolaganju mogućnosti za ostvarenje svega što je dobro.

Dat ćemo ti pobjedu na Hajberu, i ti ćeš poniziti Jevreje, tebi će se sve povinovati.

Dat ćemo ti pobjedu, pa ćeš osvojiti Meku, u kojoj ćeš uzdići riječ istine, koju ćeš očistiti od prljavštine mnogoboštva i paganskih običaja.

﴿ فَاَعْلَمُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ﴾

﴿Znaj da nema boga osim Allaha...﴾

Poslaniče, znaj da nema boga osim Allaha, pa nikoga Mu nemoj ravnim smatrati, nemoj se, pored Njega, drugom bogu moliti, već Njemu svoj ibadet uputi i u tome iskren budi; kad moliš, moli od Allaha; kad tražiš pomoć, traži je od Allaha, jer samo On to zaslužuje, samo On može otkloniti nevolju i samo se On može odazvati nevoljniku.

Znaj da je Allah najdostojniji zahvale, spominjanja, da je on najdarežljiviji, Koji daje, najblaži, Koji sve može, najjači, Koji kažnjava. Obaveza je stoga da Mu stvorenja robuju, da Mu širk ne čine, da Ga se boje i da Ga vole.

Znaj da samo Allahu pripada ljepota, savršenstvo i uzvišenost, i da je stvorio stvorenja, ljude i džine, da Ga Bogom smatraju. Ko Njemu bude poslušan, bude Njega volio, Njega se i Njegove kazne bojao, Njega veličao – Allah će njime biti zadovoljan, približit će ga Sebi i dati mu velike počasti. A onoga ko Mu bude nepokoran i bude se protiv Njega dizao, On će ostaviti i kazniti. Gospodar spominje pred melekima one koji Njega spominju i daje više onima koji Mu zahvaljuju, a ponižava one koji u Njega ne vjeruju, Njemu pripada sud i Njemu će se sve vratiti.

Znaj, Vjerovjesniče, da nema boga osim Allaha, i zato budi pravovjerni, Njemu prepusti sve svoje potrebe, jer je On svemoguć, On ti je dovoljan. Također, od Njega moli, jer On sve posjeduje. Njegove se kazne boj, On strašno kažnjava. Nemoj Njegove granice prelaziti, On je ljubomoran. Nemoj biti neprijatelj Njegovim šticienicima, jer će se On osvetiti. Traži od Njega oprost, On će ti oprostiti. Žudi za Njegovom dobrotom, jer je On Plemeniti. Njemu pobjegni, u tome su sigurnost i spas. Njega uvijek spominji, pa će te zavoljeti. Samo Njemu zahvaljuj, i On će ti još više dati. Njegove propise veličaj, pa ćeš uživati u Njegovoj zaštiti. Bori se protiv Njegovih neprijatelja, i On će ti pomoći.

﴿ فَأَعْلَمُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاسْتَغْفِرُ لِدُنْبِكَ ﴾
 ﴿...traži oprost za svoje grijehe...﴾

Najvažnije je na svijetu da čovjek zna i prizna Allahovu jednoću, pa da se samo Njemu obraća. Ljudi i džini stvoreni su upravo radi spoznaje ovu velike istine, zbog toga su knjige objavljene i poslanici poslani. Spoznaja ove velike istine dolazi prije izučavanja svake druge discipline, prije pozivanja, prije navraćanja na dobro, a odvrćanja od zla.

Okosnica sretnog života, lijepog završetka i vječnosti u Džennetu jesu riječi la ilahe illallah, sa svim značenjima koja nose, a čije ostvarenje Allah, dželle šanuhu, traži od Svojih robova. U riječi la ilahe illallah mora se čvrsto vjerovati, ne smije postojati sumnja u njih; mora ih se iskreno voljeti, ne smije spram njih postojati srdžba; moraju se iskreno izgovarati, nedopustivo je da se u tome bude neiskreno; mora se postupati sukladno njima, ne smiju se ničim skrnnaviti, ni velikim ni manjim širkom, niti novotarijom; mora se u njih neumorno pozivati. Onaj ko ostvari sve ove uvjete bit će najsretniji čovjek na ovom i na budućem svijetu.

Ovaj je ajet objavljen Resulullahu, sallallahu alejhi ve sellem, prvom daiji, kako bi bio uzor svijetu u spoznaji značenja šehadeta la ilahe illallah i spoznaji suštine posljednje poslanice.

Ukratko, izričaj svjedočenja, la ilahe illallah, znači da se svako uvjerenje i djelo u vjeri zasniva na njemu, i da je on simbol i temelj svih temelja, put do uspjeha, i da je samo Allah savršen, velik i uzvišen, pa smo dužni, ovim riječima, iskazivati Njegovu jednoću, i da mi griješimo, podbacujemo i imamo mnogo mahana, te smo obavezni tražiti oprost od Allaha, zbog čega je i rekao:

﴿وَاسْتَغْفِرُ لِدُنْبِكَ﴾

“**Traži oprost za svoje grijeh...**” (Muhammed, 19), nakon što je rekao da nema boga osim Njega. Budući da Svemogući Allah stvara, daje nafaku, sve posjeduje i zaslužuje da Mu se robuje, i da je čovjek, s druge strane, nemoćno stvorenje – obaveza je čovjekova tražiti oprost od Gospodara.

Između konstatacije da nema boga osim Allaha i imperativa u vezi s traženjem oprosta postoji veza, kao što postoji veza između konstatacije da je Allah jedini darežljivi Gospodar, i konstatacije da je čovjek nemoćno potrebno prolazno stvorenje. Drugim riječima, obavezni smo priznati da nema boga osim Allaha, jer su sve blagodati i darovi od Allaha, a svi grijesi i nedostaci od nas su, pa moramo tražiti oprost od Milostivog.

Čovjek živi između blagodati i grijeha, i stoga se prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, učio sljedeću dovu: “...Tebi se vraćam pomoću Tvoje blagodati i priznajem svoje grijeh...”

Allah je jedinstven, u stvaranju, upravljanju, Svojim imenima, osobinama, djelima, On u tome nema saučesnika, a čovjek, koga šejtan zavede, prevari ga i navede na slijedenje strasti i odanost ovozemaljskim užicima, može se spasiti samo čineći istigfar.

Eto, sad si shvatio tijesnu a indirektnu vezu između izričaja svjedočenja i donošenja istigfara. Ta se indirektna veza uočava u nekoliko kur’anskih ajeta, kao, naprimjer, u ajetima:

﴿فَاسْتَقِيمُوا إِلَيْهِ وَاسْتَغْفِرُوا﴾

“**...zato se Njemu iskreno klanjajte i od Njega oprost tražite!**” (Fussilet, 6);

﴿لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ﴾

“**Nema boga, osim Tebe, hvaljen neka si, a ja sam se zaista ogriješio prema sebi!**” (El-Enbija, 87)

Ona se još jasnije ističe u hadisu koji je zabilježio Ebu Ja’la, a u njemu stoji da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: “Šejtan govori: ‘Uništavam ljude pomoću grijeha, a oni mene uništavaju pomoću svjedočenja da nema boga osim Allaha i traženja oprosta od Allaha.’”

﴿ اِقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ ﴾

﴿Čitaj, u ime Gospodara svog, Koji stvara...﴾

Objava je počela imperativom “čitaj”, kad je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, bio u pećini Hira. To je bio i naš radosni početak, otada muslimani računaju svoju historiju, i život, i slavu. Otada muslimani počinju voditi svijet, živeći tu časnu ulogu, i to je najsretniji trenutak u životu nas muslimana. To je, dakako, presudni trenutak u razlikovanju između svjetla i tame, vjerovanja i nevjerstva, znanja i neznanja... Originalni imperativ “čitaj” nijedan drugi imperativ nije mogao zamijeniti, pa ni imperativ “piši”, ni “pozivaj”, ni “kazuj”, ni “reci”, ni “govori”, i to je fenomen.

Poslaniče, čitaj prije pozivanja u vjeru i nauči prije činjenja djela što je smisao ajeta: “Znaj da nema boga osim Allaha! Traži oprost za svoje grijeh...” o kojem smo već govorili.

Riječ “čitaj” fenomenalni je životni put i živa poslanica svakom živom čovjeku da stekne korisno znanje i da saznaje novo, kako ne bi bio neuk on, a samim tim i njegov narod.

Ali, kako će Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, draži mi je od oca i majke, čitati kad ni pred kim nije učio, niti je ikad čitao knjigu, niti je ikad pisao?!

Čitat će, prvo, govor Allahov, u ime Njegovo, Allahove riječi koje mu se direktno objavljuju, a zatim će čitati Allahove ajete u svemiru, da bi zapazio Allahovu svemoć i mudrost u stvaranju. Posmatrat će izlazeće sunce, plamteće zvijezde, jezera i riječna korita, brda i doline, bašče i pustinje, Zemlju i nebo... Pjesnik veli: “Moja je knjiga svemir u kojoj vidim znakove i slike koje ni u kakvoj drugoj knjizi ne mogu pročitati.”

Izraz “čitaj” ukazuje na vrijednost i visoki položaj znanja, na to da je znanje prva stepenica do časti i slave, na vođstvo, sreću i uspjeh; znanje je uzrok svake sreće i uspjeha.

Vjerovjesnikova, sallallahu alejhi ve sellem, poslanica ima naučno-praktični karakter, on je donio korisno znanje i ukazao na činjenje dobrih djela. U hadisu stoji: “Uputa i znanje, s kojima me Allah poslao slični su kiši hraniteljki.”

Evo zašto ne može jedno bez drugog! Jevreji znaju, ali ne postupaju prema onome šta znaju, pa se Allah na njih rasrdio, dok su kršćani radini, ali ne posjeduju znanje, pa su zalutali. I zato nam je Allah, dželle šanuhu, naredio da se utječemo od puta obje kategorije:

﴿غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ﴾

“...a ne na put onih koji su protiv sebe srdžbu izazvali, niti onih koji su zalutali!” (El-Fatiha, 7)

Izraz “čitaj”, kako rekosmo, fenomen je, pa budi u tebi ambicije da tražiš uputu tamo gdje se ona nalazi, precizno razumijevaš život, želiš saznati stvarnost, otkriti tajne svemira, uočiti jasne znakove u čovjeku, životinjama i biljkama, precizno i stručno izučavati kako bi se uvjerio u veličinu, moć i mudrost Svemogućeg Stvoritelja.

﴿ وَكَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا ﴾

﴿I tako smo vas učinili zajednicom središnjom.﴾

Vi ste središnja zajednica, između Jevreja, koji su ubijali poslanike, i kršćana, koji su ih obožavali, a vi slijedite put poslanikâ i poslušni ste im. Vi ste narod koji se nije pojavio odmah nakon stvaranja svijeta, pa da na sebi stječete iskustvo, a niti ste se pojavili pred kraj vremena; prije vas bilo je narodâ, i vi ste uzeli opomenu iz njihova slučaja, a poslije vas doći će narodi kojima će biti od koristi vaše iskustvo.

Vi ste središnja zajednica u odnosu na mjesto na kojem ste se pojavili. Naime, pojavili ste se u središtu Zemlje, u Meki, a ne negdje u nedodijzi, niti na sjevernom ili južnom polu pa da odatle pozivate ljude u islam.

Središnja ste zajednica kad je riječ o ispovijedanju vjere. Niste poput mnogobožaca, koji obožavaju sve i svašta, a niste ni poput nekih naroda koji su u potpunosti odbili biti robovi, već obožavate Jednog, Jedinog, Silnog Allaha.

Vi ste središnja zajednica glede načina življenja. Niste poput Jevreja, koji se preko svake mjere odaju lagodnu životu, užicima i strastima, a niti ste slični kršćanima, koji zagovaraju isposništvo, odricanje od ovosvjetskih užitaka i samokažnjavanje, već dajete pravo i tijelu i duši.

Središnja ste zajednica u pogledu vještina. Niste poput Perzijanaca, čiji je život sazdan od hobija i bavljenja vještinama, a niti se poput Rimljana, koji su izgubili smisao za ugodnim vještinama koje uljepšavaju život, već se bavite svakom lijepom, dopuštenom vještinom, bilo da se radi o riječima ili djelima.

Vi ste središnja zajednica kad se radi o ponašanju. Ne ponašate se kao agresivni, divlji narodi koji čine nered i uništavaju, a niti ste kao oni narodi koji se ne suprotstavljaju neprijatelju, govoreći: "Podmetni drugi obraz kad te

udare po jednom”, već vi opraštate onome ko je dostojan oprosta, a kažnjavate onoga ko zasluži kaznu, i jednu i drugu kategoriju ljudi tretirate onako kako ona zaslužuje.

Središnja ste zajednica u odnosu na stjecanje znanja. Niste poput Grka, koji smatraju da je naobrazba cilj sam po sebi, a niste ni poput nekih naroda koji su zanemarili naobrazbu, pa su ostali nepismeni, već smatrate da je znanje sredstvo koje vodi do vrijednosti i put uspjeha na oba svijeta.

Vi ste središnja zajednica u odnosu na ibadet. Ne okrećete leđa ibadetu kako to čine grešnici bezosjećajni, a niti se opterećujete ibadetom koji ne možete podnijeti, što čine asketi fanatici, već nastojite obavljati ibadeta onoliko koliko ste u stanju, ali kvalitetno.

Vi ste također središnja zajednica kad se radi o razmišljanju. Niste slični pjesnicima koji hode svakom dolinom i sanjare živeći u mašti, a niti ste poput filozofa koji, ubivši osjećaje i emocije, slične materiji, pa su njihova srca otvrdnula, a duše postale bezosjećajne, već živite stvarnost, objedinjujete snagu i samilost, realnost i ljepotu, teoriju i smisao.

Dakle, vi ste odabrali srednji, savršeni put između dvije krajnosti koje vode u propast.

Isto tako, Allah, dželle šanuhu, uputio je sljedbenike ehli-sunneta na srednji put. Oni su na stanovištu između kaderija, koji smatraju da se sve događa slučajno i da Allah, dželle šanuhu, ništa nije odredio, i džebrija, koji tvrde da čovjek ne raspolaže slobodnom voljom i da je prisiljen na sve svoje postupke, bez obzira na to bili oni dobri ili loši. Ehli-sunnet vjeruje da je Sveznajući Allah sve predodredio i da se sve događa u skladu s Njegovom voljom, ali, isto tako, kažu da čovjek ima slobodnu volju, koja ne izlazi iz okvira Allahove volje.

Ehli-sunnet slijedi srednji put u pogledu nagrade i kazne na budućem svijetu, između haridžija, koji proglašavaju čovjeka nevjernikom zbog velikih grijeha, i murdžija, koji smatraju da uz vjerovanje ne može nauditi nijedan

grijev. Sljedbenici ehli-sunneta ne smatraju velike grešnike nevjernicima, već kažu da su oni grešnici koji imaju nedostatan iman.

Ehli-sunnet slijedi srednji put i u vezi s Allahovim imenima i svojstvima. Nisu na strani onih koji ih negiraju, ali nisu ni na strani onih koji poistovjećuju Allaha sa stvorenjima. Kad je riječ o tome, sljedbenici ehli-sunneta vjeruju u sve što je Allah Sebi pripisao ili Mu je to pripisao Njegov Poslanik, bez upoređivanja, negiranja i materijaliziranja, a u tome se povode za Allahovim riječima:

﴿لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ﴾

“Niko nije kao On! On sve čuje i sve vidi.” (Eš-Šura, 11)

Sljedbenici ehli-sunneta također slijede srednji put u odnosu na ljubav prema Ehli-bejtu. Nisu poput nasibija, a oni vrijeđaju Ehli-bejt, niti su poput rafidija, koji pretjeruju glede nekih ashaba, a drugih se odriču, već sljedbenici ehli-sunneta vole ashabe i očituju prijateljstvo prema njima, a, s druge strane, daju im položaj koji oni i zaslužuju.

﴿ إِنَّا سَمِعْنَا قُرْآنًا عَجَبًا ﴾

**﴿Mi smo, doista Kur'an,
koji izaziva divljenje, slušali.﴾**

Začudo, i džinima se Kur'an svidio, pa su, čuvši njegovo učenje, rekli da su slušali Kur'an, koji izaziva divljenje. Postoji li govoreći videći i čujućí čovjek kod koga Kur'an neće izazvati divljenje, dirnuti ga i navesti na plač?! Ljudi se nemjerljivo dive Kur'anu i govore da su u njegovu slušanju velika slast i ljepota, a to su i džini, zadivljeni, priznali kad su povikali da su slušali Kur'an. Zaista, svi kur'anski ajeti izazivaju divljenje, pozitivno djeluju na srce i dušu, svi prelijepo zvuče, između njih je poseban sklad, značenijski i zvučni. Štaviše, svaka sura izaziva divljenje, svaka je sura poslanica za sebe i nosi poruku koju ne nosi druga sura.

Ma koliko snažno pamtili i ponavljali njegove ajete i ma koliko ga izučavali, Kur'an ostaje kao svjetiljka čije svjetlo ne prestaje, uvijek iznova imamo o čemu govoriti. Kur'an nas vodi ahiretu pomoću svog blagoslova, čuva od grijehâ pomoću svojih uputa, svaki dan budi nas iz nemara i zaborava. Kad god u zaboravu izgovorimo nešto nedolično, on nas poziva u istinu i na izravan čin. Skrenemo li sa staze i zalutamo li, Kur'an nam stalno ukazuje na put upute i spasa. Učinimo li grijeh i posrnemo li, Kur'an nas uvijek poziva da se obratimo Milostivom Allahu, Koji oprašta grijehe i obilno daje. Kad god nas obuzme malaksalost i slabost, Kur'an nas osvijesti i potakne na revno obavljanje dobrih djela, na obavljanje namaza, i obraduje nas. Rastužimo li se, naljutimo li se, osjetimo li bezizlazan položaj, časni nam Kur'an ulije zadovoljstvo, smiraj, sigurnost.

Istinu su džini rekli kazavši da Kur'an izaziva divljenje, jer on hrani dušu, gasi žeđ, sapire prljavštinu, najljepši je, najoriginalniji i najistinitiji govor, olakšava muke, daje utjehu, udaljava od grijeha, čuva od zablude...

Čovjek poslušao poeziju, lijepo predavanje, izuzetno snažan govor, a zatim poslušao učenje Kur'ana, i kao da ono prethodno nije ni čuo, ono na njega nije ostavilo traga. Kur'an je knjiga u koju nema sumnje, knjiga koja štiti čovjeka od zbunjenosti, zablude, stranputice. U Kur'anu je uputstvo kako živjeti lagodno, sretno i ponosno, u njemu su savršenstvo i neopisiva ljepota, historijski podaci o događajima, podaci o vječnom životu, Kur'an je govor Sveznajućeg, nadnaravna objava u kojoj je budućnost generacija, istina koja nadvisuje laž i neistinu, pravda koja onemogućuje nepravdu...

﴿كُلَّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ﴾

﴿...svakog časa On se zanima nečim.﴾

Govoreći da se svakog časa zanima nečim, Allah, dželle šanuhu, hvali Sebe, ukazuje na Svoju sveobuhvatnu moć i na to da se sve događa samo Njegovom voljom.

Allah se svakog časa zanima nečim: ponizuje i uzvisuje, daje i lišava, pruža i uskraćuje, daje imetak i vlast i oduzima ih, navodi na smijeh i na plač, usmrćuje i oživljuje, upućuje i u zabludu odvodi, liječi i daje bolest, hrani gladne i poji žedne, daje da se putnici vraćaju s puta živi i zdravi, uništava silnike, države i narode, kažnjava ohole, sramoti grešnike, poražava nevjernike, ostavlja u bezizlaznom položaju neprijatelje, odvrća napadače, pomaže i čuva dobre, odaziva se nevoljnicima, uslišava dove onima koji se mole, štiti obespravljene, daje onima koji traže, tješi povrijeđene, pomaže siromašnima, ukazuje milost mrtvima, uništava neistinu, pomaže istinu, povećava blagodati pobožnima, daje pobjedu borcima na Njegovu putu, umiruje strah prestrašenih, oprašta onima koji se kaju i donose istigfar, nagrađuje poslušne, blago se odnosi prema onima koji podbacuju, daje vremena grešnicima, spušta kišu, tjera oblake, daje da pušu vjetrovi, udijeva noć u dan, šalje munje, koje samo što ne oduzmu vid onima koji gledaju, tjera lađe morem, čuva putnike na moru i kopnu od opasnosti, daje da klija zrno i košpica, zna šta je u matericama, zapisuje smrtne rokove, pobraja ljudska djela, daje nafaku, oslobađa ropstva, zna poglede onih koji kriomice gledaju i zna šta grudi kriju...

Onaj ko pomno razmisli o svemu što se događa u svemiru, o Zemlji i stvorenjima na njoj zapaziti će veličinu Jednog, Jedinog i Njegovo sveobuhvat-

no znanje. Allah zna za svaki pokret, čuje svaku izgovorenu riječ, zna za svaku kap, list i plod koji padnu na zemlju, Njemu ne može ostati skriveno ništa što se događa, ni rođenje, ni smrt, niti čije bogatstvo, niti čije siromaštvo, niti dobrota, niti pokvarenost, niti mir, niti rat, niti zdravlje, niti bolest.

Allahu nije skriveno nijedno djelo čovjekovo, On je Istinski Gospodar, ništa Mu nije zamršeno, niti Mu je nepoznat bilo koji jezik, niti narječje, ništa Mu ne izmiče, sve obuhvata Svojim znanjem i dobrotom.

Razvijanje svijeta, sklapanje braka, stjecanje djece, podudarnosti i razlike, ubijanje i život u miru, kupoprodaja, mirovanje i putovanje, budnost i san, život i smrt – sve se odvija u skladu s određenjem Svemogućeg Allaha.

Štaviše, Allah, dželle šanuhu, Poznavalac pojavnog i nepojavnog svijeta, nadzire meleke koji, između ostalog, zapisuju ljudska djela.

﴿ وَقَالَتِ الْيَهُودُ يَدُ اللَّهِ مَغْلُولَةٌ ﴾

﴿Jevreji govore: "Allahova je ruka stisnuta!"﴾

Jevreji nečasni, braća majmuna i svinja, govore da je Allah, dželle šanuhu, škrt, a On im odgovara:

﴿ غُلَّتْ أَيْدِيهِمْ وَلُعِنُوا بِمَا قَالُوا بَلْ يَدَاهُ مَبْسُوطَتَانِ يُنفِقُ كَيْفَ يَشَاءُ ﴾

"Stisnute bile ruke njihove i prokleti bili zbog toga što govore! Ne, obje su ruke Njegove otvorene, On udjeljuje onoliko koliko hoće!" (El-Maida, 64)

Ubio Allah Jevreje! Je li moguće da ruka Gospodara slavnog i darežljivog, od Koga su sve blagodati, prijašnje i sadašnje, vidljive i nevidljive, bude stisnuta?! Kako je to moguće, kad Uzvišeni kaže:

﴿ وَمَا بِكُمْ مِّنْ نِّعْمَةٍ فَرِحَ اللَّهُ ﴾

"Od Allaha je svaka blagodat koju uživate..." (En-Nahl, 53)

Kako je moguće da Allah bude škrt, uzvišen neka je i vrlo visoko iznad toga, kad se Njemu sve potčinjava, kad se Njemu sve obraća, na različitim jezicima i zbog različitih potreba, pa svima udovoljava i daje, a to naposljetku ne umanjuje Njegove riznice niti se imalo umanjuje Njegova dobrota. U hadisi-kudsiju stoji da je Allah, dželle šanuhu, rekao: "Robovi moji! Kad bi svi ljudi i džini stali na jedno mjesto i od Mene zamolili, pa Ja svakom dao ono što traži, to ne bi umanjilo ono što Ja posjedujem baš kao što igla umočena u more nimalo ne umanjuje morsku vodu."

Kako može biti Allah škrt, a hrani sve živo i zbog Njegove dobrote postoji svako živo biće?

﴿وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ إِلَّا عَلَى اللَّهِ رِزْقُهَا﴾

“Na Zemlji nema nijednog živog bića, a da ga Allah ne hrani” (Hud, 6). Sveznajući Allah hrani ptice u zraku, ribe u vodi, divlje zvijeri u pustinji, crve u zemlji.

﴿يَسْأَلُهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلَّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ﴾

“Njemu se mole oni koji su na nebesima i na Zemlji; svakog časa On se zanima nečim...” (Er-Rahman, 29). Allahova je dobrota neizmjerena, Njegova je plemenitost bezgranična, onaj ko udjeljuje daje od onog što mu je Allah, a ne neko drugi, dao, čak i Allahovi neprijatelji uživaju u blagodatima, a o iskrenim robovima da i ne govorimo.

Zar je moguće da Allah bude škrt, a hrani i nas, iz Svoje plemenitosti i dobrote, otvorio nam je vrata Svoje milosti i riznica, daje nam i prije nego što od Njega zatražimo, Njegovo nikad neće presahnuti jer je on Posjednik veličine, ljepote i savršenstva. Daje li obilnu nafaku iko drugi, ako ne On?! Je li iko darežljiv kao On?!

Primijetimo kako je Allah, dželle šanuhu, na laž Jevrejâ, koji su rekli da je Allahova ruka stisnuta, odgovorio na predivan, zapanjujući način. Oni su rekli: “Allahova je ruka stisnuta!”, spomenuvši jednu ruku, pa je Uzvišeni na to odgovorio: “Stisnute bile ruke njihove...” govoreći u množini, a zatim je rekao: “Ne, obje su ruke Njegove otvorene”, spomenuvši obje Svoje blagoslovljene ruke, i još je kazao da su one otvorene darovima, te je naposljetku, neka je uzvišen i slavljen, objasnio: “...On udjeljuje onoliko koliko hoće!”

Pogledajmo kako Allah, dželle šanuhu, u časnom Kur'anu navodi sumnje ukratko, a zatim ih pobija detaljno i to savršeno čini, pa se vjernik obraduje tom snažnom, jasnom dokazu, za razliku od nekih ljudi koji vole raspravljati: navedu sumnju, opširno o njoj govoreći, a zatim je ne pobiju jakim dokazima te tragovi te iste sumnje ostanu u srcima. Neka je blagoslovljen Allah, Njegove su riječi najljepše!

Zamijetimo kako je Allah, Koji nad svim bdi, Gordi, naveo neprilične, prijestupne riječi Jevrejâ kako bi nam ukazao da oni nemaju nikakvu vrijednost, da su Jevreji propalnice, tim prije jer su svojim riječima napali na Allaha Velikog. Pa ipak, Svevišnji je Allah riječi Jevrejâ, ubio ih Allah, naveo onako kako su ih oni izgovorili, za razliku od ljudi koji, zbog svoje slabosti i nemoći, ne navode doslovno uvrede koje su im upućene, a ako i navedu, učine to stideći se u toj mjeri da ljudi pomisle da je istina sve šta se o njima govori. Zato što je jedini savršen, Svevišnji Allah nije obratio pažnju na ovu prostotu i prijestup u vezi s izjavom Jevrejâ, već ju je naveo da to pobije Svojim veličanstvenim govorom.

﴿ سَيَجْعَلُ اللَّهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُسْرًا ﴾

﴿Allah će sigurno, poslije tegobe, last dati.﴾

· U ovome je radosna vijest vjernicima od Allaha, Čije su riječi najistinitije. On je, iz Svoje mudrosti, uspostavio zakon da poslije tegobe dođe last i da nevoljnici i obespravljani dočekaju olakšanje; njima je u ovom ajetu velika utjeha. Ovaj je ajet veliki poklon onome ko je nepravedno utamničen – da je blizu rješenje njegova položaja, da će uskoro biti na slobodi. Ajet je velika utjeha bolesniku, pa neka zna da će ubrzo ozdraviti. Treba znati da su prilike promjenjive i da, naprimjer, crni oblaci koji donose oluju u sebi na svojim krajevima ipak sadrže kišu.

Poslije tegobe dođe dvostruka last, pa neka čovjek zna da mukama ima kraja, da poslije tegobna života uslijedi užitak. Da je strah uvijek prisutan, ljudi bi poumirali od muke – poslije bojazni je sigurnost i smiraj; da tuga neprestano traje, život bi bio nezamisliv – poslije tuge dođe radost i raspoloženje; da je očaj uvijek prisutan, život bi bio sasvim narušen – poslije očaja pojavi se nada, pa zato ne gubi nadu u Allahovu milost. Nemoj se nadmetati uobraziljom niti ružnim mislima, progledaj očima nade da vidiš svijet u lijepom svjetlu i sreću koja će kad-tad doći, da osjetiš Božiju pažnju i blagost.

Ne brini se, Allah je uz tebe, pa svoje brige saperi u rijeci oslonca na Allaha:

﴿وَعَلَى اللَّهِ فَتَوَكَّلُوا إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ﴾

“...a u Allaha se pouzdajte, ako ste vjernici!” (El-Maida, 23). Sjeti se da ti je Allah dovoljan i da je On divan zaštitnik. S druge strane, čuvaj se šejtanovog lažnog obećanja, jer on straši ljude siromaštvom i navodi na nemoral, pouzdaj se u Allahovo istinito obećanje:

﴿وَاللَّهُ يَعِدُّكُمْ مَغْفِرَةً مِّنْهُ وَفَضْلًا وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ﴾

“...a Allah vam obećava oprost i nagradu Svoju; Allah je neizmjereno dobar i zna sve.” (El-Bekara, 268)

Ne dozvoli da te tegoba savlada, već se raduj blistavoj budućnosti, znajući da te Allah, dželle šanuhu, nije iskušao da bi te uništio niti da bi te ponizio, nego da bi osjetio tegobu, pa se probudio iz svog nemara, a sve, opet, kako bi, podnoseći kušnju, osjetio vrijednost blagodati, ili kako bi u bolesti znao cijeniti zdravlje, ili da bi u tamnici znao cijeniti slobodu, ili kako bi gladan i iznuren znao vrijednost hrane i udobnosti, pa bio zahvalan i ne zaboravljao Gospodara.

Ti, čovječe, ne znaš šta je bolje, a Allah je mudar i blag u svemu što ti daje. On sve zna, On je najmudriji, On prema robovima postupa na najblaži način... Zato budi zadovoljan kombinacijom koju ti Allah, dželle šanuhu, dà, i čvrsto znaj da ti sâm sebi ne bi bolje izabrao. Ti ne posjeduješ znanje, potrebit si i slab, a Allah je Sveznajući, bogat, jak i milostiv.

“Možda će kušnje nestati, a nas u životu samo ‘možda’ prati./Ne strahuj zbog kušnje od koje teško ti je, Allah će ti izlaz iz nje, kad se najmanje nadaš, dati.”

﴿ وَالصُّلْحُ خَيْرٌ وَأُخْضِرَتِ الْأَنْفُسُ الشُّحَّ ﴾
 ﴿...a nagodba je najbolji način –
 ta ljudi su stvoreni pohlepni!﴾

Pravosuđe se zasniva na presudi i nagodbi. Presuda je obavezujuća i ona ne može zadovoljiti obje strane. Pjesnik zapisa: “Polovica ljudi ne podržava kadiju kad ispravno presudi.”

Nagodba i opraštanje, prije nego što kadija presudi, bolji je način i ima ljepše posljedice jer počiva na plemenitosti, dobrohotnosti, čestitosti, i omiljeni su u društvu oni koji pristaju na nagodbu i oprost. Zbog toga je Šuajb, alejhisselam, opraštajući onima koji su skrnjavili njegovu čast, rekao:

﴿ إِن أُرِيدُ إِلَّا الْإِصْلَاحَ مَا اسْتَطَعْتُ ﴾

“...želim samo da popravim šta mogu...” (Hud, 88)

Nagodba je najbolji način kako god se razmisli, niko se nije pokajao zbog nagodbe, onome ko se nagodi i oprost Allah da smirenost, osjećaj sigurnosti, slast i zadovoljstvo. Plemenit je onaj ko oprost i nagodi se, a ko je plemenit lijepo se osjeća, za razliku od onih ljudi koji odbiju oprostiti: oni se osjećaju nelagodno, i to im je prikladna kazna, jer su grubi, osori, škrti, bezosjećajni, onoliko koliko se ne može riječima iskazati.

Divne su i sadržajne Allahove riječi:

﴿ وَأُخْضِرَتِ الْأَنْفُسُ الشُّحَّ ﴾

“...ta ljudi su stvoreni lahkomi!” (En-Nisa, 128). U njima Allah upozorava na velike, opasne bolesti lahkomost i škrtost, a one ne dopuštaju da

čovjek bude čestit, niti da oprostí nepravdu, niti da se odrekne svog prava, niti dopušta darežljivost, ali takvi nisu među onima kojima je Allah ukazao milost. U ovom je ajetu Allah, dželle šanuhu, upotrijebio glagol pomoću kojeg je škrtost poistovijetio s nečim opipljivim, kao da je htio reći da je škrtost mrkla noć. Također, spomenuo je čovjeka, odnosno njegovu dušu jer je čovjek izvor dobra i zla, darežljivosti i škrtosti.

Onaj ko sebe podstiče na dobročinstvo prije nagodbe težit će oprostú, a onaj ko se ne može osloboditi škrtosti, takav će otežavati svijetu i na opak način, iz inada, tražiti svoja prava.

Allah, dželle šanuhu, upotrijebio je ovdje izraz “eš-šuhh”, što u arapskom jeziku znači pretjerana škrtost, pohlepa, tj. kad čovjek ima, ali nikome ništa ne da, a ona se povećava uz izbjegavanje oprosta i odbijanje nagodbe, te, s druge strane, navodi na traženje prava, kažnjavanje i postavljanje uvjetâ. Šejhul-islam Ibn Tejmijja kaže: “Iskreni vjernik ne postavlja uvjete u nagodbi, niti traži svoja prava, niti kažnjava zbog njih.”

Škrtost onemogućuje nagodbu, jer čovjeka duša navraća na zlo, i zato spominjanje škrtosti odgovara kontekstu ovog ajeta.

Onaj ko se sačuva škrtosti živjet će čestito i popravljat će društvo, pa će biti poput kišnog oblaka: gdje god se nalazio, iz njega sipa korisna kiša. Osim toga, bit će blag prema suprotnoj strani, opraštat će, ne dvoumeći se, prilikom nesporazuma, lijepo će se ponašati prilikom raspravljanja, neće žudjeti za osvetom, za razliku od škrtog. Istinu je rekao Allah:

﴿وَمَنْ يُوقِ شُحَّ نَفْسِهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾

“A oni koji budu sačuvani gramzivosti, bit će ti koji će uspjeti.” (Et-Tegabun, 16)

﴿ وَيَلِّ لِكُلِّ هُمَزَةٍ لُّمَزَةٌ ﴾

﴿Teško svakom klevetniku – podrugljivcu!﴾

Klevetnik podrugljivac nema nikakvu vrijednost u društvu, ne predstavlja onoga na koga bi se moglo ugledati, jer kleveće ljude, Allahove robove, kaljajući njihovu čast, i ruga se njihovim riječima i djelima. Takvom je Allah, dželle šanuhu, zaprijetio teškom kaznom, ona će ga sigurno stići, pa teško svakom onom koji potvara nevine i skrnavi čast dobrih ljudi.

Začudo, klevetnik podrugljivac vreba hoće li neko posrnuti, raduje se nečijem poskliznuću, spominje samo negativnosti i greške, a sasvim zapostavlja pozitivnosti. Tako se ponaša zato što je duševno bolestan. Pjesnik veli: “Ako su čovjeku usta bolesna, on će i pitku vodu gorkom smatrati”, i zato što je izgubio razboritost, a o čemu pjesnik kaže: “Oko bolesno svjetlost sunčevu ne vidi, a čovjek, zbog bolesti, ljepotu pitke vode ne osjeti.”

Klevetnik podrugljivac ne raduje se odlikama dobrih i čestitih ljudi jer je zavidan i negira vrijednosti. Nimalo nije oduševljen lijepim manirima i poželjnim osobinama, utoliko što je njegovo srce crno, a postupci odveć hrđavi. O tome pjesnik kaže: “Čovjek čini djela hrđava pa hrđavo počne misliti i onda se za svojim pretpostavkama počne povoditi.”

Teško klevetniku podrugljivcu od Allahove srdžbe zbog svoje nepravednosti i spletkarenja spram ljudi i zbog toga što voli da se o vjernicima neistinite glasine šire. Klevetnika podrugljivca Allah, dželle šanuhu, obično ostavi u bezizlaznoj situaciji i ponizi ga, pa se takav čovjek, buntovnik i veliki grešnik, teško osjeća zbog postojanja dobrih, čestitih ljudi. Čistota srca i čuvanje jezika jesu Allahovi darovi koje On daje kome hoće od robova Svojih, pa vidiš te ljude: spominju svijetle strane, pozitivnosti, vole lijepe manire, raduju se

nečijoj dobroti, o ljudima lijepo misle, nalaze i m opravdanje, šire vrijednosti, zanemaruju greške, sustežu se od onoga što ih se ne tiče, nemaju vremena analizirati tuđa djela, ne osjete potrebu osuđivati postupke dobrih.

Razmislimo li o ovom ajetu, osjetit ćemo strah i nemir znajući kakav kraj čeka one koji skrnave čast drugih ljudi, ogovaraju Allahove robove, istražuju njihove mahane, a to je velika nesreća. Ubio Allah onoga ko tako postupa! Kako sebe zaboravlja popraviti, kako zaboravlja svoje dovesti u red, a ima vremena analizirati ljudske postupke koje je Allah sakrio, i otkrivati ih svijetu, a sakrivati odlike. Klevetnik podrugljivac ne voli uspjeh, ne podnosi dobrotu, nastoji ukinuti lijepe manire. I zato, teško svakom klevetniku podrugljivcu!

﴿ مَا كَانَ حَدِيثًا يُفْتَرَى ﴾

﴿Kur'an nije izmišljena besjeda.﴾

Kur'an nije izmišljena besjeda, niti je djelo pjesnika, niti posao čarobnjaka, niti trabunjanje vrača, već je govor Gospodara, Vladara Istinitog, Koji govori istinu i upućuje na Pravi put.

Izmišljanje je prepušteno onima koji se bave time, i lašcima, koji su vješti u tom poslu, a časni je Kur'an cjelokupan istina, jer su njegovi ajeti Allahove riječi koje je Džibril dostavio Resulullahu, sallallahu alejhi ve sellem, a on ih prenio umetu. Nemoguće je da Kur'an bude izmišljena besjeda!

Mnogo je kategorija onih koji izmišljaju, njih je Sveznajući Allah ostavio u propasti. Među njima ima lažaca koji svojim izmišljotinama šire sumnje nastojeći svijet pridobiti za svoje koještarije. Ima i pjesnika lažaca koji uznose neistinu i žive od toga. Ima i čarobnjaka pakosnih koji izokreću stvarnost i ustaljeni red, da bi postali slavni i popularni. Ima i vračeva grešnih koji prizivaju poznavanje budućnosti i nepošteno se bogate na račun ljudske povodljivosti...

Međutim, s Kur'anom, koji preneražava razum, koji je promijenio svijet i ušutkao sve rječite ljude, nije tako, on ima sasvim drugi karakter. U njemu je sve istina i stvarnost, svjetlo koje je Svemogući Allah objavio kao objašnjenje za svaku stvar. Kur'an je najljepši govor, u njemu su najljepša kazivanja, najsadržajnije opomene, neistina mu ne može prići ni s jedne strane, uz njega srce živi, nemoguće je da mu se potkradu laž i besmislica...

Kur'an, veličanstvena objava, sačuvan je od mašte, uobrazilje. Časni Kur'an nije lakrdija, mi smo sigurni da je on Allahov govor, do nas je dopro na način koji ne ostavlja nikakvu sumnju.

Neka se pokaje onaj ko je zapostavio časní Kur'an, a okrenuo se djelima ljudi koji pišu zbog svoje uobrazilje izmišljajući! Zaista se treba pokajati od tako ružnog načina, utoliko prije jer je odustao od onoga što je vrijedno, a prihvatio ono što nije vrijedno. Bolje je umrijeti nego se ne družiti s časnim Kur'anom, jer poslije istine nije ništa drugo osim zabluda.

Kad je riječ o Kur'anu, dovoljno mu je počasti to što nije izmišljena besjeda, a kad se radi o pripovijetkama o životu poznatih ljudi, dovoljno je to što u njima postoji pretjerivanje, što su uobrazilja, nestvarnost i sjena bez stvarnog oblika, pa zaslužuju da ih se odbaci i da ne budu popularni dugo vremena, dok Kur'an zaslužuje da bude vječan i svima poznat. Allah, dželle šanuhu, rekao je:

﴿فَأَمَّا الرُّبْدُ فَإِنذِهِبُ جَفَاءً يُرْوَمًا مَا يَنْفَعُ النَّاسَ فَيَمْكُثُ فِي الْأَرْضِ﴾

“...otpaci se odbacuju, dok ono što koristi ljudima ostaje na zemlji.”

(Er-Ra'd, 17)

﴿وَيْلٌ لِّكُلِّ أَفَّاكٍ أَثِيمٍ﴾

﴿Teško svakom lašcu, velikom grešniku!﴾

Lažac je onaj čovjek koji iznosi neistine, a veliki je grešnik onaj koji čini pogubne grijehе svojim udovima. Zasluđuje poniženje i kaznu na budućem svijetu onaj ko objedini ova dva poroka. Onaj ko laže kad govori i izokreće stvarnost, takav je skrenuo s Pravog puta, a to je očit pokazatelj njegove niskosti i prezrenosti. A grijеšenje, nedržanje do ugovora s Allahom i prelaženje preko Božijih granica jasan je dokaz bolesti i iskvarenosti srca.

Laganje je jedan od najvećih grijehа, ono je okosnica dvoličnjaštva i pospješuje ga. Lažac nikad ne može ostvariti povjerenje, niti je blagoslovljen, niti ikad može nekoga u nešto uvjeriti. A kako bi i mogao kad, lažući, čini zabranjena djela i “hrabro” prelazi Božije granice, od čega ga ne mogu odvratiti vjera, niti ga štite vrijednosti.

Ljudi su iskvareni zato što lažu i što čine grijehе; to su osnovi uzroci.

Naime, laganje dovodi do iznošenja onoga što se nije dogodilo, lažne zakletve, a usto, naravno, ide i izvrtanje stvarnosti i zabludijevanje svijeta, te širenje kojekavih lažnih glasina. A grijеšenje dovodi do prolijevanja krvi, uzurpiranja prava, otimanja imetka, razvrata...

Onaj ko voli sebe i želi sebi dobro treba se sačuvati laganja, težeći istinoljubivosti, i grijеšenja, postizući svijest o Allahu, a samo će se tako sačuvati poniženja na ovom i na budućem svijetu.

Na Kijametskom danu imetak, djeca, položaj, ugled, neće biti od koristi ako se čovjek na dunjaluku već nije ukrcao u lađu spasa, iskreno se odazvavši Allahu, odvrćajući se od prohtjevâ i pazeći na Allahove zapovijedi u riječima i djelima. Onome ko tako ne postupi dovoljna je prijetnja Svemogućeg Allaha, Gospodara nebesa i Zemlje:

﴿وَيْدُ لِكُلِّ أَفَّاكٍ أَثِيمٍ﴾

“Teško svakom lašcu, velikom grešniku!” (El-Džasija, 7)

Onoga koga Božija prijetnja ne odvratiti od laganja i griješenja, njega ništa neće moći odvratiti, niti će ga iko moći nasavjetovati.

Kur’anski izraz “effak”, lažac, odnosi se i na sihiřbaze, vračeve, ljude koji lažno svjedoče, a izraz “esim”, veliki grešnik, obuhvata ubice, lopove, bludnike, alkoholičare, one koji otimaju tuđi imetak...

Zaista će nastradati onaj ko objedini ova dva poroka i ono što oni za sobom povlače; takav je pravi nesretnik. Teška nesreća bit će sasvim prikladna kazna njegovim ogavnim, neistinitim riječima i hrđavim djelima. A neka se zna da Gospodar tvoj ne čini nepravdu robovima Svojim.

﴿أَلْهَاكُمْ التَّكَاثُرُ﴾

﴿Zaokuplja vas nastojanje da što imućniji budete.﴾

Ljudi, zaokuplja vas nadmetanje u imetku, u djeci i drugim stvarima i odvraća vas od pripremanja za odgovaranje pred Allahom na Danu obećanom, koji će nesumnjivo doći! Ostavljeni su u propasti oni koje zaokuplja nastojanje da budu što imućniji, gubitnici su oni koji se bave sredstvima, a ne ciljevima. Nadmetanje u imetku jeste i to da čovjek gomila imetak, čuva i trpa u riznice ne dajući zekat, pa taj isti imetak ima status trenutnog siromaštva i stalne brige.

“Trošenje vremena u gomilanju imetka iz straha od siromaštva, to je siromaštvo pravo”, spjevao je pjesnik.

Ima ljudi koji nastoje imati što više djece, ponoseći se njima i pokazujući se pred svijetom, ali ne nastoje u njih usaditi čestitost niti razboritost, pa njih to odvraća od upute i činjenja dobrih djela. Imaju i onih koje od Pravog puta odvraća nastojanje da što raskošnije i razuzdanije žive. Nadmetanje je ludost, manjkavost, dječija pamet, pokazatelj niskih ambicija.

Ima i onih ljudi koji se nadmeću u činiocima koji nisu zasnovani na razboritosti, a ne poduzimajući ništa praktično, pa u to potroše cijeli svoj život i energiju ništa ne postigavši, utoliko jer su ti isti činioci beskorisni ako im se ne pristupi praktično.

Nadmetanje ima za posljedicu bavljenje raznoraznim zabavama, strastvenim porocima i hobijima, pa takav život postane sličan životu životinja, besciljan, prava komedija...

“Poniženom je lahko poniženje trpjeti, a umrli bol ne može osjetiti”, veli pjesnik.

Ima i onih nadređenih koje je nadmetanje u zvanju i položaju potpuno uništilo, pa sebi već mogu kopati mezar u svijetu nesreće i propasti. Ima i učenjaka koje je zaokupilo nastojanje da nauče što više nepoznatih, začuđujućih stvari, te se diče i hvale onim što znaju, a ne čine dobra djela, i to je već propast; to ih je odvratilo od stupnja imameta u vjeri koji Allah daje samo iskrenim učenjacima. Ima i pisaca koje su od istine odvratili njihovi brojni opusi i slava, koji su zavarani kićenim pohvalama.

Zabludio je onaj ko pretpostavlja formu suštini, vanjštinu namjeri, du-njaluk ahiretu, stvorenju daje prednost nad Stvoriteljem, njegov će trud uzaludan biti i njega čeka grozno mjesto.

Dva rekata skrušeno obavljena namaza vrednija su od hiljadu rekata koje čovjek obavi formalno, nepribrano, ne vodeći brige o suštini namaza. Veća je nagrada onome ko pročita jedan kur’anski ajet pomno o njemu razmišljajući nego onome ko pročita cijeli Kur’an ne razmišljajući o njegovim ajetima. Bolje je pročitati jednu stranicu pažljivo o njoj razmišljajući nego pročitati tomove knjiga listajući ih odsutna uma. Kanta pitke vode dragocjenija je od cisterne morske, slane vode. Kvalitetu se daje prednost nad kvantitetom. A Allah, dželle šanuhu, iskušava ljude:

﴿لَيَبْلُوكُمُ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا﴾

“...da bi iskušao koji će od vas bolje postupati...” (El-Mulk, 2)

﴿ هَيْتَ لَكَ ﴾
 ﴿ Hodi! ﴾

Upravnikova žena nastojala je zavesti Jusufa, alejhis-selam, pa ga je pozvala riječima: “Hodi!” Uputila mu je zavodničke riječi želeći ga navesti na veliku smutnju, a duša koja navodi čovjeka na zlo obično se odazove takvom pozivu, no Jusufa je, alejhis-selam, Svevišnji Allah spasio posrnuća, pa je Jusuf rekao: “Bože sačuvaj!”

O kako je Jusuf bio postojan, čvrst, nepokolebljiv, odlučan i čestit kad je pomoću riječi čistote i vječnog principa: “Bože sačuvaj!” odbio zavodjenje i otvoren poziv na nemoral! I kamo sreće da svi muslimani, kad dopadnu smutnje i zavodjenja, požure izgovoriti ovu rečenicu i budu spašeni od nesreće!

“Bože sačuvaj!” rečenica je koja ti uvijek treba, jer dunjaluk, njegovi ukrasi i bogatstvo zovu te: “Hodi!”, položaj i njegova slast zove te: “Hodi!”, žena, svojom pojavom, ljepotom i zavodničkim ponašanjem zove te: “Hodi!”, pa zamislimo šta će se dogoditi onome ko nije principijelan i na to ne odgovori: “Bože sačuvaj!”

Uistinu, bila je to velika kušnja Jusufu, alejhis-selam; ona ga žena nije zavedila na običan način. Jusuf je bio lijepi mladić, stranac, nije se bojao da će ga ko vidjeti; ona je bila žena upravnika Misira, lijepa, u naponu mladosti, dotjerana, ugledna, bogata, na položaju, zatvorila je vrata i onda ga pozvala, ali on joj se, vidjevši očit znak, odupro i sustegnulo se od nemorala vičući: “Bože sačuvaj!”, te je pobijedio svoju dušu koja navraća na zlo i prohtjev kojem se može rijetko ko oduprijeti. Tako je Jusuf, alejhis-selam, postao primjer vjernicima koji se sustežu od slijeđenja prohtjeva, boje se Gospodara, čuvaju čast i čestitost.

Nama je danas najpotrebnije geslo “Bože sačuvaj!”, jer je prisutna velika golotinja. TV-kanali i časopisi sadrže razvrat, govore se nepristojne riječi, na radiju se emitiraju pjesme uz pratnju muzičkih instrumenata – sve te poziva: “Hodi!”

Zli drugovi pozivaju u neistinu, a književnici i pjesnici bude strasti i svi zovu: “Hodi!”, a samo će se onaj koga Allah sačuva moći obratiti Milostivom i Jedinom riječima: “Bože sačuvaj!”

“Iblis me u zlo poziva, a duša me na slijeđenje prohtjeva navodi, pa u čemu se spas moj, da mi je znati, nahodi”, zapisa pjesnik.

U svojoj autentičnoj historiji čitamo biografije dobrih, čestitih ljudi. Bilo je onih koji su bili iskušani vlašću, neki su se borili s teretom položaja, neki su se odupirali imetku, neki strastima, i svi su se sačuvali pomoću gesla: “Bože sačuvaj!”

I to nije sve! Svemogući Allah, Vladar svih vladara, Čija vlast nikad neće prestati, Čije riznice nikad neće presahnuti i Čijeg šticećenika niko ne može poniziti, zamijenio im je ono što su napustili boljim, dao im je veći stupanj i slađi poklon – počasnno mjesto kod Sebe, u Džennetu.

﴿وَإِذَا رَأَيْتَهُمْ تُعْجِبُكَ أَجْسَامُهُمْ﴾

﴿Kad ih pogledaš, njihov te izgled ushićuje.﴾

Dvoličnjaci pridaju pažnju vanjštini nauštrb unutrašnjosti, tijela su im simetrična, ali su im srca prazna. Njihova vanjština ushićuje, ali unutrašnjost zaprepašćuje. Na javi ponašaju se poput ostalih ljudi, a kad se osame, ne znaju kud tumaraju; govore slatke riječi, a duše su im iskvarene. Kad pogledaš dvoličnjake, vidiš da su stasiti, snažni, naočiti, jer nisu ni gladni ni žedni, razmeću se pameću i uprazno se hvale, ali se bave prizemnim stvarima, njihove su ambicije odveć niske, namjere podle, utoliko su bolesniji jer sumnjaju, u njihovim je dušama vakuum, veliki su lašci, vješti su u potvaranju. Njima su ovladali dvoličnjaštvo, nevjerstvo i nečistota.

Poenta nije u izgledu, ljepoti, blistavosti već u uviđavnosti, dobroti, osobinama i manirima.

Onaj ko sumnja u Allahove riječi, u islam, odupire se činjenju ibadeta, bori se protiv poslanikâ i vjernikâ, ruga se dobrim ljudima, takav će najprije biti odbačen i ponižen, utoliko odbačeniji jer je pogani bezvrijedni prevarant.

Oni čija te vanjština ushićuje namaz lijeno obavljaju, dragog Allaha sasvim malo spominju, nerado udjeljuju... Najnemoćniji su u obavljanju ibadeta i činjenju dobrih djela, ali su zato svagda spremi zadovoljavati svoje strasti, naslađivati se i činiti zabranjeno.

Sveznajući Allah ne obraća pažnju na naš tjelesni izgled, već obraća pažnju na naše duše i djela. Neka te zato ne obmane skladno tijelo čije je srce odveć mrtvo, niti ljepota bez žive duše.

Tu su sljedeći stihovi: "Ima ljudi visokih i naočitih, ali razmišljanje njihovo nije vrijedno spomena"; "Na oštricu sablje, a ne na korice njene pažnju

obrati./U obzir uzmi vrijednost čovjekovu, ne dopusti da te u mislima sjaj njegov prati.”

Muškarac se ne mjeri po odjeći koju nosi, niti su neki ljudi velikani zato što su visoki ili stasiti. Prava je vrijednost u činjenju dobrih djela, ponašanju i čistoj biografiji.

Jedna vlas kose ashaba Abdullaha b. Mesuda, radijallahu anhu, vrednija je kod Allaha od stotine hiljada ljudi sličnih Abdullahu b. Ebu Selulu, pohlepnom debelom dvočičnjaku. Nokat Bilala b. Ebu Rebaha, radijallahu anhu, vredniji je kod Allaha od stotine hiljada ljudi sličnih Ebu Džehlu, korpulentnom, buntovniku.

﴿وَيْلٌ لِّلْمُطَفِّفِينَ﴾

«Teško onima koji pri mjeranju zakidaju!»

Dio kur'anskog ajeta “oni koji pri mjeranju zakidaju” odnosi se na kategoriju ljudi koja uzima svoja prava u potpunosti, ali ne daje drugima njihova prava, već zakida i podbacuje u tome. Ako nešto ide u njihovu korist, zadovoljni su i prihvataju, a ako nije tako, onda se bune i okreću leđa.

Oni koji zakidaju pri mjeranju svagda imaju dva aršina u prosuđivanju i udovoljavanju pravima. Koga oni zavole, taj je uvijek u pravu i nevin je, njegovu čast i imetak treba štiti, a u sve druge, mimo njih, treba sumnjati, ne zaslužuju nikakvo pravo niti pažnju. Ova kategorija ljudi uzima punu mjeru kad mjeri sebi, no kad mjeri drugima, zakida; ako sudi, sudi u svoju korist, a na štetu neistomišljenika, čineći mu nepravdu; kad raspravlja o nekom pitanju, dokaz je uvijek na njihovoj strani, a neistomišljenik obavezno griješi i ne raspoláže dokazom kojim bi potkrijepio stav; piše li o prošlosti, hvali sebe i svoje pristalice, a vrijeđa i omalovažava one koji nisu na njihovom pravcu; zavoli li kvaziučenjaka, on je najveći, najznaniji, autoritet vremena, a zamrzi li istinskog, znanog alima, takav je neuk, nije dostigao stupanj uleme; govori da treba slušati hutbe dosadnog govornika koji ne budi emocije ako je iz njihova tabora, reći će da je i jedan od najvještijih govornika, dok je vješti divni hatib dosadan i bezvrijedan ako ne slijedi njihovo mišljenje; pjesnik čija poezija liči na lakrdiju jedinstven je samo ako je iz njihova tabora, a vješti pjesnik koji je njihov neistomišljenik izvještačen je; zavoli li nepravednog vladara, on je blagoslov vremena i miomiris ovog svijeta, a zamrzi li pravednog vladara, takav je okrutni nepravednik; njihovi su dokazi uvijek kategorički i ispravni makar bili lažni i sasvim neprihvatljivi, a dokazi njihovih neistomišljenika svagda

su neprihvatljivi makar bili jaki i jasni; svoje mahane vidi kao dobra djela, a vrline neistomišljenika negativnosti su; ko ih pohvali neistinu govoreći, on istinu govori, no ako ih neko ukori s pravom, takav je lažac grešni; pogriješi li ko među njima, on će za tu svoju grešku biti nagrađen, bit će mu oprosteno i trud će mu se isplatiti, a pogodi li istinu njihov neistomišljenik, nema opravdanja i griješan je...

Oni koji zakidaju pri mjerenju za svoje će pravo sve učiniti, a za tuđe neće ni prstom pomjeriti. U svoju će korist presuditi prije nego što čuju optužbu i dokaze, a, isto tako, presudit će na štetu protivne strane prije nego što ona iznese svoje dokaze i dovede svjedoke. Oni su kategorija ljudi koja će u vezi sa svojim prijateljem kad pogriješi, reći: "Pokušaj svom bratu naći opravdanje!", a u vezi s neistomišljenikom koji je u pravu, reći će: "Ovaj je zaista nepodnošljiv!"

Neka imaju na umu Allahove riječi:

﴿أَلَا يَظُنُّ أُولَٰئِكَ أَنَّهُمْ مَبْعُوثُونَ لِيَوْمٍ عَظِيمٍ﴾

"Kako ne pomisle da će oživljeni biti na Dan veliki..." (El-Mutaffifun, 4, 5)

﴿ فَبَعَلْنَاهُمْ أَحَادِيثَ ﴾

﴿...i Mi učinismo da se o njima samo priča.﴾

Zato što su okrenuli leđa Svevišnjem Allahu, On ih je rastrgao potpunim kidanjem, i učinio je da se o njima samo priča.

“...i Mi učinismo da se o njima samo priča...” izraz je koji preneražava i potresa dušu – kao da je stanovnike Sabe, cijeli moćni narod, pretvorio u priču koja se priča na sijelima.

I ovo pravilo možeš generalizirati na sve narode koji su vladali pa potom nestali: o njima se sad samo priča, nema njihove moći i sile, njihovi su vladari poumirali... Zbilja, gdje su tolika carstva, kraljevi, silne vojske!? Bestraga su nestali, ništa iza sebe nisu ostavili.

Časni Kur'an izražava se na visok, predivan način. U ovom ajetu Allah, dželle šanuhu, nije objasnio pojedinosti o tome kako je uništio stanovnike Sabe i šta je ostalo od njihova naslijeđa. Allah je izostavio spomen mjesta i vremena, no skrenuo je pažnju na to da se o njima samo priča, i da će doći kraj životu, a taj kraj čovjek zanemaruje i izbjegava.

Vidiš kako narodi napreduju i grade svoju civilizaciju, ali iznenada budu uništeni, budu pretvoreni u prah i pepeo, pa o njima ostanu samo priče.

Ovdje primijeti moć i silu Allahovu! On uništava Svoje neprijatelje za jedan tren oka i nikoga ne poštedi.

“...i Mi učinismo da se o njima samo priča...” koncizan je izraz koji tjera da se čovjek zapita gdje su, zbilja, sve one civilizacije koje su postojale i do hiljadu godina, a zatim bestraga nestale.

“Znate li šta se s Endeluzom zbi, o kojem su putnici priče donosili!”, veli jedan pjesnik.

Čitajući ovaj ajet zamijeti da više ne postoji civilizacija koja je postojala u Bagdadu, Zehri, Hamri, Kordobi, Granadi! Evo o tome Allahovih riječi:

﴿كُلُّ مَنْ عَلَيْنَا فَاِنٌ﴾

“Sve što je na Zemlji prolazno je...” (Er-Rahman, 26)

Onaj ko razmisli o Allahovim riječima:

﴿فَجَعَلْنَاهُمْ اَحَادِيثَ﴾

“...i Mi učinismo da se o njima samo priča...” (Saba, 19) shvatit će beznačajnost i prezrenost onih koji se dignu protiv Svemogućeg Allaha. Protiv njihove snage i opreme Allah se bori samo pomoću riječi: “Budi!”, i, gle, oni odjednom uništeni, nisu im mogli pružiti zaštitu ni kule, ni vojske, ni ime-tak; kasnije se o njima samo priča.

﴿ وَالصُّبْحِ إِذَا تَنَفَّسَ ﴾
 ﴿...i zorom kad diše...﴾

Zora je jedan od brojnih Allahovih znakova koji ukazuje na Božiju neograničenu moć i savršeno stvaranje. Zora odiše ljepotom i blistavošću. Ona se pojavljuje postupno, kao ozdravljenje bolesnika, kao voda koja odnekle sporo curi. Ovu ljepotu vidjet će onaj ko posmatra svitanje poslije sabah-namaza. Zora "puže" i uklanja tmine noći pred sobom – kao da je svemir lice čovjeka koji se postupno okreće i na njemu se vidi osmijeh. Kako je zora divna pojava! Poslije nje počinje novi dan, novi život, otvaraju se ruže, zaljubljeni postavljaju pitanja na koja ne postoji odgovor, oči željnih gledaju i traže način kako da otkriju duboko zakopane tajne...

Zora donosi rosu, svjež zrak, cvrkut ptica, gugutanje golubova, pjevanje slavuja... Ujutro poljoprivrednik odlazi u polje, pustinjač izgoni stado na ispašu, učenik odlazi u školu, doktor u ordinaciju, trgovac u radnju... Ona nagovještava nastavak života, novi dan, novu, ozbiljnu priliku za činjenje dobra i darežljivost.

I zar te ove predivne i savršeno jasne Allahove riječi: "...i zorom kad diše..." neće potaknuti da razmisliš o tome kako zora diše?! Na ovo će pitanje odgovor dobiti onaj čovjek koji razmišlja o slovima Božije moći ispisanim na stranicama svemira. Kad zora diše, kao da tuguje za svojim voljenim koji je nisu dočekali, pa teško izdiše, ili kao da se, nesretna, žali na bolove, pa joj se otkidaju teški uzdasi, ili kao da je obespravljeni čije je srce prekrila tama zuluma koji trpi, pa mu se duša raspada, ili kao da je zatvorenik svezanih ruku i nogu, pa svojim ječanjem govori u kojim je mukama... a naposljetku se oslobodi svih stega i počne disati.

Zaista je predivna kur'anska konstatacija da zora diše, svako je slovo ovog ajeta biser vrijedni. I šta čovjek zna, možda zora baš diše oslobađajući se od duge noći u kojoj su vladali mrak, napuštenost i samoća, kao da je ona osoba koja se raduje dolasku svojih prijatelja.

Zora nam pruža užitak u novom danu i daje nam također radinost te želju za žrtvovanjem za dobro.

Pozivam stiliste arapskog jezika i gramatičare da skrušeno razmisle o ovim Allahovim riječima, da li osjetili slast, ljepotu i užitak koji Kur'an pruža, i začudnu nadnaravnost časnog Kur'ana, vječne mudžize, i da stupe u divan moći i veličine Allahove, i da se uvjere u ljepotu Njegovih riječi i savršenstvo davanja.

﴿ فَلَا تُزَكُّوا أَنْفُسَكُمْ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنِ اتَّقَى ﴾

**«...zato se ne hvalite bezgrešnošću svojom –
On dobro zna onoga koji se grijeha kloni.»**

Nemojte se hvaliti jer Allah, Koji sve potanko zna, Koji je o svemu obaviješten i Koji sve vidi, zna kakvi ste! Hvaleći se bezgrešnošću, iznoseći svoje vrline i negirajući manjkavosti, čovjek samo pokazuje da je nadasve neznalica. Kako su samo krupne čovjekove riječi kojima se dokazuje Allahu i ljudima, spominjući svoje pozitivnosti i dobra djela!

Onaj ko se pohvali ako ga neko optuži ili posumnja u njega, jer su ljudi po svojoj prirodi nepravedni i lahkomisleni, takav voli sebe i divi se svojim osobinama. I u tome nije problem, ali je problem ako čovjek pređe granicu, pa o svojim osobinama govori pred drugima; to je ujedno pokazatelj manjka njegove bogobožnosti i spoznaje Boga.

A šta je to čovjek učinio pa da se hvali svojom bezgrešnošću, a uživa u blagodatima na kojima je nezahvalan, ili griješi, a ne kaje se, ili posrće a to Allah sakriva od naroda?!

Zar čovjeku nije dovoljno to što Allah, Onaj Koji ga je stvorio i uši i oči mu podario, od njega prima neznatna dobra djela koja čini, oprašta mnoge grijeha, popravlja ga, sakriva njegove sramote!? A zatim taj isti čovjek razmetljivo i nametljivo tvrdi i obavještava Allaha, Koji zna sve tajne i sve šta se pomisli, da je bogobožan. Neka zna da Allah dobro zna onoga ko je bogobožan!

Zločesta priroda i ljubav prema neistini naveli su Iblisa, prokletog iskvarenog, da se pohvali sobom:

﴿ قَالَ أَنَا خَيْرٌ مِنْهُ خَلَقْتَنِي مِنْ نَارٍ وَخَلَقْتَهُ مِنْ طِينٍ ﴾

“**Ja sam bolji od njega; mene si od vatre stvorio, a njega od ilovače, odgovori on**” (El-E'raf, 12), pa je ta samohvalisavost bila uzrok prokletstva i neopozivog udaljavanja od Allahove milosti.

Prestupno svjedočenje u svoju korist navelo je silnika faraona da poviče:

﴿أَلَيْسَ لِي مَلِكٌ مِّمَّنْ﴾

“...zar meni ne pripada carstvo u Misiru...” (Ez-Zuhruf, 51), pa ga je Silni i Snažni ponizio da ne može biti gore.

Ljubav spram samohvalisavosti potaknula je Karuna grešnog na tešku laž. O njemu je Allah, dželle šanuhu, objavio:

﴿قَالَ إِنَّمَا أُوتِيَهُ، عَلَيَّ عِلْمٌ عِنْدِي﴾

“Ovo što imam stekao sam znanjem svojim, tako ja mislim’, govorio je on.” (El-Kasas, 78)

I neka zato nemoćni slabi čovjek šuti! Neka se, jadnik, stidi svog Gospodara! Neka sebe smatra bezvrijednim, jer da Allah, iz Svoje dobrote, ne sakriva negativnosti i grijeha, izašlo bi sve na vidjelo!

Neće uspjeti onaj ko istupa pred mase da ih obavijesti o svome pravom porijeklu, neuk je onaj koji govori o svojoj visokoj slavi, ostavljen je u bezizlaznoj situaciji onaj koji druge upoznaje sa svojom sviješću o Allahu i sa svojim vrlinama.

Zašto čovjek, rob Božiji, ne prepusti Allahu da svijetu ukaže na njegovu bezgrešnost, jer Allah to čini u pogledu koga On hoće, a Njegovo je istina!?

Zbog čega čovjek nije zadovoljan time da o njemu govore njegovi dobri postupci, a ne riječi!?

Treba znati da će Sveznajući Allah razotkriti svakog čovjeka koji se neosnovano hvali, i da su ljudi Allahovi svjedoci na Zemlji, a da su njihove riječi poput pera koje bilježi istinu.

Čovjek bi trebao znati da je stvoren od kapi sjemena i da u sebi nosi nečistoću, pa neka se ne hvali bezgrešnošću, neka umukne.

Trebamo se utjecati Allahu od samohvalisavosti, od srca koje je umrlo zbog činjenja ružnih djela, od samodopadljivosti i skrivenih grijeha.

Allahu, Koji si sakrio naše grijeha i mahane, popravi naša srca, Ti si Poznavalac svih tajni!

﴿ وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ ﴾

﴿...i o blagodati Gospodara svog kazuj!﴾

Poslaniče, kazuj ljudima o Našoj dobroti, o blagodatima koje smo ti dali jer je nijekanje i sakrivanje blagodati grijeh. Allah voli da Mu čovjek bude zahvalan, da o Njemu pohvalno govori, da prizna Njegovo dobročinstvo. To je tako, jer Svevišnji Allah voli pohvalu i zahvalnost, samo je On toga dostojan.

Allah, dželle šanuhu, čovjeku daje mnogobrojne blagodati, pa ako se čovjek zahvali Gospodaru na njima i spominje ih, On će mu ih blagosloviti. Ali, ako čovjek ne prizna Božije blagodati, nijeće ih i sakriva, neće od njih imati mnogo koristi.

Sveznajući Allah ukorio je zavidnike:

﴿يَعْرِفُونَ نِعْمَتَ اللَّهِ ثُمَّ يُنْكِرُونَهَا﴾

“Oni priznaju da je blagodat od Allaha, pa je poslije poriču...” (En-Nahl, 83). Dakle, zavidnici znaju da su blagodati od Allaha, ali su podli pa negiraju lijepo, zaboravljaju dobročinstvo, a vrijednost pripisuju onima koji je nisu dostojni.

U predanju stoji sljedeće: “Ljudi vole one koji prema njima postupaju dobročinstveno.” Ebu Muaz er-Razi ovo predanje ovako komentira: “Začudan je čovjek: svjestan je da je Allah najveći dobročinitelj pa, opet, ne preda Mu se u potpunosti.” Neki su dobri prethodnici govorili: “Teško ti, čovječe! Ako ti neko pokloni odjeću, ne zaboravljaš njegov dobročinstveni postupak, a od Allaha su sve blagodati i sve dobro koje imaš, pa Ga, opet, zaboraviš.” El-Mugira je kazao: “Čovjek se lijepo ophodi čak prema psu, pa pas na njega ne laje i odan mu je, a taj je isti čovjek nezahvalan Allahu, od Koga su sve blagodati koje ima, i ružno se prema Njemu odnosi.”

Neko je upitao nekog pobožnjaka u Basri: “Kako si osvanuo?” “Osvanuo sam uživajući u blagodatima na kojima nisam zahvalan i čineći grijeha koje Allah neće zaboraviti”, odgovori on.

U hadisu čiji je niz prenosilaca dobar stoji da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, govorio: “Neka čuje onaj koji sluša da nam je Allah veliku dobrotu ukazao i mnoge blagodati podario!”

Neki se čovjek obratio Maliku b. Dinaru: “Tebi se žalim na dugove koji su me pritisluli i na potrebu koju imam!” Na to mu Malik reče: “Teško tebi! Ti kao da se ljudima žališ na Allahovo davanje, On ti je dao mnoge blagodati na kojima Mu nisi zahvalan, štaviše, nijećeš ih.”

Pjesnik zapisa: “Kad se ljudima požališ na teško stanje, znaj da se na Samilosnog žališ onome ko milosti nema.”

Hasan el-Basri rekao je Ferkadu es-Sebehiju: “Dođi kod mene da jedemo habis” (a to je slatko jelo od datula s maslom i škrobom), na šta mu ovaj odgovori: “Ja ne konzumiram habis, nisam siguran da se mogu zahvaliti Allahu na toj blagodati.” “Jadan ne bio”, ukori ga Hasan el-Basri, “možeš li se zahvaliti Allahu na blagodati hladne vode?!”

Neki su dobri ljudi slavili Allaha na sljedeći način: “Neka je slavljen Onaj Koji mnogo daje, Koji najbolje daje, Koji je zadovoljan s malo čovjekovih djela i Koji sakriva hrđave postupke!”

Neki je čovjek upitao vaiza: “Šta misliš, je li bolje da pijem hladnu ili mlaku vodu?” “Pij hladnu vodu”, odgovori vaiz, “ona će ti ugasiti žeđ i okrijepiti te, pa ćeš se zatim zahvaliti Allahu, a i svaki će tvoj organ i kapilar u tome sudjelovati. No, budeš li pio mlaku vodu, zahvaljivat ćeš se Allahu s određenom tegobom u duši.”

Kao rezime možemo reći da čovjek treba isticati Božije blagodati, pod uvjetom da to ne čini radi pokazivanja pred svijetom, iz oholosti i umišljenosti. K tome, treba imati na umu da zavidni ljudi mogu čovjeka i ureći; a Svevišnji je Allah svemu mjeru odredio.

﴿ كُونُوا رَبَّاتِينَ ﴾
﴿Budite Božiji...﴾

Stječite korisno znanje, činite dobra djela, poučavajte ljude mudrosti i budite strpljivi na neprijatnostima kojih ćete dopadati na tom putu. Ako tako postupite, vi ste Božiji.

Budite svjetiljke koje će rastjerivati tamu noći, pozivajte na Pravi put, odvrćajte od porokâ, pozivajte u vrijednosti, popravljajte stanje na Zemlji i budite omiljeni na nebesima, pa ćete biti Božiji.

Savjetujte narod, poučavajte ih vjeri na lijep način, omilite im Gospodara, probudite u njima želju za ahiretom, ugušite u njima ljubav prema ljepotama ovog svijeta, i bit ćete mudri, iskreni učenjaci.

Budite ponizni prema svijetu, milostivi, sažaljivi, posjećujte bolesne, olakšavajte nevoljnicima, hranite gladne, pomažite siromašnima i potrebitima, stanite uz obespravljene, a sve su to osobine Božijih robova.

Kako je riječ “Božiji” značajna i sadržajna! Ona, zaista, ispunjava srce, izgovara se punim ustima, njoj se pridaje značaj na nebesima i na Zemlji, s obzirom na vezu s Gospodarom ljudi, Gospodarom svega, a to je neraskidiva, čvrsta veza. Ovaj visoki stupanj zaslužuje onaj ko objedini tražene osobine i posveti im pažnju koju zaslužuju.

Kad je riječ o iskrenim učenjacima praktičarima, dovoljno je za njih reći da su Božiji, to je najljepša pohvala i najsadržajnija biografija. Nije čast i slava u tome da se pripiše nekom mjestu niti plemenu, već Allahu, Gospodaru svjetova.

Izraz “Božiji” učenjaci tumače na nekoliko načina. Neki dobri prethodnici govorili su da ovaj izraz označava čovjeka koji žudi za ahiretom, a susteže

se od ovosvjetskih dobara. Neki kažu: “Izraz ‘Božiji’ odnosi se na čovjeka koga vidiš pa spomeneš Allaha, a kad se s njim družiš, sasvim se upoznaš s Poslanikovim, sallallahu alejhi ve sellem, načinom življenja i ophođenja.” Neki, opet, vele: “Onaj ko ti omili Allaha, potakne te na bogobožnost, ukaže ti na ispravno i odvrati te od zla, on je Božiji.”

Da bi čovjek dostigao ovaj stupanj, mora biti uvijek iskren, nikad ne smije uraditi nijedno djelo radi ljudi; mora biti skroman, ne smije sebi nikad dopustiti pohlepu; mora svagda biti istinoljubiv, ne smije mu se dogoditi da slaže; mora stalno slijediti sunnet, nikad ne smije učiniti novotariju; mora imati jaku volju u pogledu izvršavanja vjeronaredbi, ne smije sebi dopustiti traženje olakšica; mora preferirati Objavu nad razumom i prohtjevima.

Stjecatelji znanja koji pozivaju u sunnet i slijede Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem, moraju se svojski potruditi i sve žrtvovati u stjecanju počasnog atributa “Božiji” i stupnja imameta u vjeri.

Zaista, ima ljudi koji ponosno dignu glavu i hvale se kad ih se pripiše kralju ili princu ili ministru ili se rekne da je potomak toga i toga pjesnika ili nekog darežljivog čovjeka ili junaka...

Tako ti Allaha, reci mi kako se onda treba ponositi čovjek koga se pripiše Allahu, Koji ima svu vlast, Održavatelju nebesa i Zemlje, Gospodaru svjetova?! I kad bi čovjeku popucali tabani izvršavajući ono čime je Allah zadovoljan, kad bi mu lice ispucalo od plakanja iz strahopoštovanja prema Allahu, kad bi se srce raspalo od straha prilikom spomena Njegova imena – sve bi to bilo neznatno, jer je na Allahovu putu.

﴿يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ﴾

﴿...koje On voli i koji Njega vole...﴾

Allah, dželle šanuhu, rekao je da voli Svoje dobre, pobožne štice i da oni Njega vole. Ovo je vijest zbog koje vjernikova duša drhti, a srce iskrenog roba željno je iščekuje. Čudne li stvari: Svevišnji Allah stvorio ih je, opskrbio, hrani ih i poji, čuva i daje im stjecište, a potom ih je zavolio! On ih je uputio na Pravi put, poučio, nadahnuo, a zatim ih zavolio. On im je objavio Knjigu, poslao im poslanike, objasnio put dobra i put zla, a naposljetku ih zavolio. Kako je Svemogući Allah veličanstveno dobar i izuzetno darežljiv!

A kako da oni ne zavole Allaha, kad ih je stvorio iz ničega, sačuvao ih gladi, dao im sigurnost i dao im odjeću da ne budu nagi?!

Je li moguće da čovjek ne voli dragog Boga, a On mu je dao uši, oči, čuva ga svugdje od opasnosti?!

Zar je moguće da čovjek ne voli Allaha, kad mu je On dao imetak, djecu, svakovrsnu opskrbu i sve što čovjek traži?!

Kako je moguće da oni Njega ne vole, a On im je potčinio sve što je na kopnu i moru, daje im kišu, čini da iz zemlje raste svakovrsno bilje, učinio im Zemlju posteljom, pogodnom za obavljanje poslova, nebo učinio zdanjem i dao raznovrsnu hranu i piće?!

Zar je moguće da oni Njega ne vole, kad im je objavio Kur'an, jasnu Knjigu, kojoj ih je poučio, uputio ih u iman i upozorio na šejtanove spletke?!

Divna li poređenja u ajetu:

﴿يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ﴾

“...koje On voli i koji Njega vole...” (El-Maida, 54) između dvije ljubavi, a ne postoji iskrenija ljubav od Božije i kamo sreće da oni koji vole nekoga

na ovom svijetu osjete jačinu poruke ovog ajeta, i da tu istu poruku, k tome, prenesu zaljubljenima, od kojih neki vole crne oči, drugi rumene obraze... da shvate da je njihova ljubav manjkava i beznačajna, njihov život besmislen i bezvrijedan, njihova srca prazna i iskvarena, duše mračne i žedne, vid slab i klonuo. Samo je ljubav Allahovih štićenika iskrena, ispravna, čista, korisna i vrijedna.

Zaista, najveće nastojanje čista srca jeste dostići stupanj spomenut u ajetu:

﴿يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ﴾

“...**koje On voli i koji Njega vole...**” (El-Maida, 54). To je najveći i najvredniji Allahov dar čovjeku. Naime, nestat će svake ljubavi, osim ljubavi prema Allahu; sva će djela propasti, osim onih koja se Allahu posvete; svaki će trud i umor biti uzaludni, izuzev onih koji se ulože radi Allaha. Pjesnik veli: “Uzaludno je bdijenje radi nečeg drugog, a ne radi lica Tvog, lažno je zadovoljstvo kojem nije temelj ljubav Tvoja.”

Allahu, Koji si stvorio vjernike, opskrbio ih i uputio, a zatim zavolio, molim Ti se da nas učiniš Svojim dragim, iskrenim, dobrim robovima, štićenicima! Allahu, Ti se možeš odazvati na molbu, Ti si Dobročinitelj i samo se Tebi obraća za sve potrebe!

﴿ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ ﴾
«Nema boga, osim Tebe, hvaljen neka si, a ja sam se zaista ogriješio prema sebi!»

U vjerodostojnom predanju stoji da će Svemogućí Allah otkloniti tegobu onome ko se Gospodaru obrati ovom dovom. Ajet nosi veličanstvena značenja i važne poruke, onome ko ima srce i ko želi poslušati.

U ajetu se, prije svega, potvrđuje Allahova jednoća, riječima: “Nema boga, osim Tebe”, pa Allahova uzvišenost i slavljenost, riječima: “Hvaljen neka si”, a zatim se priznaje grijeh, riječima: “Ja sam se zaista ogriješio prema sebi”, i to su tri temelja na kojima počiva robovanje Allahu i pomoću kojih se zaslužuju Allahove blagosti, milost, nafaka i uputa. I zbog toga je Allah, dželle šanuhu, otklonio Junusovu, alejhîs-selam, tegobu kad Mu se obratio, a otklonit će i tegobu vjernikâ, na osnovu ajeta:

﴿وَكَذَٰلِكَ نُنجِي الْمُؤْمِنِينَ﴾

“...eto, tako **Mi spašavamo vjernike.**” (El-Enbija, 88)

Učeci ovu dovu, čovjek svjedoči da nema boga osim Allaha, da samo On polaže pravo na robovanje i da samo On posjeduje savršenstvo i ljepotu. Zatim, slavi Allaha negirajući u pogledu Njega sve manjkavosti. I naposljetku priznaje da je on, čovjek, podbacio i pogriješio.

Ove su riječi vrijedne i teške na vagi islama (a on se temelji na robovanju Allahu) zbog toga što čovjek pomoću njih izražava da niko ne zaslužuje pohvalu i zahvalnost, kao Allah, zatim da je On čist od svih manjkavosti i svega što Mu ne priliči, a na koncu priznaje da je on, čovjek, sklon nepravdi i nepri-

jateljstvu. Ove riječi treba izgovoriti ponizno, pribrana srca, odano, i Allah će izbaviti iz tegobe i kušnje.

Sveznajući je Allah objavio knjige i poslao poslanike s obavezom da ljudi robuju samo Njemu, u tim je objavama ukazao da je On slavljen i čist od svakog nedostatka i ukazao je na čovjekovu sklonost spram nepravde, nezahvalnosti i buntovništva, pa je ajet:

﴿لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ﴾

“**Nema boga, osim Tebe, hvaljen neka si, a ja sam se zaista ogriješio prema sebi!**” (El-Enbija, 87) obuhvatio sve to u vrlo konciznoj i savršeno lijepoj formi.

Štaviše, neki su dobri ljudi toliko ponavljali ovaj ajet da su osjetili skoro neopisivu širokogrudnost i golemi smiraj. Šejhul-islam napisao je uistinu divan komentar ovog ajeta. Glede vrijednosti ovih Allahovih riječi preneseno je i nekoliko predanja, a dobri su ljudi onima koje su voljeli preporučivali njegovo učenje.

Kad govorimo o vrijednosti ovog ajeta, dovoljne su nam Resulullahove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: “Allah će otkloniti nevolju svakom čovjeku koji zamoli dovom kojom je zamolio moj brat Zun-Nun.”

Čovjek je dužan trima temeljima ove dove dati njihovo pravo. Kad je riječ o prvom temelju, a to je priznavanje Allahove jednoće, mora se vjerovati u njega, postupati sukladno njemu i odreći se svega što je u suprotnosti s njime. Kad se radi o drugom temelju, a to je slavljenje Allaha i negiranje svega što Mu ne priliči, mora se negirati bilo kakva sličnost Gospodara sa stvorenjima, mora se sustezati od govorenja o Allahu na način na koji On o Sebi nije govorio, mora se čuvati od negiranja Allahovih imena i osobina i njihovog iskrivljavanja. A u vezi s trećim temeljem, a to je čovjekovo priznanje vlastite greške, u tome se ogleda samoponižavanje i samoprezir pred Gospodarom, utoliko više jer samoponižavanje i negledanje u sebe s divljenjem više približava Allahu nego post u vrelim danima i obavljanje noćnog namaza. I to je upravo najviši smisao robovanja, njegova srž i najšire polje, a Sveznajući Allah najbolje zna.

﴿لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ﴾
«Niko nije kao On! On sve čuje i sve vidi.»

Sveznajući Allah jedinstven je u Svome stvaranju, božanstvenosti, imenima, osobinama i djelima. Nije sličan nijednom stvorenju, niti je ijedno stvorenje Njemu slično. U Njegovo Biće nije utjelovljeno nijedno stvorenje, a niti je On utjelovljen u bilo koje stvorenje. Niko nema Njegova imena, niko nema pravo tvrditi da ima Njegove osobine. Nijedno se stvorenje ne može nadmetati s Allahom u božanstvenosti, niti u stvaranju i upravljanju, niti je razumno da sebi pripisuje neke Božije osobine.

Najsadržajnije je i najtačnije opisati Allaha, dželle šanuhu, onako kako je sâm Sebe opisao ili kako Ga je opisao Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem. Obaveza je ograničiti se na to jer niko ne zna na koji to način treba veličati i slaviti Allaha; to zna samo Sveznajući Allah i najznaniji čovjek, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. Zalutao je s Pravog puta onaj ko govori o Allahu na temelju nečeg drugog, a ne na temelju Kur'ana i Hadisa. Upravo su zbog toga i pogriješile neke novotarske zabludjele sekte: zapostavile su Objavu i riječi Poslanika nepogrešivog, a povele se govoreći o nepojavnom svijetu za svojim niskim umovima i pogrešnim shvatanjima, pa su govorile nerazumljive, poremećene riječi. A Allah je, dželle šanuhu, uputio Vjerovjesnike, sallallahu alejhi ve sellem, sljedbenike na riječ istinitu i vjerovanje ispravno; On upućuje koga hoće na Pravi put.

Ajet:

﴿لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ﴾

“Niko nije kao On! On sve čuje i sve vidi” (Eš-Šura, 11) kategorički je dokaz protiv ešarija, maturidija, mutezila i džehmija, a oni, iako se međusobno

razlikuju u tome, poistovjećuju Allahove osobine s osobinama stvorenjâ, odnosno materijaliziraju ih i niječu. U ovom ajetu Sveznajući Allah niječe sve osobine koje Mu ne priliče, a potvrđuje da ima savršene osobine, koja je sâm Sebi pripisao ili Mu ih je pripisao Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem.

Nakon što je Uzvišeni Allah zanegirao sličnost sa stvorenjima rekavši: "Niko nije kao On..." odmah je zatim Sebi pripisao osobine sluh i vid, zato što sama negacija ne ukazuje na pohvalu, te je negirao sličnost sa stvorenjima, što je manjkavost, a pripisao Sebi savršenstvo, pa u ovom slučaju negiranje nije manjkavost, a pripisivanje osobina sluha i vida nije sličnost niti poistovjećivanje sa stvorenjima. Naprotiv, negacija sadrži negiranje svih nedostataka, a pripisivanje upućuje na postojanje savršenih osobina. Treba znati da je ovaj ajet glavni dokaz na koji se pozivaju učenjaci ehli-sunneta kad pobijaju mišljenje svih novotara, zalutalih, neznalica...

Primijetimo da je Svemogućí Allah ovdje negaciju upotrijebio u općenitom smislu, da bi bila sveobuhvatna, a spomenuo potom dvije osobine savršenstva, utoliko prije jer su brojne Allahove osobine pomoću kojih se može hvaliti. I to je način na koji časni Kur'an govori o Allahovim osobinama: općenita, koncizna negacija, osim u vanrednim slučajevima, i detaljna potvrda, osim ako kontekst nalaže da ona bude koncizna. Imajmo na umu sljedeće: neprihvatljivo je Allahu pripisati određenu osobinu koju nije pripisao Kur'an, nemoguće je prihvatiti mogućnost da su stvorenja slična Allahu u odnosu na osobine koje je potvrdio Kur'an, odbija se svaka mogućnost skrnavljenja Allahove osobine koja je spomenuta u Knjizi. To je tako, jer sljedbenika zablude ima nekoliko kategorija. Ima onih koji negiraju sve Allahove osobine i tvrde da je On isto što i materija, a to je veliki atak na Svevišnjeg Allaha. Ima onih koji su Gospodaru pripisali osobine proizvoljno, tj. koje nisu utemeljene Šerijatom; oni griješe. Ima onih koji su Allahu pripisali neke, a zanegirali neke osobine; takvi su pribjegli neosnovanom načinu koji se ima odbiti. A ima onih koji su pripisali Allahu neke osobine, ali su uporedili Allaha sa stvorenjima; ovi su daleko zalutali i nepravdu učinili.

Ali nisu svi ljudi zalutali u tome. Plemeniti je Allah uputio sljedbenike istine na slijedenje Šerijata i Tradicije, pa su zauzeli ispravan stav i govore u skladu s istinom. I neka je hvala Allahu, Gospodaru svjetova.

﴿ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴾
**﴿Gospodaru naš, podaj nam dobro
na ovom i dobro na onom svijetu,
i sačuvaj nas patnje u ognju!﴾**

Ovo je jedna od najsadržajnijih dova, ako nije i najsadržajnija. U njoj su objedinjena sva dobra ovog i budućeg svijeta. U dobra ovog svijeta, između ostalog, spada i to da čovjeku Allah dâ sve što mu treba: zdravlje, sigurnost, ugodan život, duševnu čistotu, poslušnu djecu, čestitu ženu, prostranu kuću, korisno znanje, činjenje dobrih djela, ugodno prijevozno sredstvo, reputaciju, a da ga usto sačuva od svakog zla: smutnje koja uništava, nemilih događaja, bolesti, kušnje, hrđavog morala, neodanosti vjeri, neposlušnosti djece, iskvarenosti supruge, netrpeljivosti komšija i prijatelja, teškog života, ubitačnih dugova, lošeg glasa...

Međutim, dobro na onom svijetu vrednije je, a to je zadobijanje Allahova zadovoljstva i ulazak u Džennet, gdje će se biti u društvu s vjerovjesnicima, poslanicima i dobrim Allahovim robovima. Usto, čovjek koji uđe u Džennet ujedno će se sačuvati kazne, Božije srdžbe i velikog poniženja i sramote. Eto zbog čega je ova dova tako sadržajna i dovoljna.

U predmetnom je ajetu očit dokaz da samo Allah, dželle šanuhu, daje sreću, ono što je milo daruje i ono što je neprijatno otklanja. I zato će Gospodar poštediti briga i neprijatnosti onog čovjeka koji vjeruje u Njega i lijepo se prema Njemu odnosi, popraviti će njegove prilike i sačuvati ga strašne kazne na ovom i bolne na budućem svijetu.

Allah nas u ovom ajetu uči da Mu upućujemo koncizne, sadržajne dove pomoću kojih molimo za svako dobro, a utječemo se od svakog zla, i da je

vrednije biti pošteđen kušnje a zahvaljivati se, nego biti iskušan pa se strpjeti, i da je poželjno tražiti spas od nedaća, i da čovjek može tražiti dobra ovog svijeta kao što može tražiti dobra ahireta. U ajetu je dokaz da je traženje spasa od kazne nešto najveličanstvenije što čovjek traži od Allaha, tim prije jer se dobri ljudi mnogo boje kazne i strepe pred njom, pa im se srca smekšaju. Sveznajući je Allah objavio:

﴿رَبِّنَا إِنَّكَ مَنْ تُدْجِلُ النَّارَ فَقَدْ أَخْرَيْتَهُ مَوْمًا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ﴾

“**Gospodaru naš, onoga koga Ti budeš u vatru ubacio Ti si već osramotio, a nevjernicima neće niko u pomoć priteći**” (Alu Imran, 192). Dok je, govoreći o suštini spasa na ahiretu, rekao:

﴿فَمَنْ رُخِّحَ عَنِ النَّارِ وَأُدْجِلَ الْجَنَّةَ فَقَدْ فَازَ﴾

“...i ko bude od vatre udaljen i u Džennet uveden – taj je postigao što je želio...” (Alu Imran, 185)

Kad razmišljamo o ajetu:

﴿رَبِّنَا إِنَّا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةٌ وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةٌ وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ﴾

“**Gospodaru naš, podaj nam dobro na ovom i dobro na onom svijetu, i sačuvaj nas patnje u ognju!**” (El-Bekara, 201), moramo primijetiti ljepotu izraza “dobro” na oba mjesta, i čovjek teži ostvariti svako dobro, te se ovaj izraz ne može ograničiti na pojedina dobra (njegovo je ograničavanje proizvoljan sud), izuzev ako postoji vjerodostojan hadis koji to ograničava.

Allah, dželle šanuhu, uputio nas je i zapovijedio da Ga molimo samo zato da usliši naše dove. Pjesnik zapisa: “Bože, da mi nisi želio dati ono čemu se nadam i što od Tebe, Darežljivog, tražim, Ti me ne bi ni uputio da Ti se molim.”

Neka čovjek zato bude duboko svjestan djelovanja dove i njezine velike, plemenite koristi po čovjeka. I još nešto! Trebalo bi učiti one kur’anske i hadiske dove, one su vrednije i bolje, jer na njih nas je uputio Allah, Koji zna tajne i ono što se pomisli.

﴿ مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَيَاةً طَيِّبَةً ۖ
وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴾

**«Onome ko čini dobro, bio muškarac ili žena,
a vjernik je, Mi ćemo dati da proživi lijep život i,
doista, nagradit ćemo ih boljom nagradom nego
što su zaslužili.»**

Lijep se život ostvaruje uz dvije stvari: vjerovanje i činjenje dobrih djela. Onaj ko vjeruje i čini dobra djela zaslužiti će dvostruki lijepi život: na ovom svijetu i na ahiretu, kao potpunu nagradu koju će tamo dobiti.

Sintagma “lijep život”, spomenuta u ajetu, izaziva divljenje i ushit svojom ljepotom i konciznošću. Naime, smirenost, radost, zdravlje, sigurnost, lijepo društvo, poslušnost djece, stabilnost, sačuvanost od zla – sve je to dio lijepa života. I neka ljudi znaju da je bez vjerovanja i činjenja dobrih djela nemoguće sretno živjeti; oni koji to žele pokušavaju ostvariti neostvarivo.

Zar je moguće da živi sretno onaj čovjek koji nije bogobožazan i koji se prema Allahu ružno odnosi, a On je Taj Koji daje sreću i ugodnost?! To je tako, jer je bogobožaznost temelj svakog dobra i čestitosti, a grijesi su posljedica svakog zla i svih kušnji. Tome nas islam uči. Allah je objavio:

﴿ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ بِمَا كَسَبَتْ أَيْدِي النَّاسِ﴾

“Zbog onog što ljudi rade, pojavio se metež na kopnu i na moru...”

(Er-Rum, 41);

﴿وَمَا أَصَابَكُمْ مِّنْ مُّصِيبَةٍ فِيمَا كَسَبَتْ أَيْدِيكُمْ وَيَعْفُوا عَنْ كَثِيرٍ﴾

“Kakva god vas bijeda zadesi, to je zbog grijeha koje ste zaradili, a On mnoge i oprostí” (Eš-Šura, 30);

﴿قُلْ هُوَ مِنْ عِنْدِ أَنْفُسِكُمْ﴾

“Reci: ‘To je od vas samih!’” (Alu Imran, 165)

Svevišnji Allah obećava da će onome ko bude vjerovao i činio dobra djela dati da proživi lijep život, a Njegovo je obećanje radosna, ugodna vijest, ono će se sigurno ispuniti. Govoreći o tome, Uzvišeni je Allah upotrijebio glagol “ahja”, što znači: poživjeti, dati da proživi, pa kao da su mrtvi, premda su živi, svi oni kojima Uzvišeni ne ukaže ovu počast. Ove Gospodarove riječi plijene srce i prosto ga preneražavaju. Isto tako, izraz “hajatun” (život) upotrijebio je kao neodređeno ime, pa obuhvata sve segmente života, i u tome je veličanstvenost te upotrebe. Izraz “hajatun” umnogome je tajanstven i sadržajan. On se odnosi na život srca, oličen u vjerovanju i slijeđenju upute, pa takvo srce ne umire kad umru mnoga srca oko njega. Ovaj izraz odnosi se i na život razuma, oličen u ispravnom, uviđavnom shvatanju, i na život tijela, oličen u zdravlju, zdravoj ishrani, čuvanju od porokâ i svega što čovjeku može biti od štete.

Svevišnji se Allah zakleo, a Njegove su riječi najistinitije, da će one koji budu činili dobra djela nagraditi boljom nagradom nego što su zaslužili, a nije rekao da će ih nagraditi dobrom, niti lijepom nagradom, već boljom nagradom nego što su zaslužili. Postoji dobra i bolja nagrada, a Gospodar će u obzir uzeti najpotpunije djelo iz određene vrste i nagraditi prema njemu za sva druga djela. Da objasnimo: Svevišnji će Allah u obzir uzeti onaj čovjekov namaz koji je najskrušenije i napotpunije obavio pa će sve ostale namaze tretirati kao taj, najbolji namaz, i sukladno tome dati nagradu. Tako će Milostivi Allah učiniti i glede svih drugih djela, iz Svoje plemenitosti, velike darežljivosti i dobrote.

Zatim, obrati pažnju da je Sveznajući Allah spomenuo muškarce i žene naglasivši da su ravnopravni u svemu što je spomenuto: u vjerovanju, činjenju dobrih djela, lijepom životu, dobijanju bolje nagrade nego što su zaslužili.

U ovom je ajetu Uzvišeni Allah spomenuo tri segmenta: spol – muško i žensko, vjerovanje i činjenje dobrih djela, što su okosnica lijepog života, i veličanstvenu nagradu, a ona ukazuje na Allahovu plemenitu dobrotu prema robovima.

﴿ أَلَا يَذْكُرُ اللَّهُ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ ﴾

﴿...a srca se doista,

kad se Allah spomene, smiruju.﴾

Kad se Allah spomene, srce se oslobađa straha i osjeti smiraj zbog čvrstog uvjerenja u Božije obećanje, iskrenog oslonca na Njega i pribranog obraćanja Njemu.

Spomene li se Allah, srce se oslobađa tuge i brige, pa vidiš da živi sigurno, zadovoljno Allahom, a i On njime zadovoljan. I oslobađa se nemira poslije kolebanja, pa postane čvrsto nakon što je bilo poljuljano.

Kad se Gospodar spomene, srce osjeti svoju cjelovitost, pa se smiruje. I osjeti, također, sigurnost od šejtanovih spletki, prohtjeva, svojih neprijatelja i zla koje ga napada.

Zikrullah je najkorisniji lijek za srce, i sve što čovjek ostvari ne spominjući Allaha, to će se prometnuti u nemir, strah, brigu, tugu, pomućenost, poljuljanost...

Sveznajući Allah nikad neće dopustiti da osjeti sigurnost onaj ko Mu je neposlušan, niti će učiniti da ugodno živi onaj ko Mu se suprotstavlja slijedeći svoje prohtjeve. A je li moguće da osjeća smiraj onaj ko se otuđio od Gospodara i prekinuo vezu s Njim?! Je li zamislivo da živi sretno onaj ko je zaboravio Boga, okrenuo leđa Njegovoj knjizi, zapostavio vjeronaredbe, a prekoračio vjerozabrane?!

Unutarnji smiraj sreća je koju svi ljudi žele imati, koju svi traže. Neki je žele postići pomoću imetka koji gomilaju i čuvaju, ali, gle, imetak bez vjerovanja i poslušnosti Allahu odjednom se pretvori u nesreću. Ima onih koji žele postići sreću pomoću položaja pa sve daju od sebe da zadobiju kakav visok položaj, no,

kad ga dobiju, a nisu vjernici, taj im isti položaj samo otežava život i pričinjava neprijatnosti. A ima i onih ljudi koji žele osjetiti sreću u zabavi, odaju se muzici, suvišnoj poeziji i raznoraznim hobijima, pa ih to odvratilo od robovanja Svevišnjem Allahu, i zato ni oni ne nađu sreću.

Čovječe, ako te pritisnu briga, tuga, nemir, spomeni Allaha, dželle šanuhu, pa ćeš se ugodno osjećati i lijepo ćeš živjeti! Ako si dopao kušnje, velike nedaće, straha, spomeni Gospodara, pa ćeš osjetiti smiraj! Zikr je razlog sreće, on liječi, a spominjanje nekog drugog, a ne dragog Boga, izaziva duševnu bolest i nesreću.

Kad se radi o vrijednosti zikra, dovoljno je čovjeku to što Sveznajući Allah spominje onoga ko Njega spominje, i to da je zikr jedina spoznaja s dunjaluka koju će zadržati dženetlije, i to da je zikrullah najbolje djelo.

U zikru je istinski život, ali to ne znaju oni koji su opijeni ovim svijetom, oni to ne osjete, isto kao što umrli ne osjeti bol. U zikru je sreća, ali to ne zna onaj koji je okrenuo leđa dragom Allahu, zaboravio Ga i traći svoje vrijeme, a koga je On ostavio u bezizlaznoj situaciji i prepustio ga propasti. U zikru je osjećaj sigurnosti i smiraja, no grešnik i razvratnik to ne osjećaju jer su nemarni spram Allaha.

Allah je, dželle šanuhu, u ajetu:

﴿أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ﴾

“...a srca se doista, kad se Allah spomene, smiruju” (Er-Rad, 28) upotrijebio glagol “tatmeinnu”, a to je zanimljiv, ljupak i elegantan izraz koji kao da upoređuje srce s ravnim i neravnim tlom – ravno tlo jesu dobri ljudi, a neravno su oni čija su srca tvrda i nepristupačna.

Nadam se da će časni Kur'an, oličenje Allahove sveobuhvatne milosti, ostaviti trag na srcima pa će, uz Allahovu dozvolu, svagda davati plodove i čovjek činiti zikr, zahvaljivati Allahu, iskreno se kajati, Allaha voljeti, od Njega strahovati i nadati se Njemu. Imajmo na umu i sljedeće Allahove riječi:

﴿أَلَمْ يَأْنِ لِلَّذِينَ آمَنُوا أَنْ تَخْشَعَ قُلُوبُهُمْ لِذِكْرِ اللَّهِ وَمَا نَزَلَ مِنَ الْحَقِّ﴾

“Zar nije vrijeme da se vjernicima srca smekšaju kad se Allah i istina koja se objavljuje spomenu...” (El-Hadid, 16)

﴿ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمَنُ وُدًّا ﴾
**«One koji su vjerovali i dobra djela činili
 Milostivi će sigurno voljenim učiniti.»**

Milostivi Allah učini da Njegove dobre robove zavoli narod pa ih spominje po dobru i prihvati ih. Allah vlada srcima i daje da ljudi zavole onoga koga On hoće, samo On time raspolaže. Kad dobri ljudi nekoga zavole, to je znak da toga istog čovjeka voli Svevišnji Allah; lijep položaj na Zemlji dokaz je da čovjek ima visok položaj na nebesima. Ljudi su svjedoci koji će svjedočiti pred Allahom, kako to stoji u jednom vjerodostojnom hadisu. Značenje je: dobronativ je, upućen i vrijedan onaj koga ljudi zavole i o njemu pohvalno govore, a zločest je i stradalnik onaj koga ljudi mrze i ne žele biti u njegovu društvu. Ljudska su srca Allahove riznice, a njihova usta imaju status pera koje samo istinu piše.

Ljudi će zavoljeti nekoga iz raznih razloga: zbog čvrstog vjerovanja, unutrašnje čistote, neporočnosti, nepostojanja zavidnosti i drugih poroka u njegovoj duši, velike iskrenosti... Isto tako, zamrzit će nekoga također iz raznih razloga: zbog licemjerstva, nedoličnosti, prelaženja Allahovih granica, otuđivanja od vjere, nepravde, zapečaćenosti srca, iskvarenosti...

Treba imati na umu da oni koji imaju kontrolu nad tijelima, nemaju kontrolu nad dušama, i da se ljudi, možda, nekome obraćaju laskajući mu, ali ga zapravo ne podnose. Silom i strahopoštovanjem ne može se zadobiti ljubav niti se može odagnati prijezir. Ljubav daje samo Allah, a prijezir odagnava samo Allah, Gospodar svjetova. Ljubav se ne može kupiti novcem, niti je to roba koja se prodaje na tržnici, već je to dar Allahov koji daje kome hoće od robova Svojih.

Kad Svemogući Allah učini da ljudi nekoga zavole, okružuju ga pažnjom, o njemu pohvalno govore, vole njegovu blizinu, tuguju za njim ako nije u njihovom društvu. Oni koje je Allah, iz Svoje blagosti i dobrote, voljenim učinio imaju posebno mjesto u srcima i dušama onih koji ih vole.

U vjerodostojnom hadisu stoji: "Zaista, kad Allah zavoli nekog čovjeka, zovne Džibrila: 'Ja volim toga i toga čovjeka, i ti ga voli!' I Džibril zavoli toga istog čovjeka pa zovne stanovnike neba: 'Allah zaista voli toga i toga čovjeka, i vi ga volite!'", te ga zavole stanovnici neba, a zatim Allah učini da ga ljudi prihvate na Zemlji. A kad Allah zamrzi nekog čovjeka, zovne Džibrila: 'Ja mrzim toga i toga čovjeka, i ti ga mrzi!' I Džibril zamrzi toga istog čovjeka te zovne stanovnike neba: 'Allah zaista mrzi toga i toga čovjeka, i vi ga mrzite!', pa ga zamrže stanovnici neba, a zatim Allah učini da onaj čovjek bude omražen na Zemlji."

Dakle, ljubav i mržnju daje Allah, i ko želi da ga ljudi zavole i da uživa položaj kod vjernikâ neka to traži od Allaha, a On je to u stanju dati, pokoravajući Mu se, slijedeći Poslanikovu, sallallahu alejhi ve sellem, uputu, iskreno se odnoseći prema ljudima, imajući časne namjere i čisto srce. Ako tako postupi, neka se raduje Allahovoj ljubavi i ljubavi vjernikâ.

﴿ عَمَّ يَتَسَاءَلُونَ ﴾ عَنِ النَّبِيِّ الْعَظِيمِ ﴿
**«O čemu oni jedni druge pitaju?
 O vijesti velikoj...»**

O čemu ljudi jedni druge pitaju i u vezi s čim se razilaze? Oni jedni druge pitaju u vezi sa Sudnjim danom, a on je zaista bez presedana. Nevjernici o Kijametskom danu imaju različita mišljenja, a on je zacijelo velika vijest i veliki događaj. A kako da ne bude veliki događaj, a u njemu će se Svevišnji Allah spustiti radi presude među robovima, listovi se podijeliti, biti postavljena vaga, sirat-ćuprija, sunce sjaj izgubiti, zvijezde popadati, mora vatrom ispuniti, planine pokrenuti, divlje zvijeri sabrati, kamile bez pastira ostati, ljudi iz kabura proživljeni biti, svaka trudnica će svoj plod pobaciti, svaka dojilja svoje dojenče zaboraviti, ljudi će kao pijani izgledati, iako nisu pili, već će tako izgledati jer će Allahova kazna strašna biti.

Allah je potres, kad Sudnji dan nastupi, nazvao velikim događajem, i ne postoji ništa veće, teže i strašnije od njega. Zato, pokušaj sebi predočiti prizore zbog kojih će djeca osijedjeti. Pokušaj zamisliti sve te strašne trenutke koje ćeš, jedan za drugim, proživljavati i jasno vidjeti, a neće se moći dati otkup, niti će moći pomoći prisni prijatelj, niti će se ko za koga zagovarati, osim onih koji to zasluže. Pokušaj zamisliti težinu Dana, u kojem će Allah Sveznajući poslanike upitati: “Jesu li vam se ljudi odazivali?”, a oni će, kao da su zbog teškog, strašnog prizora zaboravili šta su im njihovi narodi govorili, odgovoriti: “Mi ne znamo, jer samo Ti znaš sve tajne.”

Imaj na umu Kijametski dan, u kojem će otac od svog djeteta, koje je odgajao i radio za njegovu dobrobit, zatražiti samo jedno dobro djelo, a ono će

ga odbiti i reći: “Da mi je sebe spasiti! Da mi je sebe spasiti!”, odnosno Dan, u kojem će majka od svog dojenčeta, dragog čeda o kome se mnogo brinula, zatražiti samo jedan sevap, pa će joj ono taj sevap iz škrtosti uskratiti i reći: “Da mi je sebe spasiti! Da mi je sebe spasiti!”

Sjeti se Sudnjeg dana, u kojem će poslanici, Allahu odani robovi koji tamo neće donijeti grijehe, povikati: “Da mi je sebe spasiti! Da mi je sebe spasiti!”

Uistinu, bit će to težak dan, na njemu će se izmijenjati nemili, strahobni događaji. Ljudi naprosto nisu u stanju opisati te strahote. Ko se želi upoznati s nekim detaljima Sudnjeg dana neka ponizna i pokajna srca čita kur’anske ajete i Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, hadise koji se bave time, i to nakon što se oslobodi svake sumnje koja zastire srce pa ne vidi dokaz i od svake strasti koja čovjeku ne dâ da vidi.

Zbog strahote Sudnjeg dana životinje nijeme zavikat će, planine će se rasuti u prašinu, Zemlja će postati ravna, nebo će se rascijepiti, kaburi će se isprevrtati, sve će se promijeniti.

Allahu, sačuvaj nas! Tebi se žalimo, u Tebe se pouzdajemo, od Tebe pomoć tražimo! Nema moći niti snage osim u Tebe!

﴿ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ بِمَا كَسَبَتْ أَيْدِي النَّاسِ﴾
**﴿Zbog onog što ljudi rade,
 pojavio se metež na kopnu i na moru.﴾**

Zbog grijeha koje čine ljudi, zagadio se zrak i postala mutna voda, a polja slabije rađaju žitaricama. Adem, alejhis-selam, pojeo je u Džennetu plodove zabranjenog drveta, pa je spušten na Zemlju kako bi počela borba dobra protiv zla, istine protiv laži... I bila je Zemlja čista sve dok je Kabil nije uprljao prolivši Habilovu krv. Dunjaluk je uživao u odjeku poziva tevhida sve dok taj odjek nisu narušili mnogi maloumni prezreni pozivači u negiranje Boga, pa su neki među njima govorili: “Ja život i smrt dajem!”

Dakle, glavni razlog nereda na Zemlji i iskvarenosti njezinih stanovnika jesu grijesi i nepravda. Pjesnik Ebu Talib zapisa stih: “Kad god bi s vremenom na polju kakva rječica nastala, ljudi bi je nepromišljenošću svojom zagadili.”

Zbog grijeha koje čine ljudi Sveznajući Allah daje kaznu koju čovjek jasno osjeti. Allah ljude kažnjava sušom, puhanjem razornih vjetrova, udarima groma, cunamijima, skupoćom, nasiljem vladarâ, nepravедnim sudstvom, neplodnošću zemlje, nekvalitetnim plodovima, uvehlim drvećem... I neka čovjek zna da grijesi povlače za sobom kobne posljedice i dovode do uništenja.

Kako će na Zemlji biti red, a ljudi izazivaju srdžbu Onoga Koji je na nebu?! Kako će stvorenje biti sretno, kad se suprotstavlja Stvoritelju?! Mogu li ljudi organizirati život kako treba, a neposlušni su i prave se da ne znaju šta od njih traži Gospodar, Onaj koji im je taj život i darovao?!

Allahov se zakon u odnosu na države i narode nikad ne mijenja. On je odredio da se sreća stječe uz pravdu i bogobožnost, s time dolazi nafaka,

blagoslovljeno poslovanje, smiraj i nestaju smutnje. A uz nepravdu i činjenje grijehâ nastaje manjkavost u svim segmentima života.

Razmislimo o vremenu u kojem su živjeli Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, i četverica pravednih halifa! Bilo je to zaista zlatno vrijeme, najbolji period historije, i tad je islam bio ponosan, muslimani su bili poslušni Gospodaru, činili su sve čime je On zadovoljan, a što se odnosi na riječi, djela i uvjerenja.

Zatim razmislimo o vremenu u kojem su živjeli El-Hadždžadž, Ebu Muslim el-Horasani, fatimije, ismailije i mnogi drugi nasilnici, bezbožnici, buntovnici i Allahovi neprijatelji! Bilo je to vrijeme prolijevanja nedužne krvi, skrnavljenja časti, otimanja imetka, nesigurnosti... Umet je u potpunosti bio izgubljen, život je bio nepodnošljiv, ljudi su jedni druge mrzili, jedni se drugih odricali, razilazili se, činili novotarije, nepravedno postupali, istjerivali nevine iz zavičaja... A Gospodar tvoj nikome nije učinio nažao.

﴿ إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّىٰ يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ ۗ ﴾
**«Allah neće izmijeniti jedan narod
 dok on sam sebe ne izmijeni.»**

Izmjena počinje od čovjeka, na dobro ili na zlo, zavisi od njega samog. Potrajat će blagodati i blagostanje onome ko se bori za svoj boljitak, on će ostati na Pravom putu:

﴿ وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا ﴾

“One koji se budu zbog nas borili Mi ćemo, sigurno, putevima koji Nama vode uputiti...” (El-Ankebut, 69). A nestat će blagodati onome ko se preda porocima i okrene leđa, on će nesretan biti:

﴿ فَأَلَمَّا زَاغُوا أَزَاغَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ ﴾

“...i kad oni skrenuše ustranu, Allah učini da i srca njihova ustranu skrenu...” (Es-Saff, 5)

Ko želi Allahovu zaštitu, pažnju i uputu mora širokogrudno, bespogovorno prihvatiti istinu s kojom je poslan Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, te se, Allaha radi, istinski boriti na Njegovu putu. Ne smije zapostaviti iskren odnos prema Kur'anu, Hadisu i vjernicima, unutrašnju čistotu, ograničavanje na šerijatske upute, iskreno ispovijedanje tevhida, zahvaljivanje Allahu, zikrullah i poslušnost Njemu. Nasuprot tome, ko se izloži Allahovoj srdžbi i prijeziru, jer obezvređuje Božije zapovijedi, obesnažuje kur'anske ajete i hadise, okreće leđa bogobožnosti, skreće s Prave staze, odstupa od istine, prelazi Božije granice, neka se nada neprekidnoj patnji, tegobi i vječnoj nesreći, a bit

će mu to prikladna kazna za nijekanje istine i odabir krivog puta. Čovjek ima slobodnu volju da izabere, a Allah nikome ne čini nepravdu.

Misli li čovjek da će mu uputa pokucati na vrata i ujutro, dok se izležava u postelji, upita ga želi li poći Pravim putem?! Nikad! Uputa se traži u Allahovoj knjizi, svjetlu i vodiču, u Resulullahovom, sallallahu alejhi ve sellem, blagoslovljenom sunnetu, u prvom safu u džamiji, gdje se spuštaju Božija milost, blagost i pažnja, u borbi protiv neistine, u odricanju od pogrešnih uvjerenja, uništavajućih sumnji, pogubnih strasti, u neprestanom studiranju i ispravnom razumijevanju islama, u pozivanju u vjeru, u borbi...

Allahova je roba skupa, ona se ne prodaje na tržnicama, to joj ne priliči, to je poniženje u pogledu nje. Božija je roba vrijedna, nju će od Allaha kupiti onaj ko se istinski potruđi, žrtvuje sve što ima, pa čak i ono najdraže, ko ne spava radi toga, plače i krv prolijeva, samo će takav zaslužiti prelijepu nagradu i dobit će je na najdostojanstveniji način.

Pošto je Bilal b. Rebah, radijallahu anhu, siromašni rob, sebe izmijenio i prihvatio uputu, dobio je počast da bude prvi mujezin u islamu, Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, drug i Allahov gost u Firdevsu.

Nasuprot ovom primjeru, nakon što se Ebu Džehl, poznati uglednik, svjesno iskvario, izgubio uvidavnost i otuđio se od svoje urođene prirode, bio je ponižen i prezren, pa je zaslužio kaznu na oba svijeta.

Na čovjeku je da se počne spašavati, mora se ukrcati na lađu istine kako se ne bi utopio u poplavi Božije srdžbe s buntovnicima i prokletnicima.

﴿ إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ ﴾

﴿Ovaj Kur'an vodi jedinom ispravnom putu.﴾

Časni Kur'an vodi jedinom ispravnom putu u pogledu vjerovanja, riječi, djela, stanjâ, ponašanja, manirâ, načina života... On uvijek upućuje na najbolje i najljepše. U nejasnoćama, mnoštvu mišljenja i neslozi Kur'an nas upućuje kako trebamo postupiti, pa nas vodi u razboritu odluku, potiče na bogobožnost i budi u nama vrijednosti.

A zbog čega samo Kur'an veličanstveni vodi jedinom ispravnom putu?! Zbog toga što je on spušten s neba, a sve druge knjige pisane su na ovom svijetu; Kur'an je objava Gospodara svjetova, a druge knjige produkt su manjkavih stvorenja; Kur'an je Allahov govor, a knjige su oličenje ljudskih mišljenja, promjenjivih ideja i iskvarjenih srca.

Veličanstvenost Kur'an ogleda se i u tome da je on govor Najmudrijeg Sudije i Najljepšeg Stvoritelja, pa je li moguće da Njegove riječi ne budu iznad svih drugih riječi, Njegova uputstva iznad svih drugih uputstava, jer On sve zna, o svemu je potanko obaviješten i sve vidi, a stvorenja ne znaju, nisu upućena, osim onih koji slijede uputu. I u skladu s time, koliko se čovjek trudi i zalaže, toliko kod sebe ima svjetla i upute, a od toga, opet, zavisi koliko će imati ispravnog mišljenja i uvidavnosti.

Časni Kur'an, rekli smo, vodi jedinom ispravnom putu glede vjerovanja, pa poziva u ispovijedanje čistog tevhida, istinske vjere i obavljanje ibadeta s umjerenošću. On upućuje na ispravno kad je riječ o pravosuđu: zapovijeda da se čini pravda i da se bude pravičan, da se daju svakome njegova prava, da se susteže od nasilja, nepravde, porobljavanja. Allah kaže:

﴿فَأَخَكُم بَيْنَ النَّاسِ بِالْحَقِّ﴾

“...zato sudi ljudima po pravdi...” (Sad, 26).

Kur'an upućuje na najbolje kad se radi o moralu, pozivajući u unutarnju čistotu, srdačnost, vođenje brige o onome što se govori, čednost, prestižne osobine, lijepe manire. Svevišnji Allah objavio je:

﴿خُذِ الْعَفْوَ وَأْمُرْ بِالْعُرْفِ وَأَعْرِضْ عَنِ الْجَاهِلِينَ﴾

“Ti sa svakim – lijepo i traži da se čine dobra djela, a neznalica se kloni!” (El-E'raf, 199)

Upućuje na jedini ispravni put u pogledu kupoprodaje i svih drugih međusobnih ugovora, pa zabranjuje prevaru, lažnu licitaciju, poslovanje uz kamatu, lukavštine. Allah kaže:

﴿وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا﴾

“A Allah je dopustio trgovinu, a zabranio kamatu.” (El-Bekara, 275)

Upućuje na jedini ispravni put kad se radi o zarađivanju i udjeljivanju, pa zabranjuje rasipanje, ali i škrtarenje:

﴿وَالَّذِينَ إِذَا أَنفَقُوا لَمْ يُسْرِفُوا وَلَمْ يَقْتُرُوا وَكَانَ بَيْنَ ذَلِكَ قَوَامًا﴾

“...i oni koji, kad udjeljuju, ne rasipaju i ne škrtare, već se u tome drže sredine...” (El-Furkan, 67)

Upućuje na jedini ispravni put u pozivanju i vjeru, na popravljanje naroda, navraćanje na dobro, a odvrćanje od zla, pa isključuje grubost, tvrdokornost, popustljivost prema neistini, tj. preporučuje razboritost, blagost i mudrost:

﴿ادْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجِدْ لَهُم بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ﴾

“Na putu Gospodara svoga mudro i lijepim savjetom pozivaj i s njima na najljepši način raspravljaj!” (En-Nahl, 125)

Upućuje na jedini ispravni put u moralu, pa zabranjuje prelaženje granica, poigravanje vrijednostima i principima, ne dopušta razuzdanost, ali niti monaštvo, već preporučuje težnju ka ljepoti uz stid, umjeren užitak, okus s čednošću i ljepotu u granicama. Kur'an također traži da se istina govori:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا﴾

“O vjernici, bojte se Allaha i govorite samo istinu...” (El-Ahzab, 70)

﴿ يَا يَحْيَى خُذِ الْكِتَابَ بِقُوَّةٍ ﴾

﴿O Jahja, prihvati Knjigu odlučno!﴾

Čovjek bi trebao vjeru prihvatiti odlučno, s elanom, sa zalaganjem za nju, da u tome osjeti težinu emaneta. Ako čovjek vjeri pristupi bezosjećano i lijeno, to je dokaz nepostojanja ambicije, odnosno pokazatelj njegove niskosti; a svaka slabost vodi u poniženje. Svako formalno izvršavanje šerijatskih propisa i simbola islama znak je nepostojanja ljubavi i neuvjerenosti u ono što ispoljava.

Da bi namaz bio primljen, čovjek se mora svojski potruditi, mora biti pribran, imati iskrenu namjeru, boriti se protiv šejtanskih došaptavanja i razmišljanja o ovosvjetskim dobrima. Da bi učenje Kur'ana bilo ispravno, čovjek mora dati sve od sebe da ispravno uči, ali i da, također, razmišlja o kur'anskim ajetima i bori se protiv kojekavih misli. Da bi čovjek bio dobar pozivač u islam, mora znati govoriti, dostaviti, obratiti se i biti u tome iskren. Allah, dželle šanuhu, kaže:

﴿وَعِظْهُمْ وَقُلْ لَهُمْ فِي أَنْفُسِهِمْ قَوْلًا بَلِيغًا﴾

“...i posavjetuj ih, i reci im o njima ono što će ih dirnuti.” (En-Nisa, 63)

Postojan vjernik bolji je i Allahu draži od slabog vjernika zbog toga što postojan vjernik osnažuje vjeru, izaziva strahopoštovanje prema njoj, pa stoga više pridonosi i više koristi.

Također, odlučna, utjecajna riječ plijeni srce, dira dušu, na nju se narod odaziva; utemeljen, s odlučnošću iznesen, argument pobija sumnje; iskrena poezija širi se među narodom i biva prihvaćena; knjiga pisana s odlučnom, iskrenom namjerom dugo, dugo traje i doživi mnogo izdanja.

Onaj ko prihvati islam odlučno postojan je u kušnjama i nevoljama, bori se za svoje principe, dok nestabilnog muslimana poljulja i najmanje iskušenje, te on i doživi poraz, pa neprijatelji islama napadaju vjeru pomoću njega.

Sumnja koju ne ukloni snaga jekina može se i u nevjerstvo preinačiti, bezbožništvo koje ne uguši iman ustalit će se i postati vjera zabludjelim, strast koju ne savlada jako strpljenje čovjeka pretvara u životinju i beznačajno biće.

Kakvu korist ima islam od nestabilnog lijenog nepoduzimljivog vjernika?! Čemu može doprinijeti očajna generacija koja se guši u strastima?! Dolazi li pobjeda neukim strašljivim ljudima?! Donose li uspjeh lažne nade paučinasta obećanja i neosnovano uvjerenje?!

Na sabah-namaz mogu ustati samo oni čili, odlučni vjernici, a propuštaju ga oni koji više vole san i udobnost. U vjerodostojnom hadisu stoji da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, skočio na sabah-namaz kad bi čuo mujezina, i prenosilac je upotrijebio glagol “vesebe” (skočiti), da bismo mi shvatili kako je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, dobro ustajao na namaz.

Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, utjecao se Sveznajućem Allahu od nemoći i lijenosti (nemoć se manifestira u donošenju odluka, a lijenost u činjenju djela), što je izvor neuspjeha i sloma. Evo o tome praktičnog primjera. Allah je, dželle šanuhu, ostavio dvoličnjake u bezizlaznoj situaciji jer nisu imali namjeru poći na Tebuk, nisu se za to ni pripremali, a podržao je borce, vjernike, jer su se potrudili, poticali sebe na strpljivost i postojanost.

﴿وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا﴾

“One koji se budu zbog nas borili Mi ćemo, sigurno, putevima koji Nama vode uputiti...” (El-Ankebut, 69) – zakon je u svemiru koji se ne mijenja.

Omer b. el-Hattab, radijallahu anhu, koji je razlučivao istinu od neistine, govorio je: “Allahu, sačuvaj me radinog grešnika i lijenog vjernika!” Zaista je iskušenje družiti se s čilim grešnikom, ali i s lijenim vjernikom, jer radin grešnik uvijek će raditi neprimjerena djela, a lijen će i trom vjernik koji podbacuje

svojim kukavičlukom samo naštetiti islamu. Islam od nas traži snagu, odvažnost, odlučnost, uvidavnost.

Pjesnik je spjevao: “Slavu će samo promućurni prvak steći, koji ono što je gospodi teško bude radio./Škrti ne zaboravlja šta udijelio je, a kukavica bez oružja nemir osjeća./ Da napora nije, svi bi ljudi velikani bili, jer darežljivost i hrabrost ubitačni su.”

Želimo izgraditi utjecajne učenjake, Božije namjesnike na Zemlji, jer se nestabilan učenjak povodi za sumnjama i ne prenosi znanje s emanetom, onako kako bi trebao.

Želimo izgraditi i samostalnog pravnika, jer povodljiv pravnik često ne razaznaje pitanja, ne poziva se na dokaz i nije uviđavan.

Isto tako, želimo izgraditi odlučne borce za islam, utoliko odlučnije jer neodlučni ljudi samo štete islamu.

Kad čovjek objedini snagu, emanet i bogobožnost, na jednoj, a odlučnost i savjesnost, na drugoj strani, pravi je muškarac. Allah, dželle šanuhu, kaže:

﴿إِنَّ خَيْرَ مَنْ آسْتَجَرْتَ الْوَيْءَ الْأَمِينُ﴾

“...najbolje je da unajmiš snažna i pouzdana.” (El-Kasas, 26)

﴿ أَتَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبِرِّ وَتَنْسَوْنَ أَنْفُسَكُمْ ﴾

**﴿Zar da od drugih tražite činjenje dobrih djela,
a da pri tome sebe zaboravljate...﴾**

Zar ćete savjetovati druge, a sami pouku ne uzimati; drugima ukazivati na dobro, a sami se od njega sustezati, i odvrćati od zla, a sami ga činiti?! Hoćete li lijepo govoriti, a hrđavo postupati; svijet prosvjećivati, a sami biti potrebni dobrih djela i upute?! Zar će ljudima osvijetljavati put vaša slatkorječiva predavanja, a vi stajati u mraku grijeha i izbezumljeni zbog hrđavih djela!?

Jedna od najvećih nesreća za islam leži u tome da njegovi nosioci i pozivači u njega ne postupaju prema načelima u koja pozivaju, pa njihov nedoličan odnos spram islama bude kategorički dokaz buntovnicima i licemjerima da griješe, da ne budu poslušni Bogu. I tada neznalice izgube povjerenje u šerijske tekstove, jer oni koji nose te blagoslovljene tekstove ne postupaju prema njima, ne nalaze u njima uputu i ne izvlače korist iz njih. Drugim riječima, hoće li bolesnik imati povjerenje u recept ljekara koji pred njim konzumira ono što truje njegov organizam?!

Pjesnik s tim u vezi zapisa: "Ima ljudi koji narod na bogobožnost navraćaju, a sami bogobožni nisu, i ima ljekara koji narod liječe, a o svom zdravlju brigu ne vode."

Evo nekoliko primjera u prilog prethodnoj konstataciji: ako odjeća pukne po šavu, za krojača će se reći da ne zna šiti; dogodi li se da se vrata iskrive, svijet će kazati da ih je pravio slab tesar... Isto tako, ako daije kod sebe zapostave vrijednosti, umet ih se odrekne i njihove riječi, predavanja i djela ne uzima za ozbiljno, reći će da su to prazne riječi.

Nosioci poslanice jesu povjerenici i predstavnici umeta, nada generacijama, čuvari principâ, i od svakog njihova posrtaja islam ima direktnu štetu.

Istinski znalac i pozivač u vjeru ne može se baviti samo formalnostima i svojim fetvama udovoljavati onima koji to žele, a time zarađivati imetak i položaj.

“U Vatru će biti doveden čovjek koji će se vrtjeti kao što se magarac vrti oko žrvnja i ispast će mu utroba. Stanovnici Vatre upitat će ga: ‘Čovječe, šta s tobom bi?! Zar nas nisi navraćao na dobro, a odvrćao od zla?!’ ‘Jesam’, odgovorit će on, ‘navraćao sam vas na dobro, ali ga nisam činio, i odvrćao sam vas od zla, a činio sam ga.’” Evo kakva kazna, prema Resulullahovim, sallallahu alejhi ve sellem, riječima, čeka one ljudi koji jedno govore, a drugo rade. Štaviše, džehennemaska će vatra na Kijametskom danu biti potpaljena učačem Kur’ana koji nije postupao u skladu s njim.

Nije teško pamtit i naučne tekstove, izučavati razne discipline, držati rječita predavanja i hutbe, to većina ljudi može! Teško je i naporno primjenjivati ono što čovjek govori, izvršavati vjeronaredbe, kloniti se vjerozabrana, iskreno, znati da Allah nad svim bdije; to mogu samo iskreni učenjaci, Božiji namjesnici na Zemlji, koji su očistili svoja srca, usavršili svoje ćudi, koje krase svijetla biografija.

“O ti, koji druge dobru poučavaš, prvo sebe pouči./Od sebe počni i od zla se odvrti, pa ćeš mudrost veliku steći”, kaže jedan pjesnik.

O pozivači u svete principe, nosioci poslanice, vi kojima je povjerena velika zadaća, zašto vaša djela nisu u skladu s riječima? Zašto vaše riječi odišu mudrošću, a činite djela ogavna; zbog čega ostavljate dojam iskrenih Allahovih robova kad govorite svijetu, a obijesni ste u privatnom životu?

Iskrena suza bolja je od stotinu formalnih hutbi, kap šehidske krvi vrednija je od toma ratne poezije, srdžba alima Allaha radi ostavlja dublji dojam na ljude od čitavog serijala predavanja o odvrćanju od zla.

Najbolje što pozivač u islam može učiniti jeste da bude svjetiljka plamteća koja će osvjetljavati put djelima, iskrenošću i ponašanjem. Riječi nisu mjero-davne. O faraonu je Allah objavio:

﴿قَالَ فِرْعَوْنُ مَا أُرِيكُمْ إِلَّا مَا أَرَىٰ وَمَا أَهْدِيكُمْ إِلَّا سَبِيلَ الرَّشَادِ﴾

“A faraon reče: ‘Savjetujem vam samo ono što mislim, a na Pravi ću vas put samo ja izvesti’” (El-Mu’min, 29), ali je, ipak, kazao da je on lažac

podli. Dvoličnjaci su kazali Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem: “Svjedočimo da si ti zaista Allahov poslanik!”, no Allah je objavio:

﴿وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَكَاذِبُونَ﴾

“...a Allah tvrdi i da su dvoličnjaci pravi lašci” (El-Munafikun, 1). U Bici na Tebuku, jedan mnogo strašljiv čovjek obratio se Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem: “Oslobodi me borbe i ne dovedi me u kušnju!”, pa je Allah, dželle šanuhu, objavio:

﴿أَلَا فِي الْفِتْنَةِ سَقَطُوا﴾

“Eto, baš u iskušenje su pali...” (Et-Tevba, 49)

Nevolja je što u ovom umetu postoje ljudi slični židovskim rabinima, pa požuruju nagradu za svoj trud na ovom, prolaznom svijetu, ugađaju ljudima nauštrb Allahova hatera, prilagođavaju šerijatske dokaze narodu i samima sebi. Dogodi li se da šerijatski dokaz ide u prilog njihovu mišljenju, oni taj isti dokaz objeručke prihvataju i tvrde kako je jasan i vjerodostojan, ali dogodi li se da neki dokaz ne ide njima u prilog, onda se taj dokaz može i drukčije shvatiti i protumačiti. Kad se prepuste uživanju, pozivaju se na Allahove riječi:

﴿قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِينَةَ اللَّهِ الَّتِي أَخْرَجَ لِعِبَادِهِ وَالطَّيِّبَاتِ مِنَ الرِّزْقِ﴾

“Reci: ‘Ko je zabranio Allahove ukrase, koje je On za robove Svoje stvorio, i ukusna jela?’” (El-E’raf, 32). Zapostave li navraćanje na dobro, a odvrćanje od zla i djelovanje Allaha radi, pravdaju se time da je u tome mudrost, da treba blago postupati. Kad nastoje zadobiti kakav prestižan položaj, pozvat će se na to da je Allah, dželle šanuhu, o Jusufu, alejhis-selam, objavio:

﴿قَالَ اجْعَلْنِي عَلَى خَزَائِنِ الْأَرْضِ إِنِّي حَفِيظٌ عَلَيْم﴾

“Postavi me’, reče, ‘da vodim brigu o stovarištima u zemlji, ja sam zaista čuvaran i znan.’” (Jusuf, 55)

Neka znaju da se s Allahom ne mogu igrati i da Ga ne mogu prevariti, On zna sve što grudi skrivaju i zna svačije namjere, dobro je obaviješten o svim tajnama:

﴿يَعْلَمُ خَائِنَةَ الْأَعْيُنِ وَمَا تُخْفِي الصُّدُورُ﴾

“On zna poglede koji kriomice u ono što je zabranjeno gledaju, a i ono što grudi kriju...” (El-Mu'min, 19)

O pozivači u svete principe, nosioci poslanice, vi kojima je povjerena velika zadaća, teško vam od Allaha! Vi čitate Knjigu, u njoj je uputa i svjetlo, znate šta ona od vas traži, pa zašto se u tom slučaju ne sustegnute od nevaljalih djela? Zašto Allahova knjiga, koju izučavate, ne ostavlja na vas dojam, utoliko veći jer nisu isti oni koji znaju dokaze i oni koji ih ne znaju, tj. nemaju isti status oni koji su upućeni u Šerijat i oni koji u njega nisu upućeni.

Čovječe, ako si usvojio znanje i stekao mudrost, a zatim okrenuo leđa činjenju pohvalnih djela, ti si svjedok protiv sebe, srljaš u propast, jer se očekuje da se učen čovjek boji Allaha, da se trudi zaslužiti Njegovo zadovoljstvo postupajući prema Kur'anu.

Allah, dželle šanuhu, obratio se ljudima:

﴿أَتَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبِرِّ وَتَنْسَوْنَ أَنْفُسَكُمْ﴾

“Zar da od drugih tražite činjenje dobrih djela, a da pri tome sebe zaboravljate...” (El-Bekara, 44), a zatim ih ukorio: “Zar se opametiti nećete?” Značenje je: imate li pameti, jeste li razboriti, zbog čega ste klonuli i odstupili, zašto se, nemajući pameti, izlažete kazni?!

Pametnim čovjekom razum upravlja putem upute, a odvraća od zla, a onaj ko preferira patnju nad milosti i stranputicu nad razboritosti, takav zaista nema pameti, manjka mu razboritosti i pogrešno prosuđuje, makar bio uspješan u ovosvjetskim poslovima i vješt političar.

﴿ إِنَّ رَبَّكَ لَبِالْمُرْصَادِ ﴾

﴿...jer, Gospodar je tvoj, zaista, u zasjedi.﴾

Kazavši za Sebe da je Rabb, Gospodar, Allah stavlja na znanje da čuva i obasipa blagodatima Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, te da će mu pomoći protiv neprijatelja. I kaže da je u zasjedi, čime zastrašuje ljude i savjetuje ih da se pričuavaju, jer On djeluje protiv Svojih neprijatelja i iz zasjede ih uništi, odjednom, iznenada; i uništava planove onih koji spletkare protiv islama. Onaj ko je u zasjedi svagda se može bolnije osvetiti od onoga koji javno djeluje, utoliko bolnije jer raspolaže s više mogućnosti i spreman je iznenaditi neprijatelja, te ga u potpunosti onemogućiti.

Tako ti Gospodara, reci mi može li ti strašljivi nevjernik nauditi i je li opasna njegova prijetnja, kad znaš da je Svevišnji Allah njemu u zasjedi?! Uzvišeni je Allah u Kur'anu naredio vjernicima da dočekuju neprijatelje na svakom prolazu, obavijestio je da je postavio protiv džina zvijezde padalice pomoću kojih čuva nebo, a ovdje je rekao:

﴿ إِنَّ رَبَّكَ لَبِالْمُرْصَادِ ﴾

“...jer Gospodar je tvoj, zaista, u zasjedi” (El-Fedžr, 14); ovaj ajet može poslužiti kao naslov svakom predavanju. U ajetu Sveznajući Allah upozorava grešnike, ali i sve druge ljude i budi u njima strah. Allah je u zasjedi onima koji krše dogovor, ne drže se datog obećanja, pretjeruju u svađi, ne pokoravaju se Allahu, prelaze granice Šerijata čineći harame, onima koji ne vjeruju, pa im priprema koban kraj i veliku patnju. I neka se čovjek zato ne poigrava i neka ga ne zavara to što je Allah, Svemilosni i Samilosni, prema njemu blag, jer On daje vremena, ali ne zaboravlja. I neka svaki rob Božiji bude svjestan da Sveznajući Allah zna šta on čini, čime se bavi i da zna kako će skončati.

Malouman je onaj ko dopusti da ga obmanu njegova duša, njegovi prohtjevi i kome šejtan lijepim prikaže grijeh, pa ga uhvati u zamku.

Mnogi ljudi prelaze granice, čine nasilje i neznalice su, te uopće ne računaju na posljedice, iako je Allah u zasjedi, iako Mu nijedna ljudska tajna nije skrivena, iako ne postoji ništa, a da On to ne zna.

Pogledaj samo kako je Uzvišeni Allah na razne načine kažnjavao one koji su se digli protiv Njega! Neke je uništio ledenim, silovitim vjetrom, pa su ostala njihova naselja da ih vide ljudi. Neke je uništio silnim krikom, a druge utjerao u zemlju, pa se o njima pripovijeda. A neke je kaznio time što je učinio da se utope u vodi, te ih je voda na sve strane raznijela. A sve to da bi ljudi bili svjesni Božije veličine, Njegove sile, moći. Eto, jaki moćni bogati Gospodar obraća se nemoćnom siromašnom prezrenom robu:

﴿إِنَّ رَبَّكَ لَبِالْمِرْصَادِ﴾

“...jer Gospodar je tvoj, zaista, u zasjedi” (El-Fedžr, 14), i trebalo bi da se taj rob boji Njegove sile i kazne.

Ako neko posumnja u to da je Allah u zasjedi, neka razmisli o historiji i vidi kako su skončali prijašnji narodi koji su skrenuli s Prave staze. Ovaj ćemo odjeljak završiti Božijim riječima:

﴿وَسَكَنْتُمْ فِي مَسَاكِينِ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ وَتَبَيَّنَ لَكُمْ كَيْفَ فَعَلْنَا بِهِمْ وَضَرَبْنَا لَكُمْ
الْأَمْثَالَ﴾

“I nastanili ste se bili u kućama onih koji su se prema sebi ogriješili, a bilo vam je poznato kako smo s njima postupili, i primjere smo vam navodili.” (Ibrahim, 45)

﴿ قُتِلَ الْإِنْسَانُ مَا أَكْفَرَهُ ﴾

**﴿Proklet neka je čovjek!
Koliko je on samo nezahvalan!﴾**

Koliko je čovjek samo nezahvalan svom Gospodaru i koliko samo negira Njegove blagodati! Allah čovjeka stvori iz ništice, a čovjek sumnja u postojanje Boga; hrani ga, a on se zahvaljuje nekome drugom; daje mu snagu, a on pomoću nje čini grijeh.

Ako mu Sveznajući Allah ne ukaže na Pravi put, luta bespomoćan; ako mu dadne bolest ili siromaštvo, tad Mu se ponizno obraća; kad ga izliječi, zaboravlja da je bio bolestan i oholi se; ako mu Allah podari imetak, objestan je i prelazi granice... Uživa u hiljadama blagodati, ali se pravi da ih nema i traži još. Ima kod sebe na stotine sposobnosti, no niječe ih i želi steći druge. Teško mu je i spor je kad treba učiniti dobro djelo, a brz je i čio kad treba učiniti grijeh. Kad se radi o poslušnosti Allahu, teži uvjerenju kaderija, a kad je riječ o činjenju grijeha, onda naginje uvjerenju džebrija. Svagda želi ono što nema, a rijeko se kad zahvaljuje Allahu na onome što mu je dato.

Radije će poslušati pjesmu nego učenje Kur'ana, draže mu je bdjeti u besposlici nego u ibadetu, više voli pokvareno društvo nego društvo čestitih vjernika, naslađuje se hranom nezahvalan. Blagodati ga Božije sa svih strana okružuju, no on to ne vidi i zaboravlja. Allah ga je stvorio, a on obožava nekog drugog, a ne Allaha. Objavio mu vjeronaredbe i vjerozabrane, ali on slijedi svoje prohtjeve. Kakav je nezahvalnik čovjek: pokloni li mu neko nešto bezazleno, zahvaljivat će mu se danima, a ne zahvaljuje se Gospodaru ni na jednoj blagodati; sastavlja hvalospjeve u slavu ljudi, a ne hvali Gospodara Arša, Slav-

nog; mnogo će vremena potrošiti govoreći pohvalno o stvorenju nemoćnom, a neće ništa žrtvovati pohvalno govoreći o Allahu, Silnom; zatražit će od škrtog, a neće zatražiti od Gospodara nebesa i Zemlje, iako mu oni ne mogu dati ništa ako to Allah, Bogati i Slavljeni, ne htjedne.

Čovjeku Allah dadne imetak, a on izjavi: “Ovo što imam stekao sam znanjem svojim, tako ja mislim.” Bog mu dadne nezatnu vlast na Zemlji, pa on rekne: “Zar meni ne pripada vlast u ovoj zemlji, ja sam zavladao jer sam snažan i moćan...” Gospodar ga obdari zdravim udovima i vitalnošću, pa ga to obmane i bezbrižno se suprotstavlja Allahu!

Ima i onih ljudi koji svoju potrebu traže od Allaha, dželle šanuhu, ponizno i uporno, a kad im Allah udovolji, uzobijeste se i negiraju; zadesi li ih kakva kušnja, mole i plaču, a kad je Uzvišeni otkloni, hvališu se i umišljaju da su vjernici; kad su gladni, poniženi su, a siti su radosni i bezbrižni; rijetko kad se zahvale na blagodatima kuće ili stana; prigovorit će Bogu ako klanjaju bajram-namaz, iako odsutna duha; često će spomenuti da su proučili toliko i toliko stranica Kur’ana, ne razmišljajući o kur’anskim porukama.

Ima i onih koji ne cijene blagodati koje su od elementarne važnosti: ni blagodat života, ni nafake, ni bogatstva, ni djece, ni očiju, ni ušiju, ni usta, ni ruku, ni nosa, ni nogu – sve to prihvataju kao prezrene buntovne inadžije.

O nezahvalniče, koga izigravaš! Prevarantu, koga varaš!

Šta kazati za ljude koji ako i obavljaju namaz, obavljaju ga nemarno; ako čitaju Kur’an, ne trude se u tome; ako progovore, ružne riječi iz njihovih usta izlaze; uzet će, ali neće dati; gomilaju pohlepno i škrtare; pomno broje sate koje su proveli u bolesti, a zaboravljaju mjesece i mjesece u kojima su zdravi bili; dadne li jednu konvertibilnu marku, smatra da je dao brdo zlata, a dobije li od Gospodara nebrojeno blago, smatra to sitnicom?!

Ali, nezahvalni nisu oni koji vjeruju, koji čine dobra djela. Oni nastoje biti strpljivi i oni spominju Svevišnjeg Allaha.

﴿اللَّهُ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾
﴿Allah je svjetlost nebesa i Zemlje!﴾

Ovo je najistinitiji oblik pohvale Gospodara. Svevišnji je Allah izvor svake svjetlosti na ovom svijetu. Duše su u tminama sve dok ih ne obasja svjetlost tevhida, ljudi ne vide dok ih ne obasja svjetlost upute... Duša se prosvijetli samo onda kad spozna Šerijat i krene Pravim putem, razum se prosvijetli samo onda kad do njega dopre Božija svjetlost, istinita riječ i jeste lijepa samo zato što je obasjana Božijom svjetlošću, lijepo, razborito djelo i jeste takvo jer ga je Gospodar darovao Svojom svjetlošću, uspješno društvo i jeste uspješno zbog toga što mu je Svevišnji Allah dao od Svoje svjetlosti. Pomoću Allahova svjetla blistaju nebesa i Zemlja, postoji ovaj i budući svijet. Knjige koje je Uzvišeni objavio svjetlo su, pomoću njih On upućuje zalutale. Allahovi su poslanici svjetlo, poslao ih je s istinom i da, Njegovom voljom, spase od propasti i nesreće. Allahov je put svjetlo, njime hode upućeni, iskreni, pobožni.

Ima učenjaka koji smatraju da Allahove riječi:

﴿اللَّهُ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾

“Allah je svjetlost nebesa i Zemlje...” (En-Nur, 35) znače: Allah je izvor svjetlosti nebesa i Zemlje, misleći na Sunce, Mjesec i zvijezde. I ovdje nema protivrječnosti jer svaka je svjetlost, bez obzira radilo se o pravoj svjetlosti ili o svjetlosti u prenesenom značenju, od Allaha, Mudrog i o svemu potanko Obaviještenog.

Neka ljudi mole da ih Allah daruje Svojim svjetlom, utoliko jer je proklet svaki pedalj zemlje koji ne obasjava Njegovo svjetlo, zapečaćeno je svako srce koje ne vidi Allahovo svjetlo, stradalnik je svako onaj ko ne ide putem Njegova svjetla.

Zao će i hrđav biti onaj učenjak kome Allah ne dâ od Svog svjetla, nepravdan će i varalica biti onaj vladar koga Gospodar ne obasja Svojim svjetlom, nastradat će i biti lišen svakog dobra onaj kome Sveznajući Allah uskrati Svoje svjetlo.

Jedna od najvažnijih specifičnosti časnog Kur’ana jeste to da je on svjetlo, jer je od Svevišnjeg Allaha, Koji je izgovorio sve njegove ajete objavljujući ga kao savršenu objavu. Evo o tome Božijih riječi:

﴿وَلَكِنْ جَعَلْنَاهُ نُورًا نَهْدِي بِهِ مَن نَّشَاءُ مِنْ عِبَادِنَا﴾

“...ali smo je **Mi učinili svjetlom pomoću kojeg upućujemo one robove Naše koje želimo...**” (Eš-Šura, 52)

Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, svjetlo je:

﴿رَأَيْتُمَا اللَّيْلُ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا وَدَاعِيًا إِلَى اللَّهِ بِإِذْنِهِ وَسِرَاجًا مُنِيرًا﴾

“**O Vjerovjesniče, Mi smo te poslali kao svjedoka i kao donosioca radosnih vijesti i kao poslanika koji opominje, da – po Njegovu naredenju–pozivaš k Allahu, i kao svjetiljku koja sija.**” (El-Ahzab, 45)

Čovjeku Allah, dželle šanuhu, da od Svoje svjetlosti u onoj mjeri u kojoj je iskren prema Njemu i u kojoj Mu je poslušan, pa to svjetlo čovjek zadrži sve dok ne uđe u Džennet.

Pošto vjernici iskreno postupaju u skladu s Kur’anom i Hadisom, Allah ih prikladno nagradi: učini da se njihovo svjetlo kreće ispred njih. A Svemogućí Allah oduzme svjetlo onima koji Njemu okrenu leđa i koji se dignu protiv Njega, pa oni tumaraju u mraku, ništa ne videći.

Dakle, svjetlo upute upotpunjuje svjetlo urođene prirode, svjetlo Kur’ana dolazi uz slijeđenje Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem, svjetlo uvidavnosti ide uz svjetlo argumenta.

Allah je objavio:

نُورٌ عَلَى نُورٍ يَهْدِي اللَّهُ لِنُورِهِ مَن يَشَاءُ ﴿٣٥﴾

“...sama svjetlost nad svjetlošću! Allah vodi ka svjetlosti Svojoj onoga koga On hoće” (En-Nur, 35);

﴿وَمَن لَّمْ يَجْعَلِ اللَّهُ لَهُ نُورًا فَمَا لَهُ مِن نُّورٍ﴾

“...a onaj kome Allah ne da svjetlo neće svjetla ni imati.” (En-Nur, 40)

﴿ وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ ﴾

**﴿Oni ne veličaju Allaha onako kako
Ga treba veličati.﴾**

Allah je veličanstven, plemenit, neizmjerljivo dobar i darežljiv, stvorio je sve što postoji, na Sebe preuzeo obavezu hranjenja i pojenja živih bića, čuva ih i dobro zna svačije misli i namjere, ali Ga ljudi ne štiju onako kako Ga treba štovati.

Oprašta grijeh, štiti, liječi, blago postupa, pravedno sudi, daje bogatstvo i siromaštvo, pravedno gospodari, Zemlja će biti u šaci Njegovoj, nebesa smotana u Njegovoj desnici, cijeli je svemir samo mali dio Njegove vlasti, stvaranja su u potrebi za Njime, ali ga ne veličaju onako kako Ga treba veličati.

Oni koji obožavaju i mole se nekom drugom, a ne Njemu, oni koji Mu pripisuju saučesnika, oni koji govore da postoji neko Njemu sličan, oni koji se pozivaju na nečije drugo ime, a ne na Njegovo, oni kojima bude dato jer se pozivaju na Njega, pa iznevjere, oni koji se lažno zaklinju Njegovim imenom, oni koji se služe Njegovim blagodatima, a ne zahvaljuju, oni koji Ga zaboravljaju, oni koji prelaze Njegove granice, oni koji čine zabranjeno, oni koji se ismijavaju Njegovim ajetima, oni koji niječu Njegova imena i osobine – ne veličaju ga onako kako Ga treba veličati.

Ne štiju Svevišnjeg Allaha onako kako Ga treba štovati oni koji se bore protiv Njegovih evlija, ni oni koji su na strani Njegovih neprijatelja, ni oni koji negiraju Njegovo dobro, ni oni koji se lahko odnose prema Njegovoj veličini, ni oni koji okrenu leđa časnom Kur'anu, ni oni koji ne slušaju Posljednjeg poslanika islama, ni oni koji negiraju susret s Allahom, ni oni koji ne pridaju značaj nagradi i kazni na budućem svijetu.

Šta znači štovati Uzvišenog Allaha onako kako Ga treba štovati? To znači biti Mu pokoran ne čineći grijeha, spominjati Njegovo ime ne zaboravljajući Ga, zahvaljivati Mu se svagda, voljeti ga svim srcem, Njemu svoje potrebe povjeravati, u Njega se pouzdavati, Njegovim davanjem biti zadovoljan, predati se onome što On odredi, ne suprotstavljati Mu se, ne ratovati protiv Njega, ne poistovjećivati Ga sa stvorenjima, ne materijalizirati Ga, ne navoditi Mu primjere, ne usmjeravati djela nekom drugom, a ne Njemu.

Veličati Plemenitog Allaha onako kako Ga treba veličati znači truditi se radi Njega, činiti djela samo u Njegovo ime, samo Njega veličati, vjerovati da je samo On stvoritelj, da samo On polaže pravo na robovanje, da samo On ima lijepa imena i savršene osobine, da se bude zadovoljno Njime kao Gospodarom, zaštitnikom, Bogom, sudijom, Onim Koji će svesti obračun s robovima, vjerovati da je on Jedan, Jedini, da nije rodio i da rođen nije i da Mu niko ravan nije.

Međutim, Allahovi su neprijatelji kroz dugi niz stoljeća pripisivali Bogu druge ravnim, ustajali protiv Njega, pripisivali Mu dijete i suprugu, govorili da je sličan stvorenjima, smatrali lažnim Njegove poslanike, ubijali vjerovjesnike, uznemiravali Božije štitićenike, nijekali Njegovo dobročinstvo – sve zbog toga što Milostivog Allaha nisu veličali onako kako Ga treba veličati.

Također, mnogi ljudi čine javne grijeha, izazivaju Božiju srdžbu, na Njegove darove uzvraćaju hrđavim djelima, izbjegavaju džamije i Božiju knjigu, zanemaruju Šerijat, uništavaju vjeru – sve zato što Allaha ne štiju onako kako Ga treba štovati.

A kako da se Allah, dželle šanuhu, ne veliča onako kako Ga treba veličati, a ima lijepa imena i savršene osobine, obasipa neizmjernim blagodatima, savršeno stvara i pomaže?!

Kako je moguće da Gospodara ljudi ne veličaju, a svakodnevno gledaju stvorenja čije ih savršeno stvaranje zapanjuje, vide kako je podigao nebesa, prostro Zemlju, planine nepomičnim učinio, dao da Zemljom teku rijeke, potčinio zrak, dao svjetlo, sve stvorio onako kako je On to htio! Neka ljudi

znaju da je Allah posjednik svega lijepog, da je blagodaran, da samo Njemu pripada zahvala i svaka pohvala.

Štuje Allaha onaj ko slijedi vjeronaredbe, izbjegava vjerozabrane, vjeruje u sve što je od Boga, sa zadovoljstvom prihvata sudbinu, zahvaljuje se Allahu na tome što je dao, sakrio mahane i oprostio, ali usto slijedi Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, i drži do granica koje je časni Kur'an postavio. A takav je zadovoljan Allahom Gospodarom, islamom vjerom i Muhammedom, sallallahu alejhi ve sellem, vjerovjesnikom i poslanikom.

﴿ الرَّحْمَنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى ﴾
 ﴿Milostivi, iznad Arša se uzvisio.﴾

Svevišnji Allah uzvisio se iznad Arša onako kako priliči Njegovoj veličini i savršenstvu, a ne kao stvorenje manjkavo, nemoćno, jer je On jedinstven u Svom gospodarenju, božanstvenosti, imenima, osobinama, djelima. Izraz “isteva”, spomenut o ovom ajetu, ima značenje: uzvisiti se, zaposjesti, i to ukazuje da je uzvišeno Njegovo Biće, da je svemoguć, da određuje, zna, ali skriva nedostatke i oprašta grijeh.

Primijeti da je Svevišnji Allah u ovom ajetu upotrijebio izraz “Milostivi”, a to Njegovo ime ukazuje na sveobuhvatnu milost i upravo je taj izraz ovdje pokazatelj da Allahova milost nadvladava Njegovu srdžbu. Allah je milostiv na ovom svijetu, a bit će i na budućem. Sveznajući Allah uzvisio se iznad Arša i upravlja Svojim carstvom. Dakle, Svojim je Bićem odvojen od stvorenog, u Njegovo Biće nije utjelovljeno nijedno stvorenje, a niti je On utjelovljen u bilo koje stvorenje, a Svojim je znanjem sa stvorenjima; Svojom je pažnjom uz iskrene robove. Čuje i vidi hod crnog mrava po glatkoj površini u mrkloj noći; zna za svaki list koji opadne, čuje svaki šapat; ništa se ne događa, a da On to ne prati; zna sve tajne i ono što je još skrivenije od toga, zna šta biva, zna šta će biti, a zna kako bi bilo ono što nije bilo.

Allah, dželle šanuhu, uzvisio se iznad Arša i stvara i opskrbljuje, daje i presuđuje, unapređuje i unazađuje, uzvisuje i ponizuje, daje položaj i oduzima ga, jedna Ga stvar ne zaokuplja od druge, ne ograničavaju Ga ni mjesto ni vrijeme, gospodari stvorenjima, Sebi približi onoga koga zavoli, napušta i kažnjava onoga koga ne voli; od Njega se traži, Njemu se molitve uzdižu,

dobra se djela Njemu penju, On pobraja sve riječi, čuva na kopnu i moru, hrani gladne, poji žedne, odijeva neodjevene, čini da se vrati putnik, upućuje zalutale, liječi bolesne, pomaže obespravljenima, spašava nevoljnike, otklanja nevolje, olakšava teške poduhvate, prima pokajanje...

Sazdao je nebesa, Zemlju ravnom učinio, odredio računanje vremena, stvorio sve što postoji, a nakon što je uredio Zemlju i stvorio planine nepomične, učinio je Zemlju pogodnom za život, stvorio vodu i pašnjake, odredio svakome čas smrti, zapisao sudbinu i sve pobrojao – stvorio je ljude, savršeno.

Zaposjeo je Prijestolje da ljudi znaju da je On jedini vladar, da samo On sve može, da Mu u tome niko nije ravan, da niko ne zaslužuje robovanje, osim Njega, da Njemu niko nije sličan ni u čemu, a uništiti će onoga ko se proglasi bogom ili tvrdi da njemu pripada veličina i gordost.

Na kraju, primijetimo ljepotu triju riječi upotrebljenih u ajetu: Er-Rahman, El-Arš, isteva. Riječ “Er-Rahman” stavlja na znanje da je Allah, iako je svemoguć, milostiv prema ljudima i džinima, zapravo da je Njegova milost sveobuhvatna. Riječ “El-Arš” u arapskom jeziku ima značenje kraljevog prijestolja, premda upućuje na snagu, gordost, moć i ponos. A glagol “isteva” nosi veličanstveno značenje uzvišenosti, visine, počasti, gospodarenja i slave, pa neka je slavljen Milostivi Gospodar!

﴿سُبْحٰنَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُوْنَ وَسَلٰمٌ عَلٰى الْمُرْسَلِيْنَ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ﴾

“Veličanstven je Gospodar tvoj, Dostojanstveni, i daleko od onoga kako Ga predstavljaju oni! I mir poslanicima i hvaljen neka je Allah, Gospodar svjetova!” (Es-Saffat, 180-182)

RECENZIJA DJELA "NA KAPIJI OBJAVE" AIDA EL-KARNIJA

Aid el-Karni na osebujan način vrlo jednostavnim stilom ispunjenim najdubljim emocijama iščitava Božiju riječ i zadržava se na temama koje smatra posebno interesantnim za čitatelje našeg vremena.

Ukazuje na važnost porodice, odnos poštovanja i uvažavanja kroz odnos Jusufa, a.s., prema ocu Jakubu, a.s. Život Jusufa, a.s., postavlja kao paradigmu uzornog života svim mladim ljudima. Od ranog djetinjstva Jusuf ima viziju svoje budućnosti, jasan cilj svoga života, on preživljava najteže životne neugodnosti, nerazumijevanje svojih najbližih, čak otvorenu zavist i neprijateljstvo svoje braće, ali ustrajno ide ka ostvarenju svoga cilja, čuvajući i jačajući na tom putu svoju duhovnost, snažnu vezu sa svojim Gospodarom i ničim neukaljanu čestitost, koja na najteže načine biva stavljana na kušnju.

Naglašava središnju poziciju sljedbenika Muhammeda, a.s., u odnosu na sve moguće krajnosti, u vjeri, ljubavi, znanju, razumijevanju, pa, između ostalog, autor kaže da smo mi muslimani središnja zajednica i u pitanju odnosa prema poslanicima, dok su Jevreji neke od njih ubijali, a kršćani čak obožavali, muslimani izuzetno cijene Božije poslanike, ali samo kao krajnje moralna, duhovno i intelektualno nenadmašna, ljudska bića.

Citirajući Allahove, dž.š., riječi: **Allah će, sigurno, poslije tegobe last dati..** autor pruža veliku utjehu svih nevoljnicima i obespravljenima. Bez obzira u koliko teškoj situaciji se našli, oni ne smiju očajavati i predavati se, jer sve ima kraj, pa i njihove nedaće i poteškoće. Nikada ne trebaju zaboraviti zakonitost ovoga svijeta da poslije tegobe dolazi ugodnost, poslije tuge radost, poslije kiše sunce se probija svojim zracima, a poslije noći uvijek zora svane... I na kraju ovog poglavlja autor upućuje lijep savjet: "Ne brini se, Allah je uz tebe! Svoje brige saperi u rijeci oslonca na Allaha i sjeti se da ti je Allah dovoljan i da je On divan zaštitnik!"

Autor napominje značaj suštine u odnosu na formu, kvaliteta u odnosu na kvantitet, pa u duhu toga navodi riječi pjesnika koji kaže da treba obraćati pažnju na oštricu sablje, a ne diviti se ukrašenosti njezinih korica.

Tumačeći kur'anske ajete El-Karni govori i o veoma aktualnim pitanjima, kao što je pitanje ekologije. On naglašava da su ljudi svojim postupcima, nepomišljenim i neodgovornim djelovanjem, nekontroliranim korištenjem prirodnih resursa, narušili čistoću i funkcionalnost prirode, zbog čega ih Allah, dž.š., kažnjava na različite načine: sušom, razornim vjetrovima, udarima groma, cunamijima, ali i nasiljem vladarâ, nepravednim sudstvom, neplodnošću zemlje, nekvalitetnim plodovima, uvehlim drvećem.... itd.

Komentirajući Allahove, dž.š., riječi: **O Jahja, prihvati Knjigu odlučno...** govori o nepostojanju ambicioznosti i elana kod mladih generacija te neophodnosti motiviranosti, angažiranosti, ustrajnosti, principijelnosti i drugih pozitivnih vrijednosti ako se želi polučiti rezultat vrijedan spomena. Današnjoj generaciji umeta su posebno potrebne duhovno, moralno i intelektualno snažne ličnosti, koje kompetentno obavljaju poslove koji su im povjereni i koji će sistemskim, organiziranim djelovanjem na društvenom planu ukazati na sve one stvarne vrijednosti islama, koje su danas, u jeku globalizacije, stavljene u drugi plan.

Kritički se Aid el-Karni osvrće i na djelovanje uleme. Zbog svog neiskrenog nastupa, zbog razlike između njihovih privatnih i javnih života, govora i djelovanja, ulema daje sasvim lošu sliku islama i mnoge od islama udaljavaju. Oni svojim ukupnim djelovanjem, umjesto da pozivaju u islam, odvođe od islama.

Može se primijetiti da je glavni cilj autora ojačati duhovnu vezu između čovjeka i njegovog Gospodara. Zbog toga on često naglašava da vjernik nikada nije sam, da nije zapostavljen, zaboravljen i napušten, da je uvijek uz njega njegov Gospodar.

Ova knjiga može biti veoma korisna, posebno mladim ljudima koji se teško snalaze u svijetu u kojem žive, koji su zaplavljani zapadnim pseudovrijednostima, a ne vide im alternativu, koji su zaboravili sebe, svoje mjesto u svijetu, svoj cilj u životu i koji ni u čemu ne vide smisao.

Ova knjiga ukazuje na Svjetlo nad svjetlima, ona daje novu nadu, ona vraća samopouzdanje, ona nas uvjerava da vrijedi biti pošten, čestit, principijelan i aktivan, makar bili jedini, i da, u konačnici, samo takvi uspijevaju.

Dr. Zuhdija Hasanović

Sadržaj

Mudžiza vječna.....	5
"Mi Poslanika nismo pjesništvu učili, to mu ne priliči"	7
"Objavljujući ti ovaj Kuran, Mi tebi o najljepšim događajima kazujemo iako prije njega nisi doista ništa znao..."	9
"Kad Jusuf reče ocu svom: O oče moj, sanjao sam jedanaest zvijezda, i Sunce i Mjesec, i u snu sam ih vidio kako mi se pokloniše"	13
"Samo Tebi robujemo i samo od Tebe pomoć tražimo"	17
"Uputi nas na Pravi put"	20
"...onaj koji tebe mrzi..."	22
"...sigurno će on bez spomena ostati"	23
"O Vjerovjesniče, Allah je dovoljan tebi"	26
"Ne brini se, Allah je s nama!"	28
"...jer ti si, zaista, najljepše čudi"	31
"...ti nisi, milošću Gospodara svog, lud"	33
"A ti, zaista, upućuješ na Pravi put"	34
"O Poslaniče, kazuj ono što ti se objavljuje od Gospodara tvog..."	35
"...ako ne učiniš, onda nisi dostavio poslanicu Njegovu..."	36

"...a Allah će te od ljudi štititi"	37
"Zar grudi tvoje nismo prostranim učinili..."	38
"...i breme tvoje s tebe skinuli..."	39
"...koje je pleća tvoja tištilo..."	40
"...i spomen na tebe visoko uzdigli"	41
"Ta, zaista, s mukom je i last, zaista, s mukom je i last"	42
"A kad završiš, molitvi se predaj..."	43
"...i samo se Gospodaru svom obraćaj"	44
"Mi ćemo ti dati sigurnu pobjedu"	45
"Znaj da nema boga osim Allaha..."	46
"...traži oprost za svoje grijeh..."	47
"Čitaj, u ime Gospodara svog, Koji stvara"	49
"I tako smo vas učinili zajednicom središnjom"	51
"Mi smo, doista Kuran, koji izaziva divljenje, slušali"	54
"...svakog časa On se zanima nečim"	56
"Jevreji govore: 'Allahova je ruka stisnuta!'"	58
"Allah će sigurno, poslije tegobe, last dati"	61
"...a nagodba je najbolji način – ta ljudi su stvoreni pohlepni!"	63
"Teško svakom klevetniku podrugljivcu"	65
"Kuran nije izmišljena besjeda"	67
"Teško svakom lašcu, velikom grešniku!"	69
"Zaokuplja vas nastojanje da što imućniji budete"	71

"Hodi!"	73
"Kad ih pogledaš, njihov te izgled ushićuje"	75
"Teško onima koji pri mjerenju zakidaju"	77
"...i Mi učinismo da se o njima samo priča"	79
"...i zorom kad diše"	81
"...zato se ne hvalite bezgrešnošću svojom – On dobro zna onoga koji se grijeha kloni"	83
"...i o blagodati Gospodara svog kazuj!"	85
"Budite Božiji..."	87
"...koje On voli i koji Njega vole"	89
"Nema boga, osim Tebe, hvaljen neka si, a ja sam se zaista ogriješio prema sebi!"	91
"Niko nije kao On! On sve čuje i sve vidi"	93
"Gospodaru naš, podaj nam dobro na ovom i dobro na onom svijetu, i sačuvaj nas patnje u ognju!"	95
"Onome ko čini dobro, bio muškarac ili žena, a vjernik je, Mi ćemo dati da proživi lijep život i, doista, nagradit ćemo ih boljom nagradom nego što su zaslužili"	97
"...a srca se, doista, kad se Allah spomene, smiruju"	99
"One koji su vjerovali i dobra djela činili Milostivi će sigurno voljenim učiniti"	101
"O čemu oni jedni druge pitaju? O vijesti velikoj..."	103
"Zbog onog što ljudi rade, pojavio se metež na kopnu i na moru"	105
"Allah neće izmijeniti jedan narod dok on sam sebe ne izmijeni"	107
"Ovaj Kuran vodi jedinom ispravnom putu"	109

"O Jahja, prihvati Knjigu odlučno!"	111
"Zar da od drugih tražite činjenje dobrih djela, a da pri tome sebe zaboravljate..."	114
"...jer, Gospodar je tvoj, zaista, u zasjedi"	118
"Proklet neka je čovjek! Koliko je on samo nezahvalan!"	120
"Allah je svjetlost nebesa i Zemlje!"	122
"Oni ne veličaju Allaha onako kako Ga treba veličati"	125
"Milostivi, iznad Arša se uzvisio"	128
Recenzija djela "Na kapiji Objave" Aida El-Karnija	131